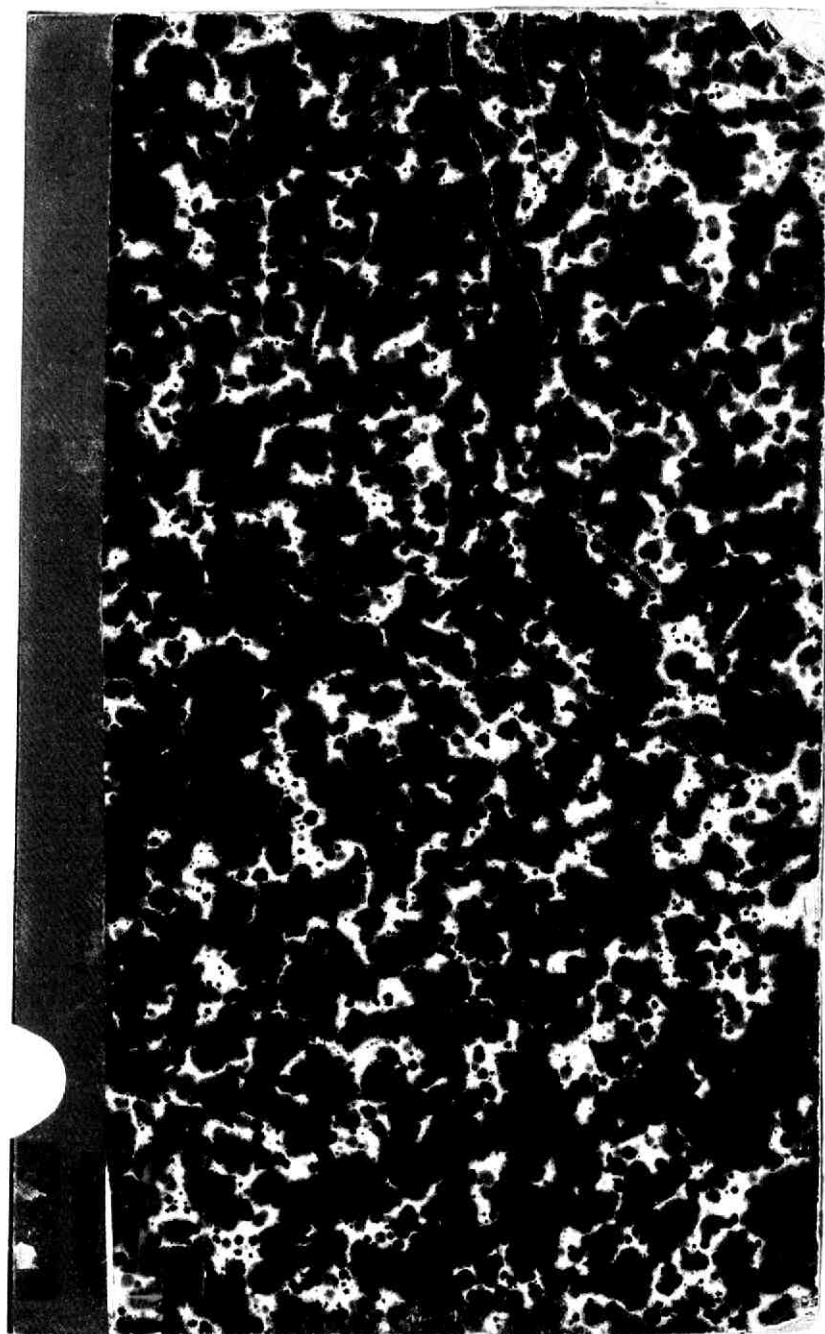

De Eskimos in Groenland en Labrador : land, volk en zendingarbeid, voor jongelieden geschetst

<https://hdl.handle.net/1874/234434>

B-3B-
Groenland-8

MM 10821

M. JERL. ZEM.
OEGSTU

132

T 2 2

Bibliotheek

NEDERL. Z. DINGSHOGESCHO

OEGSTGEEST.

DE ESKIMOS IN GROENLAND EN LABRADOR.

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3591 7800

Bibliotheek
NEDERL. ZENDINGSGESCHOOL
OEGSTGEEST.

PKE 579

DE ESKIMOS

in Groenland en Labrador.

LAND, VOLK EN ZENDINGARBEID,

VOOR JONGELIEDEN GESCHETST

DOOR

E. J. VEENENDAAL.

MET EEN KAART.

AMSTERDAM,
HET EVANGELISCH VERBOND.

1879.

I N H O U D.

	Blz
Voorwoord.....	VII en IX
I. GROENLAND. — Erik Roodkop.....	9
Hans Egede.....	16
Land en volk. — I. Land- en luchtgesteldheid.....	25
II. Lichaamsbouw. — Sieraden. — Kleding.....	30
III. Naam. — Taal. — Verstandelijke vermogens. — Vijandige ontmoeting met de Indianen. — Vredelievendheid. — Liefde tot het Vaderland.	35
IV. Woningen.....	46
V. Vaartuigen: Kajak. — Oemiak. — Sleden. — Sneeuwschoenen. — Sledevaart.....	52
VI. Wapenen. — Jacht en vischvangst. — Rendieren, vossen, bizons en vogels. — Robben, walrussen, walvisschen. — IJsberen.....	60
VII. Gulzigheid. — Bezoek van vrienden. — Spijskaart. — Spelen.....	77
VIII. Bewaring van vleesch. — Slachtoffers van koude en honger — Begrafenis.....	86
IX. Godsdienstbegrippen.....	91
Hans Egede in Groenland.....	101
Groenland onder de zendelingen der broeder- gemeente.....	111
Tegenwoordige toestand.....	130

	Blz.
II. LABRADOR. — Land en bevolking in ouden tijd.....	142
Labrador bezocht door zendelingen. — Eerste bezoek door Erhardt 1749. — Tweede bezoek door Jens Haven 1764 — Derde bezoek met Drachart 1765. — Strijd. — Karpik ontslaapt in den Heer. — Hartelijke ontvangst der broeders 1770.....	147
Labrador bewoond door zendelingen. — Zen- dingspost te Naïn. — Manoeina. — Anauké sterft in den Heer. — Ontdekkingsreis van Jens Haven. — Nieuwe kapel ingewijd te Naïn 1776. — Een toovenaar gedoopt. — Zendingsfeest te Okak 1776. — Zendingspost te Hoffen- thal 1782. — Hoffenthal geeft veel stof tot droefheid. — De zending op Labrador op 't einde der 18de eeuw...	160
Merkwaardige opwekking.....	172
Het zendingschip.....	181
Nalezing. — Allerlei nood. — De Heilige Schrift in de landtaal. — Scholen. — Wat robbenvangers in den nood deden. — Schipbreukelingen geherbergd. — Mede- lijden. — Op de forellenvangst	187

Naast de vele verhalen, die voor de jeugd geschreven worden, vinde dit werkje eene bescheidene plaats.

Terwijl het den jongelieden op 't gebied van land- en volkenkunde voert, maakt het hen tevens bekend met de zegepraal des Evangelies en met de geloofshelden, die daartoe hebben medegewerkt.

Behalve uit zendingsbladen en andere geschriften heb ik vooral geput uit Dr. G. C. Burkhardt's „Die evangelische Mission unter den Eskimo in Grönland und Labrador, gänzlich umgearbeitet und bis auf die Gegenwart fortgeführt“ von Dr. R. Grundemann, 1876.

E. J. V.

AAN MIJNE JEUGDIGE LEZERS EN LEZERESSEN.

Gij leeft in een tijd, dat er veel gereisd wordt. De gelegenheden om te reizen zijn zoo veelvuldig, dat een tocht naar Berlijn, Parijs of Weenen tegenwoordig niet tot de zeldzaamheden behoort. De stoom heeft de afstanden zoozeer doen inkrimpen, dat men in éene week uit en t'huis kan zijn en in den tusschentijd een weg kan afgelegd hebben, welks lengte ieders verbazing wekt.

Kennis van landen en volken is voor u van veelzijdig nut.

Ook wij willen eens reizen, maar al pratende. Of liever, ik wil u over een volk spreken, dat door de reizigers al zeer weinig bezocht wordt. Maar juist daarom willen wij dat volk eens leeren kennen. Over Franschen, Engelschen en Pruisen praat ieder, maar wie bemoeit zich met de menschen, die wij bedoelen, die in landen wonen

waar men geen spoorwegen, stoombooten of telegrafen kent, met menschen, die niet maaieu, omdat zij niet zaaien, en die bijna niets anders eten dan vleesch en visch; kortom met de Eskimo's?

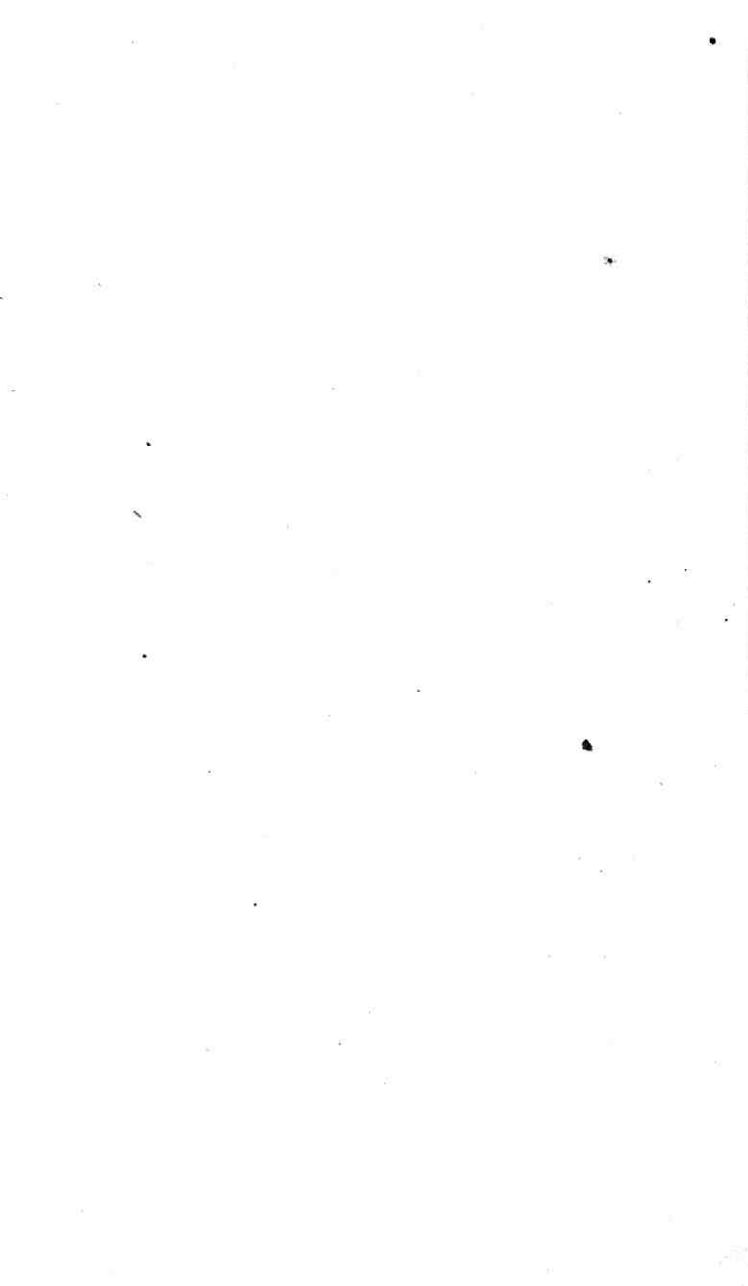
Dat deze menschen wel een oogenblik onze aandacht waard zijn, blijkt uit de groote streek lands, die zij bewonen. Gij weet, dat de Joden onder alle hemelstreken en in alle werelddeelen worden aangetroffen, maar na de Joden bewonen de Eskimo's het grootste landgebied. Hadt ge dit wel gedacht? Ik wil u op dit oogenblik geen moeilijke berekeningen voorleggen; maar ik verzoek u om in uw atlas, of op het kaartje, dat ik hierbij gevoegd heb, Groenland op te zoeken, en als gij dan vandaar uw oog laat gaan over het noorden van Amerika tot aan de Behringstraat, en daarbij een deel voegt van Noordoost-Siberië tot aan de Kolyma-rivier, dan hebt gij een streek lands zoo groot als van Lissabon en Portugal tot Tomsk in Siberië. Daar overal in 't Noorden, op eene lengte van meer dan duizend uren, wonen Eskimo's! Maar zij wonen zeer uiteen. Verbeeldt u: hun getal bedraagt nauwelijks honderd duizend zielen! Eenigen onder hen wonen zoo afgelegen en afgezonderd op eilanden, dat zij zich voor de eenige menschelijke bewoners des aardbodems houden.

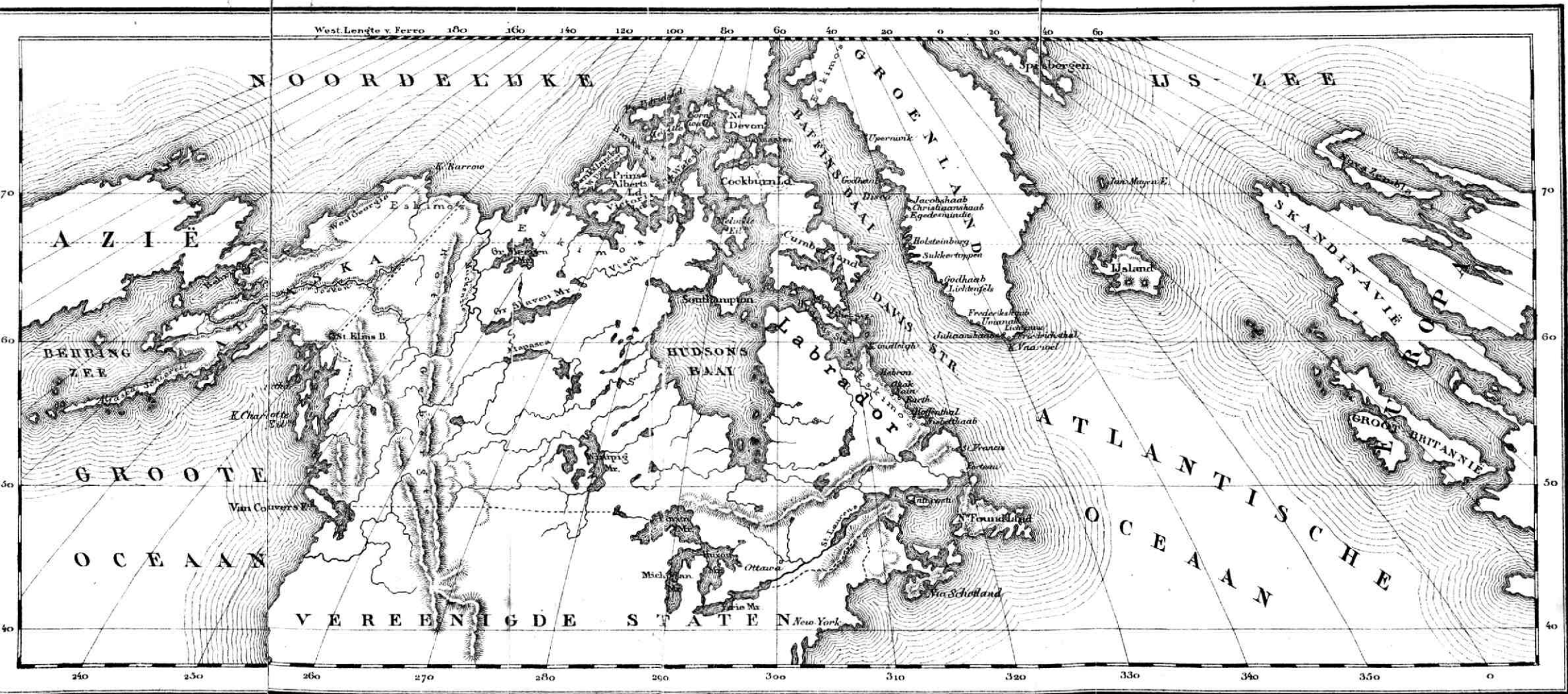
Gij zult nu van zelf, hoop ik, begrijpen, dat,

—

wat ik u van de leefwijze, de zeden enz. der Eskimo's vertellen zal, niet op alle Eskimo's zonder onderscheid toepasselijk is. Ik zal enkel over de Eskimo's van Groenland en van Labrador spreken — en ook tusschen dezen is nog eenig verschil.

En nu, vriendjes! terwijl gij deze bladen lezende uit en toch t'huis zijt, wensch ik u een waarlijk goede reis.

I.

G R O E N L A N D.

ERIK ROODKOP.

't Was in 't jaar 982, dat een schip van IJsland komende, westwaarts zeilde. Wel moesten 't koene mannen zijn, die zich in zulk een gebrek-
kig vaartuig op de woeste zee durfden wagen, om een land „van ijs en sneeuw” op te zoeken, dat een der stoute schippers twaalf jaren vroeger gezien had. Hij vooral, die het roer in handen had, was met moed bezielde en zocht een ander vaderland. Want IJsland was zijn eigenlijk vaderland niet. Reeds als jongeling was Erik Rauda (Roodkop) — zoo heette hij, — met zijn vader, die wegens een beganen moord vluchtte, uit Noorwegen naar IJsland gekomen. Daar had hij menig

bloedig gevecht geleverd en had met zijne getrouwen langen tijd tusſchen de woeste bergen rondgezworven, tot hij eindelijk den avontuurlijken tocht naar 't Westen maakte, en zich door niets liet beangſtigen, ook niet door de drijvende ijsbergen, die menigeen der zijnen deden beven.

Eindelijk zagen zij 't land. 't Was door barre klippen geheel omzoomd. Aan landen was niet te denken. Het drijfijſ belette dit. Na dagen achtereen eerst zuidwestwaarts en verder noordwaarts gezeild en nergens anders dan naakte rotsen en met ijs en ſneeuw bedekte bergen gezien te hebben, beſloot Erik op een der vele eilanden te overwinteren.

't Zou geen wonder geweest zijn, indien deze varensgezellen, hoe gehard en aan ontbering gewoon zij ook waren, dit land zoo ſpoedig mogelijk verlaten hadden. Maar Erik hield vol, zette den volgenden zomer zijn onderzoek voort, voer een der vele baaien al verder en verder in, en ontdekte eindelijk groene heuvelen en weiden met bonte bloemen en beziestruiken vol zwarte en roode vruchten. In 't ſtille water der baai ſpeelden ſcharen van zeehonden en in de heldere beken bemerkte men voortreffelijke zalmen. Welk een vreugd! Nu was 't met de ontberingen van Erik en de zijnen gedaan! In blijde verrukking aanschouwden zij het voor hen liggende land en be-

groetten het met den naam, dien het tot op den huidige dag draagt: Groenland.

Op zijne verdere tochten langs de gevaarlijke kusten vond Erik al de plaatsen, die nog heden voor bewoonbaar gehouden worden. De uitlokkende schildering, die hij van zijne woonplaats naar IJsland zelf overbracht, bewoog vele IJslanders om ook naar Groenland te verhuizen, waar ze op verschillende plaatsen zich nederzetten.

De kolonisten deden voortdurend zeetochten naar IJsland en Noorwegen, van waar telkens nieuwe landverhuizers naar Groenland kwamen, die aan de oostelijke of aan de westelijke kust gingen wonen. Het tegenwoordige Julianehaab was de voornaamste plaats en de zetel van Erik.

Deze eerste, ons bekende Groenlanders waren Heidenen, die waarschijnlijk ook bloedige offers aan hunne goden brachten. In 't jaar 999 zond Erik zijn zoon Leif naar Noorwegen, waar hij aan 't koninklijke hof vriendelijk ontvangen werd. Hij bleef er een jaar, ontving onderricht in den Christelijken godsdienst, werd gedoopt en kwam met een priester naar Groenland terug, vol begeerte om daar het Christendom in te voeren. De naam van den priester is ons helaas! onbekend. Het grootste deel van den zendingarbeid nam Leif zelf op zich. Zijne moeder Thiodhilde was de eerste,

die zich liet doopen. Daarop trok hij van plaats tot plaats, en vond, althans in 't zuiden, bij geen enkel hoofdman ernstigen tegenstand. En toen de hoofdmannen voor gingen, volgde het volk van zelf. In het noorden werden het langst heidenen gevonden. Ook Erik wilde zijne oude goden niet vaarwel zeggen, maar legde toch zijn volk geen hinderpaal in den weg, zelfs liet hij toe, dat op zijne woonplaats, het middelpunt der geheele kolonie, eene Christelijke kerk werd gebouwd.

Wij moeten ons van deze verandering van godsdienst geen te groot denkbeeld maken. Alleen de uitwendige vormen waren verwisseld. Men had nieuwe namen, maar behield de oude voorstellingen. Van zinsverandering en vernieuwing des levens was niets te bespeuren. Veeten tusschen personen en partijen bleven bestaan en openbaarden zich niet zelden in heftigen strijd. De bloedwraak betoonde hare vreeselijke macht en roeide geheele geslachten uit. Rooftochten naar andere landen duurden voort, ofschoon onder de volgende geslachten de scheepvaart telkens meer diende om waren uit andere landen te halen en daardoor de kolonie, die arm was in voortbrengselen, van 't noodige te voorzien. Met een enkel woord moet ik u nog mededeelen, dat de ondernemende Groen-

landers de ontdekkers waren van Vinland, een deel van Noord-Amerika. Hier kwamen zij 't eerst in aanraking met inboorlingen: Indianen of Eskimo's, die onbarmhartig door hen gedood werden. Waarlijk, geen krachtig getuigenis ten gunste van 't Christendom der Groenlanders! Later werden er wel handelsbetrekkingen met de Skrälingers — zoo noemden zij de inboorlingen — aangeknoopt, maar tot een blijvend vreedzaam verkeer tusschen beiden kwam het niet. O, wanneer die ontdekkers der nieuwe wereld aanstonds als ware Christenen hadden gehandeld, tot welk een rijken zegen hadden zij onder de inboorlingen kunnen zijn!

Eerst langzamerhand nam de ruwheid op Groenland af. De kolonie nam in welvaart, de bevolking in getal toe. Mettertijd drong het Christendom al dieper en dieper door en verzachtte het de zeden. 't Getal der kerken steeg tot 14 of 16, dat der bewoonde plaatsen tot 190. Zelfs werd in 1122 een eigen bisdom op de Oostkust gesticht en volgden zeventien Groenlandsche bisschoppen elkan- der op. Een dier bisschoppen, Olaf, wist in 1261 te bewerken, dat Groenland, welks bloei begon te verwelken, zich aan de Noorweegsche koningen onderwierp. Jaarlijks zeilde nu een koninklijk vaartuig naar Groenland. Leed dit vaartuig schip-

breuk, dan verliep er soms geruimen tijd vóór een nieuw uitgerust werd.

De berichten uit Groenland werden nu telkens schaarscher. Van het jaar 1377 wordt de bijzonderheid vermeld, dat de Groenlanders op hun gebied toen voor 't eerst in aanraking kwamen met de van 't Noorden komende Skrälingers. Deze anders bedaarde volksstam werd door de wreedheid der kolonisten tot den krijg gedwongen; hij wist zijn wapenen, die tot hiertoe enkel voor de jacht dienden, met zulk een goed gevolg tegen menschen te gebruiken, dat de zwaarden der Groenlanders niets vermochten tegen de pijlen en werpspiesen van de kleine, geheel in pels gekleede vreemdelingen.

In hetzelfde jaar werd de geheele Europeesche bevolking van het westelijk district door de pest weggerukt. Toen eenige bewoners van het oostelijk district op het noodgeschrei te hulp snelden, vonden zij niemand meer in leven. Het vee liep half verwilderd op de bergen rond.

De overige bewoners der kolonie sleepten nog een eeuw lang een kommervol leven voort. De gemeenschap met het moederland werd telkens zeldzamer. De toevoer van onontbeerlijke artikelen hield langzamerhand op. Men zegt dat Engelsche vrijbuiters veel menschen uit Groenland

roofden, en vermoedt dat de pest, „de zwarte dood” geheeten, ook later nog talrijke offers eischte. Kortom: in de tweede helft der vijftiende eeuw verdwijnen alle sporen van Europeanen in Groenland.

H A N S E G E D E .

Schilderachtig ligt de pastorie van Vaage niet ver van 't zeestrand op een der Loffoden-eilanden, welker steile rotsspitsen scherp afsteken tegen de breede, onafzienbare Kjölen op 't vastland.

't Is middernacht. Alles is stil, zoowel in de natuur als in de visschershutten rondom de predikantswoning. Alleen in de pastorie is nog iemand op. 't Is de nauwelijks drie en twintigjarige leeraar, een echte Noorweger, een man van een vast karakter en een innige godsvrucht, Tot diep in den nacht zit hij te lezen in een dik boek met perkamenten band. Het is een geschiedenis van Groenland, geschreven door Torfeüs. Eindelijk legt hij 't boek op de ruwe tafel van zijn eenvoudig stu-

deervertrek neder. Met eerbied buigt de vrome leeraar de knieën, en wij hooren hem half luid bidden: „O lieve God en Vader, is 't waar, dat onze broeders en zusters aldaar leven, verwilderd, zonder uw Woord en Sacrament, ja als de heidenen, zonder U en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt, te kennen, zoo zend mij uit, opdat ik opnieuw hun Uwen hoogheiligen Naam verkondige! Amen, in Jezus naam, Amen.” Hij staat op, gaat naar de aangrenzende kamer, slaat daar 't oog eerst op zijn sluimerende gade, dan op den kleinen Paul in de wieg, — en met eenige wankeling in zijn besluit begeeft hij zelf zich ter ruste.

Die leeraar was Hans Egede.

Hij was niet de eerste, die aan de stamgenooten op Groenland dacht. Toen in de zestiende eeuw de geest van koophandel opnieuw ontwaakte, werden weer schepen naar de oude kolonie gezonden om handelsbetrekkingen met haar aan te knopen. De koene schepelingen vonden echter aan de oostelijke kusten niemand. Eerst in 1585 ontdekte eene Engelsche expeditie weder de westkust. Hierdoor aangemoedigd zond Christiaan IV van Denemarken in 1605 drie schepen derwaarts, die pels, vischbeen, walrustanden enz. van de inboorlingen kochten en daarbij den Christennaam vol-

strekt geen eer aandeden. Bij de verdere tochten, die men deed, begon men telkens meer te begrijpen, dat eigenlijk de walvischvangst de moeiten dezer reizen loonde. Hollandsche en Duitsche zee-lieden begonnen zich ook reeds met de walvischvangst in de Groenlandsche wateren bezig te houden en deden zich in hun omgang met de inboorlingen, die niets anders dan diep verbasterde wilden waren, ook zelden van een gunstige zijde kennen, terwijl men geen nader onderzoek omtrent land en volk instelde.

Dit was 't ongeveer wat Hans Egede in zijn oud boek en uit andere geschriften omtrent Groenland te weten kwam. Maar bij dit alles werd het hem niet duidelijk of die „diep verbasterde wilden” de nakomelingen der Noorwegers waren, dan of hij dezen nog eerst zou moeten opzoeken. Dit stond echter bij hem vast: de menschen, die daar woonden en in menig opzicht onchristelijk behandeld werden, verdienden het diepste medelijden; hij, Hans Egede, moest tot hen gaan.

Maar tegenover die begeerte des vromen leeraars kwamen hem de zwarigheden en gevaren, alsmede zijn plichten omtrent zijne gemeente en omtrent vrouw en kind voor den geest. Ach, gedurende meer dan een jaar streed de man een zwaren strijd in zijn binnenste, en dat te meer, omdat hij tot

dusver met niemand, zelfs met zijne echtgenooten niet, over zijn voornemen gesproken had. Om van zijne kwellende gedachten bevrijd te worden, maakte Egede in 1700 zijn voornemen bekend aan de bisschoppen van Bergen en van Drontheim 1), en verzocht hun zijne voorspraak bij koning Fredrik IV in deze zaak te zijn. De bloedverwanten van Egede's vrouw hoorden met ontzetting, welke avontuurlijke plannen haar man in 't hoofd had; scherpe brieven kwamen daarover in de pastorie, aan scherpe woorden liet de predikantsvrouw het niet ontbreken; vrienden en bekenden voegden er hun afkeurend oordeel bij; kortom, Hans Egede zag zich door bijna allen bestreden. Alleen de bisschop van Bergen juichte zijn voornemen toe. Maar toen de tusschenkomst der bisschoppen bij den koning zonder gevolg bleef, besloot de leeraar zijn besluit niet ten uitvoer te brengen.

't Was echter slechts uitstel, geen afstel; want Hans Egede vond geen rust. Steeds waren de woorden des Heeren hem voor den geest: „Wie vader of moeder lief heeft boven Mij, is mijns niet waard, en wie zoon of dochter lief heeft boven Mij, is mijns niet waard.” Maar nauwelijks ontlastte

1) Tot laatstgenoemd stift behoorde de gemeente Vaage.

hij zijn bezwaard gemoed aan zijne vrouw of deze overlaadde hem met hare bezwaren en verwijtingen. Ach, het werd hem weder zoo bang. Weder zag hij naar middelen en wegen uit om zijn voornemen te volvoeren, bestudeerde hij alle berichten over Groenland, die hij maar in handen kon krijgen en werd hem deze zaak al meer en meer eene zaak des gebeds. Een eerste antwoord op zijn gebed was, dat zijne vrouw eenswillend met hem werd, ja hem zelfs in zijn voornemen aanmoedigde. Laat ik u eens vertellen, welk middel de Heer daartoe gebruikte.

Haar tienjarige zoon Paul was tijdens de ebbe naar het strand gegaan om bot te vangen. In zijnen ijver bij de gelukkige vangst, bemerkt de kleine man niet, dat de vloed komt opzetten. Reeds plast het merkelijk wassende water rondom hem. Als hij zijn toestand bespeurt, is hem de terugtocht reeds afgesneden en kan hij nog slechts op een rotsblok vluchten. Doch ook dit zal eerlang door den vloed overdekt worden. Nu komt de moeder in grooten angst. Zij ziet hoe haar lieveling eenige duizenden schreden ver van 't land in gevaar verkeert. Geen boot is aanwezig, geen hulp mogelijk, de vader (naar 't schijnt) van huis. Zoo staat dan de radelooze vrouw meer dan vier uren lang met een kloppend hart aan den oever,

met starren blik naar de rijzende golven gericht. Doch — Gode zij dank! — eer zij de voeten des jongens bereiken, heeft de vloed zijn hoogtepunt bereikt de eb valt in en eerlang rust de kleine waaghals gered in hare armen. — „Hoe,” zoo dacht de vrouw onder en na dit alles, „als het plan van mijn man eens inderdaad een werk des Heeren ware? Wat zou ik mij dan bezondigen! Hoe zou Hij dan op allerlei wijze mij kunnen tegenkomen? Ik wil mijn man hier houden, ook om mijn zoon uit dat verre land te houden, maar als Hij mij mijn Paul dan eens ont-nam?” En ziet, haar tegenstand werd al minder en minder, ja ging in zulk een ijver over, dat zij eerlang van begeerte brandde, om zoo spoedig mogelijk naar Groenland te gaan.

Gij kunt denken, dat onze Egede blij was. In deze heugelijke verandering zag hij Gods vinger-wijzing, dat het werk begonnen moest worden. Hij schreef nu geen verzoekschriften meer, legde zijn ambt neder, hield in Juli 1718 te Vaage zijn afscheidsrede, zeilde met vrouw en vier kinderen naar Bergen en spoedde zich van daar naar Kopenhagen, waar hij het door zijn ijver zoo ver bracht, dat de koning de kooplieden van Bergen opwekte om den handel met Groenland weer op te vatten, en hun zijne ondersteuning daarbij toe-

zeide. Toch verliep er nog ruim een jaar onder veel bekommring, gebed en smeeking, vóór Egede zich aan 't einde zijner wenschen zag. Eenige kooplieden vormden een handelsgezelschap; een schip „de Hoop” werd uitgerust, het zou Egede en een aantal andere Noorwegers tot stichting eener kolonie naar Groenland overbrengen en aldaar overwinteren. Bovendien zouden nog twee andere schepen, het eene voor de walvischvangst, het tweede tot het overbrengen van berichten aangaande den uitslag der onderneming, uitgerust worden, terwijl Egede als zendeling voor Groenland en hoofd der kleine kolonie op eene jaarwedde van 300 daalders werd aangesteld. Op 3 Mei 1721 begaf hij zich met vrouw en kinderen op reis. Reeds op 4 Juni was de zuidspits van Groenland bereikt. Maar van een „groenland” was niets te zien; acht mijlen ver strekte het ijs van de kust tot in de zee zich uit, zoodat eene landing onmogelijk was. Men zeilde langs de westkust noordwaarts, maar na eenige weken varens vond men nog de gehoopte landingsplaats niet, en wilden de schippers naar Noorwegen terugkeeren. Egede wilde niets daarvan weten. Op 24 Juni geraakten de schepen tusschen groote ijsschollen, en dat, waarop Egede zich bevond, ontving zelfs een lek, zoodat allen

met angst en schrik vervuld werden. En Egede? „Ik dacht”, zoo verhaalde hij zelf: „Ach, nu straft God mij voor de zonden ier Zij jonkheid! Maar hoe kan het overeenkomstig mijnne goddelijke barmhartigheid zijn, dat Hij d mijnen ook voor mijne zonde straft? Daarop keerde ik tot mijzelven in en dacht na over de wegen, langs welke God mij tot dusver geleid had. Mijn geweten gaf mij getuigenis, dat mijn doel bij dit plan zuiver en oprecht voor God was geweest; en dat God mij op bijzondere wijze daarin had voortgeholpen, kon ik duidelijk zien; en zou Hij mij dan in dezen nood verlaten? Ik smeekte daarom den Heere, dat Hij Zijne eer redden en mijn geloof sterken mocht, opdat ik bij verlossing uit dit gevaar, met de anderen aanleiding ontving, om Zijne wonderbare zorg, goedheid en almacht te roemen en te prijzen. Onder anderen kwam mij hier tot mijnen troost te binnen wat er met de scheepvaart van apostel Paulus, toen hij naar Italië voer, was voorgevallen. (Hand. 27.) Dat paste ik op mijzelven toe, hopende dat God ook mij en den mijnen diezelfde hulp en redding zou doen ondervinden.” — En God hielp ook op bijna wonderbare wijze uit dezen nood. Een week later vond men een geopenden toegang tot het land en een veilige haven. Dit

geschiedde op 3 Juli 1721 aan de zoogenaamde Balsrivier.

Vóór wij echter met de Noorwegers den grond betreden, willen wij ons nader met land en volk bekend maken.

LAND EN VOLK.

I.

LAND- EN LUCHTGESTELDHEID.

Groenland is 't grootste eiland der aarde. Het geheele binnenland is met een ontzaglijke massa ijs bedekt, dat bij eene dikte van 2000 voet eene onafzienbare, hier en daar diepgespleten vlaktevormt. Aan den rand dier vlakte verheffen zich afzonderlijk staande bergen, tusschen welke dalen liggen. Elk van die dalen loopt op een der fjorden uit. Bij deze uitgangen dringt het ijs steeds voorwaarts, dat den ganschen zomer door in verbazende hoeveelheden, als ijsbergen, naar de zee gaat. Wij kunnen ons moeielijk eene voorstelling dier ijsbergen maken, die een inhoud van 50—100 millioen voet hebben. Hun schitterend wit is verte zien. Soms gaat hun kleur ook over in een mat

groen of een zacht hemelsblauw. De zeevarenden ontmoeten ze, als groet van het ijzige noorden, reeds ver in 't zuiden. Hoe verder naar 't noorden, hoe gevaarlijker zij zijn.

Rondom dit binnenland ligt de kuststreek, het zoogenoemde buitenland, dat verscheidene uren breedte heeft. Een groot deel van dit buitenland bestaat uit afwisselende dalen en bergen, welke laatste 2 à 3000 tot 6000 voet boven den spiegel der zee zich verheffen. De sneeuw en het ijs, waarmede zij bedekt zijn, verdwijnen echter in den zomer tot op zekere hoogte. Dan vertoont zich de groene plantengroei op eenige plaatsen van Zuid-Groenland tot boven de 1000 voet hoogte; terwijl meren, stroomen en beekjes over rotsbrokken naar de fjorden vloeien.

Wanneer wij nu verder een blik slaan op deze streek, dan zullen wij eenigszins begrijpen, hoe geheel afhankelijk de Eskimo's zijn van de natuur, en welk een zwaren strijd zij te strijden hebben om het noodige onderhoud te vinden. Tegelijk zullen wij de vindingrijkheid bewonderen, waarmede zij zich van kleederen, woningen en wapenen hebben voorzien, juist gepast voor dat klimaat.

Ach, welk een klimaat! Wel is de koude op de kust op verre na niet zoo vinnig als in andere poollanden, maar hoog in 't noorden, zooals

in Upernivik onder den 73° N. B. is de koude buitengewoon. Daar is 't wel gebeurd, dat bij de viering van 't heilige avondmaal de wijn in den beker bevroor. In de open lucht bevriest de rum; de wijngeest wordt dik als olie. De sneeuw is van zulk eene hardheid, dat zij zich als zandsteen laat bearbeiten en gebruiken. Eetwaren van allerlei soort, welke de noordpoolvaarders bij zich hebben, versteen. Ten gevolge der koude is de lucht zoo helder en dicht, dat twee personen op een uur afstands bij stil weder met elkander kunnen praten. Hoe dikwijls woedt niet de stormwind over de wijduitgestrekte vlakten en voert ijsnaalden door de lucht, welke zelfs voor de Eskimo's onverdraaglijk zijn, hoeveel te meer voor vreemdelingen. Zelfs het water, dat men op het vuur hangt, begint te bevrozen eer de warmte van het vuur tijd heeft gehad om het te doordringen. Maar ook in de zuidelijker landstreken is de winter hard te noemen, omdat de koude zoo verbazend lang aanhoudt. Dikwijls ligt nog in Mei de sneeuw zoo hoog, dat men slechts door gegraven gangen van het eene huis naar het andere komen kan, en 't gebeurt wel, dat zulke gangen iedere maand door frissche sneeuw gevuld worden. Meestal verdwijnt het ijs der landmeren eerst in Juni. De voornaamste koude heerscht

in de maanden December, Januari en Februari.

Is de winter zoo verbazend streng, de zomerhite is ook groot. Dan smelt het pek aan de schepen en moskietenzwermen vullen de lucht en plagen met hunne felle steken. 't Is daar in die noordelijke streken dan ook geheel anders dan bij ons. Bij Nieuw-Herrnhut duren de kortste dagen en nachten slechts $3\frac{1}{2}$ uur. In Upernivik wordt de zon 79 dagen lang niet gezien en gaat zij in den zomertijd even zoo lang niet onder. Dan beschrijft zij in haren hoogsten stand in iedere 24 uren een cirkel, die den horizont niet raakt.

In Omenak blijft de zon 87 dagen uit, omdat de hooge bergen in 't zuiden hare stralen nog langer tegenhouden, tot eindelijk op den tweeden Februari voor de eerste maal een deel van hare schijf door een rotskloof zich laat zien, om reeds een minuut later te verdwijnen. De donkere tijd is vooral onaangenaam, wanneer hij met stormachtig weder of sneeuwjacht vergezeld is. Wel vertoont zich dan het prachtige noorderlicht

in cirkelronde kringen

En regenbogen, die zich vormen en verdringen,
Waaruit een tintlend vuur, van alle verf en gloed,
In zuilen afstroomt, schuimt en d'omtrek fonklen doet,

maar het verlicht den donkeren wintertijd veel minder dan het maanlicht, dat bij helder weder

nog op betrekkelijk verren afstand de voorwerpen duidelijk laat onderscheiden.

't Is merkwaardig dat, wanneer de winter reeds is ingetreden, niet zelden een warme zuidoostenwind komt waaien, die dooiweder aanbrengt. Zonder dit dooiweder zou het geheele land met een laag sneeuw van 12—15 voet bedekt worden. De noordwestenwind brengt heldere lucht en koude, terwijl uit het zuiden regen en sneeuw wordt aangebracht.

Behalve in de scheren bij Zuid-Groenland vriest de zee nooit toe, en tusschen de scheren is het ijs in den winter zoo onbestendig, dat men er de gemeenschap door sleden niet over kan onderhouden, gelijk in Noord-Groenland het geval is. Die gemeenschap door booten wordt er in Februari en Maart ook verhinderd door het drijfijjs, dat uit bevrozen zeewater bestaat en niet verward moet worden met de reeds vermelde ijsbergen, die uit zoetwaterijs bestaan. Gewoonlijk verdwijnt dit drijfijjs eerst in Augustus. Eerst dan zijn de havens voor de schepen toegankelijk. Op de noordelijke deelen der kust ziet men dit drijfijjs slechts bij uitzondering.

Gij zult nu wel begrijpen, dat in landen, waar het aldus met de koude gesteld is, de plantengroei al zeer weinig beteekent. Gedurende den

korten zomer worden de vlakten en berghellingen met malsch groen bedekt, dat na eenigen tijd onder het geel van de bloeiende paardebloem en het rood van de zuring verdwijnt. Verder bevat de bodem mossoorten, die gedeeltelijk eetbaar zijn, een groote hoeveelheid beziën en enkele zeer kleine wilgen en beuken. Van groenten en koren is geen spraak. Het zoogenaamde drijf hout, dat jaarlijks door den golfstroom wordt aangevoerd, moet in de behoefte aan hout voorzien. Willen Europeanen, die op Groenland hun verblijf vestigen, een behoorlijk huis hebben, zoo laten zij 't gewoonlijk in Denemarken of elders betimmeren en per schip aanvoeren.

II.

LICHAAMSBOW. — SIERADEN. — KLEEDING.

't Wordt tijd om van den bewoner dezes lands, den Eskimo, te spreken. Hier en daar zal ik misschien wel eens iets van de Eskimo's van Labrador melden. Wees dan zoo goed u daarbij te herinneren, dat tusschen beide bevolkingen geen

kenmerkend onderscheid bestaat. Later als we Labrador zelven behandelen, zal ik 't een en ander opgeven, dat meer bepaaldelijk op dat land toepasselijk is.

De Eskimo's zijn kleine menschen. Gij vindt onder hen slechts zeer enkelen van 6 voet lengte. Zij geven u dadelijk den indruk van doorvoedheid. Hun gelaat glinstert van vet. De kleine zwarte oogen in het groote en breede hoofd getuigen niet van veel verstand. Hun neus zit zoo diep tusschen de wangen en is zoo plat, dat een liniaal, dwars over 't aangezicht gelegd, het ter nauwernood aanraakt. De vrouwen hebben de afschuwelijke gewoonte om hare, door 't bijna uitsluitend genot van dierlijk voedsel, zoo vettige huid met traan in te wrijven. Mannen en vrouwen hebben buitengewoon kleine handen en voeten. 't Is dus gelukkig, dat zij hunne meeste reizen in slede of boot zittende kunnen afleggen. De huidkleur is bij de kinderen en slechts bij enkele volwassenen tamelijk blank, maar in 't algemeen bruingeel en op hoogen leeftijd zwartachtig. De wangen zijn niet zelden rood. De Eskimo laat zijn lang, zwart haar strak neêr hangen en mist den baard, omdat hij ieder haartje er van zorgvuldig uittrekt. Een zendeling, die over de koude op Labrador schreef, zeide: „Wij hadden

gemeend in onze lange baarden eene beschutting tegen de koude te zullen vinden, maar de sneeuw, die zich daaraan voortdurend hecht en tot dikke ijskegels samenpakt, deed die aan onze kleederen vastvriezen, zoodat wij zeer gelukkig waren scharen te hebben, om ons van dien lastigen groei te verlossen. De baardelooze Eskimo's kennen bovengenoemden hinder niet." De vrouwen binden heur haren tot een opstaanden bos samen, volgens sommigen tot bewijs, dat zij de goede behandeling, die zij van hare mannen genieten, zeer op prijs stellen. Is die behandeling minder goed, dan laat de vrouw de lange, ruwe haren ongekamd overgelaat en schouders hangen. Ge ziet dus, dat de Eskimosche dames ook wel weten wat mooi staat. Ook de mannen weten het wel, al noemen wij ook afschuwelijk, wat zij mooi heeten. Zij doorboren namelijk het uiteinde der onderlip en steken groote, blauwe en groene glaspereelen aan splinters van walrustand vastgemaakt, door die opening; anderen doorboren zich het neusbeen om er een schelp in te hangen, waardoor zij er en mooi en krijgshaftig meenen uit te zien. Gij lacht, maar cilieve, als de Eskimo's eens zagen, hoe onze meisjes zich opsieren door stukjes goud of zilver aan hare ooren te hangen, zouden zij ons over onze zotheid ook

wel uitlachen! 's Lands wijs, 's lands eer!

Bij sommige Eskimo's worden de vrouwen getatouëerd, d. i. een in traan en in lampolie gedoopte en in een haarnaald gestoken draad, uit darmen gemaakt, wordt onder de opperhuid doorgetrokken, zonder dat er bloed vloeit. De lijntjes of naden behouden daardoor voor altijd een olijfkleur. Gewoonlijk worden van drie tot zes horizontale lijnen over iedere wang getrokken; achtien vertikale over de kin, van drie tot acht over het voorhoofd, een dubbele lijn om nek en borst tot over de schouders en een over den elleboog.

'k Wil gelooven, dat gij u niet van lachen zoudt kunnen onthouden, indien gij uw broeder of zuster als een Eskimo zaagt gekleed. Maar hoe zonderling die kleedij zij, zij is juist gepast voor die streken en wapent hen bijzonder tegen de koude en daarop komt het in Groenland en Labrador hoofdzakelijk aan. Het kostuum des Eskimo's is bij mannen, vrouwen en kinderen tamelijk eenerlei en bestaat uit pelzen van zeehonden en rendieren, soms ook van beren en vossen. Een dikke en dichte pels met de haarzijde op het naakte lichaam vormt het onderkleed, en daarover gaat een pels met de haarzijde naar buiten. Deze buitenste mantel, *parca* geheeten, is van voren tot onder de kin toegenaaid, heeft eene opening voor

het hoofd en is van achter voorzien van een kap, die veel gelijkt op den kap, welke de meisjes bij ons aan den regenmantel dragen. Die kap slaan zij over het hoofd als 't hun te koud is, en laten die bij warmer weder hangen. Bij de Eskimosche dames is die kap zoo wijd, dat zij als wieg en draagkorf voor kleine kinderen kan dienen. Het kleine zelf in pels gekleede schepseltje komt aardig uit zijn schuilhoek over de schouders der moeder heen kijken. Verder hebben de vrouwen aan het achterdeel van den bovenrok een smalle, met bont leder en glaspereelen versierde slip hangen, die tot aan den hiel reikt. Deze bovenrok hangt bijna tot aan de knieën; daaronder bevindt zich een dergelijke dubbelpels voor dij en knie, en over de voeten worden een paar wijde met eiderdons of zachte rendierharen gevoerde laarzen getrokken, die weder het benedendeel der beekleederen bedekken. De handen steken in een paar zachte en warme wanten.

Alle deelen van deze kleeding zijn door de bekwame vrouwenhanden netjes en waterdicht samengenaaid. Deze bekwaamheid in het naaien verdient onze bewondering te meer, als men bedenkt, dat de naald meestal uit een spits beentje en de draad uit pezen en darmen van zeehonden en andere dieren bereid is. Ja, uit het gedarmte weten zij

nog voor de mannen, die ter zeehonden- en rob-
 benvangst gaan, een waterdicht hemd te bereiden.
 In zulk een gewaad gelijken de korte, dikke Es-
 kimo's meer op beren en wolven dan op mensche-
 lijke wezens. Maar dat die eenvoudige pelsklee-
 ding bijzonder doelmatig is, blijkt daaruit, dat de
 Noordpoolvaarders bij overwintering, zich tot we-
 derstandbieding aan de kou, niets beters wisten
 aan te schaffen dan zulk een Eskimo-pak. Onzen
 heeren kleedermakers zou het niet best aanstaan,
 indien wij ons eeuw in eeuw uit bij dezelfde soort
 van kleding bepaalden, maar onze beurs zou er
 niet slechter bij varen, indien de grillige mode niet
 langer heerschappij over ons voerde.

III.

NAAM. — TAAL. — VERSTANDELIJKE VERMOGENS. —
 VIJANDIGE ONTMOETING MET DE INDIANEN. —
 VREDELIEVENDHEID. — LIEFDE TOT HET VADERLAND. —

Hoe komen die menschen toch aan den naam
 Eskimo's?

Onder elkander noemen zij zich Innuït (Enk. Innuk) d. w. z. menschen. Ja, ja, die lui hebben nog al een hooge gedachte van zichzelf. De naam Eskimo, of juist(er) Eschkimai beteekent zooveel als eters van rauw vleesch. Waarschijnlijk is 't een scheldnaam, hun door de Indianen, vijandige naburige stammen, gegeven, omdat zij het vleesch niet slechts gekookt, maar ook rauw in buitengewone hoeveelheden verslinden.

Doch laat ons ook naar hun taal luisteren. Alereerst valt onze aandacht op de diep uit de keel uitgestooten „r.” De menigvuldige uitgangen der lettergrepen op „k” en „t” brengen eene zekere eentonigheid teweeg. En welke lange woorden! Woorden van 50, 60, 70 lettergrepen! Ik zal u maar niet opwekken om die taal te leeren. Gij zult het echter niet onaardig vinden een woord of wat onder de oogen te krijgen: In de Eskimotaal is b. v. innuvoc, hij leeft, is een mensch; daarvan wordt gemaakt innugigpok = hij is een flink mensch, innurdlukpok = hij is een hatelijk mensch, innukulukpok = hij is een ongelukkig mensch, innuksuirpok = hij is een goed mensch, innukpilokpok = hij is een slecht mensch, innuksisi vavok = hij is een mensch als een Groenlander, innungor-

pok = hij begeert een Groenlander te worden.

Als de Eskimo's spreken, vergezellen zij hunne woorden met allerlei gebaren, en de kleine, matte oogen duiden de onderscheiden beteekenis van 't gezegde aan. Nu eens hoort men, hoe de lucht met een eigenaardig geluid door de keel geslurpt wordt, en dat beteekent bevestiging; dan weder wordt zij met een ander fijn geluid door den stompen neus gestooten, ten teeken van ontkenning.

Wij voegen hier nog bij, dat taalgeleerden verbaasd staan over sommige eigenschappen der Eskimo-taal, die bij andere talen geheel ontbreken. Zoo ver zijn gedachtenkring gaat kan de Groenlander zich kort en juist uitdrukken. Voor de voornaamste voorwerpen in zijn eentonig leven heeft hij een rijken woordenschat; b. v. voor ons woord ijs staan hem niet minder dan zes woorden ten dienste.

De lichaamskracht en gezwindheid benevens de geschiktheid der Eskimo's in het vervaardigen en gebruiken der voorwerpen, die zij ter voorziening in hunne behoefte noodig hebben, zijn krachtige bewijzen, dat zij niet zoo dom zijn als men gewoonlijk meent. Proeven, die men in Labrador en Groenland met het onderwijs der jeugd genomen heeft, hebben het bewezen, dat de Eskimo's alles goed kunnen leeren wat hunne belangstelling wekt.

Hun begrip van getallen is echter zeer zwak, in den regel kunnen zij niet hooger dan 10 tellen, waarbij de vingers nog te hulp moeten komen. Eenigen hebben het tot 20 gebracht, door zich ook van de teenen te bedienen. Hun gehoor is zeer sterk ontwikkeld. Zij weten heel gemakkelijk den weg te vinden in hunne uitgestrekte ijs- en sneeuwvelden. Zij kennen iedere rots, ieder dal, iedere kromming; zelfs weten zij door teekeningen in de sneeuw het voorkomen van hunne woonplaats aanschouwelijk te maken, en zijn zij meesters in de kunst om, wanneer zij met volken van andere talen samenkomen, zich door natuurlijke teeken- en gebarentaal te doen verstaan.

Bij de meeste bewoners der Poolstreken en niet het minst bij den Eskimo wordt een zachtmoedig, geduldig, vreedzaam en opgeruimd karakter aangetroffen. Men ziet hem zeer zelden in toorn opvliegen; geschiedt dit echter ten gevolge van herhaalde tergingen, dan schuimt hij als een wild zwijn; hij knerst met de tanden en stort zich met de woede van een roofdier op zijnen vijand. Begaat hij in dezen toestand een moord, zoo wordt de moordenaar niet, gelijk bij de meeste andere volken, ter dood, maar tot eeuwige gevangenschap veroordeeld; voortaan ziet geen mensch hem meer aan. Ook gebeurt het op

Groenland, dat de vrienden van den verslagene hun toorn verhelen tot een gunstig oogenblik aanbreekt, om zich te wreken. Er zijn gevallen bekend, dat zij dertig jaren gewacht hebben en daarbij steeds er over nadachten, hoe zij den moordenaar het leven konden benemen. Dikwijls rukken zij hun hart en lever uit het lichaam, om ze te verslinden, opdat zijne bloedverwanten den moed niet zouden hebben om zijn dood te wreken.

Gevechten der afzonderlijke stammen tegen elkander zijn geheel onbekend; daarentegen komt het tusschen hen en de hun vijandig gezinde Indianenstammen niet zelden tot bloedigen strijd. Waarschijnlijk worden de roofzieke en bloedgierige Indianen door het vreedzame karakter der Eskimo's uitgelokt, tot daden als waarvan eenmaal de reiziger Hearne aan de Kopermijnrivier getuige was.

Hearne bevond zich in gezelschap van een troep Indianen, toen het bericht kwam, dat zich aan de monding der rivier Eskimo's ophielden. Met ontzetting zag hij, dat deze tijding de Indianen in woede deed ontsteken; hunne oogen schoten vlammen; zij knersten met de tanden; de bloeddorst der roofdieren was op hun gelaat te lezen. In de nabijheid hunner slachtoffers gekomen, beschil-

derden zij hunne schilden met beelden van zon en maan, van roofvogels en roofdieren, smeerden zij hun aangezicht zwart en rood, en deelden zij hem mede, dat zij de Eskimo's wilden vermoorden. Omstreeks middernacht, toen de Eskimo's in diepen slaap lagen en niets kwaads vermoedden, wierpen de onverlaten met brullend krijgsgeschrei zich op de ongelukkigen, die zij op eene langzame en pijnlijke wijze ter dood toe martelden. Aan eene oude vrouw werden de oogen uitgestoken. Een jong meisje vlood aan Hearne's voeten, om daar bescherming te zoeken, maar wat hij ook deed om haar te redden, alles was te vergeefs. De wilden nagelden het meisje met handen en voeten aan den grond vast. De geheele Eskimo-kolonie, mannen, vrouwen en kinderen werden vermoord. Daarop plunderden zij de hutten en vernielden alles wat zij de moeite niet waard achtten om mede te nemen.

't Is niet te verwonderen, dat voorvallen van dezen aard de Eskimo's tot wraakneming op de Indianen aanspoorden. Op een jachtpartij ontmoeten de Eskimo's een troep van laatstgenoemden. Naardien het getal der strijdbare mannen aan beide zijden gelijk was, waagden de Indianen den openlijken aanval niet. Maar toen beide troepen, na eenigen tijd gerust te hebben, hunnen mondvoor-

raad opgegeten hadden, stelden de Eskimo's voor, om hunne jongelieden met elkander te laten dansen. Dit geschiedde. Beide partijen legden de wapenen neder en onder luid gelach ging men tot den dans over. Op eens klapte de hoofdman der Eskimo's in de handen, en op hetzelfde oogenblik flikkerden in de handen zijner stamgenooten de blanke messen, welke zij naar landsgebruik in den mouw droegen, en even spoedig waren de mededansers, de jonge Indianen, vermoord. Een vreeselijk geschreeuw verhief zich onder de wilden; zulk een vermetelheid hadden zij van die vette Eskimo's niet verwacht. De strijd werd nu algemeen, en ofschoon de Eskimo's thans hun vijanden in getal overtroffen, leden zij toch een volkomen nederlaag, omdat de Indianen van vuurwapenen voorzien waren. De Eskimo's werden gescalpeerd, d. w. z. hun werd de huid met het haar van de hersenpan afgetrokken en het overschot werd ter prooi der wolven gelaten.

Europeanen en andere zeevaarders, die op ontdekking of ter walvischvangst gingen, en met de Eskimo's in aanraking kwamen, hadden meestal niets van hen te lijden. In het jaar 1818 was de zeevaarder John Ross met zijn schip in den Noordwesthoek der Baffinsbaai. Daar trof hij eene schare Eskimo's aan, die eerst na lang aarzelen

en nadat de hun tegemoet gezonden officieren ten teeken hunner vriendelijke gezindheid hen aan den neus gewreven hadden, tot nadere kennismaking overgingen. Deze Eskimo's wisten niets van andere menschelijke wezens, en waagden het niet om de Engelschen aan te raken uit vrees voor nadeelige gevolgen. Toen de tolk met hen begon te spreken, werden zij vertrouwelijker. Gij hadt eens moeten zien, hoe verbaasd zij waren, toen zij hun eigen beeltenis in den spiegel aanschouwden! Daarop zagen zij elkander langen tijd zwijgend aan en begonnen toen van vreugde en verrassing luidkeels te schreeuwen en te lachen. Het meest waren zij verwonderd over de schepen. Zij hielden deze voor ontzaglijke vogels, die hunne vleugels uitbreidden en met verstand begaafd waren. Zij trokken elkander plechtig aan den neus en riepen tot de schepen: Wie zijt gij? Komt gij uit de zon of uit de maan? De tolk verklaarde hun, dat die schepen door menschen vervaardigd waren van hout en ijzer; maar nu steeg hunne verwondering over de groote masten en planken; want zij hadden nooit andere boomen gezien dan wilgen, die niet hooger dan één voet werden, en zij vlogen met hunne sleden over het houtgewas, dat onder de sneeuw bedekt was.

De Eskimo's leiden onderling een vreedzaam

leven. Dit geldt zoowel de stammen als de huisgezinnen. Overheid en wetten zoeken wij bij hen te vergeefs. Zelfs het eenvoudigste aartsvaderlijke bestuur is bij hen niet te vinden. 't Meeste aanzien heeft hij, die zich 't meeste voedsel kan aanschaffen; maar alleen zij, die door hem gevoed worden, staan onder zijne macht, of liever zij doen wijs hem in alles te gehoorzamen. Gebruik en gewoonte vervangen de plaats van wetten, en worden door niemand voorbijgezien of overtreden. Het land is groot genoeg om allen te voeden. 't Is een rustig en aardig volkje. Stelen en bedriegen is bij hen iets ongehoords. Zelden komt het bij hen tot eene losbarsting van toorn, evenmin als tot gemeene zinnelijkheid. Van Europeanen aldaar, die zich hieraan schuldig maakten, zeiden zij: „Die lieden hebben hun verstand verloren; het gekkenwater (brandewijn) heeft hen razend gemaakt.”

De liefde van de ouders tot hunne kinderen en omgekeerd is groot. De kinderen betoonen jegens hunne ouders eene onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, ook dan nog wanneer zij sedert lang den mannelijken leeftijd bereikt en zelve een huisgezin opgericht hebben. Wederspanningheid wordt bijna nooit opgemerkt. Straffen en kastijdingen zijn geheel onbekend. De ouders zullen, hoezeer zij ook door

den honger gekweld zijn, nooit eten voor zij hunne kinderen van eten hebben voorzien. Die ouderlijke teederheid is soms belachelijk: b. v. 't gebeurt wel, dat ouders met hunnen zoon bitterlijk weenen, dewijl het den zoon niet gelukken wil om zijn zweep zoo hard te doen klappen als die zijns vaders. Ook heeft wel eens eene moeder zich verdronken, uit wanhoop, dat zij hare kinderen overleefde.

Hoe vreedzaam de Eskimo's ook onder elkander leven, zoo is eene werkelijke liefde tot den naaste hun vreemd. Men verhaalt, dat mannen, die van den oever anderen in gevaar zagen, veel te gemakkelijk waren, om hulp te gaan bewijzen, maar den ongelukkige, in spijt van al zijn gejammer, lieten omkomen. Wee ook de arme weduwen, die geen kinderen hebben, welke haar in haren ouderdom kunnen voeden en verplegen. Wel ontvangen deze weduwen en alle andere ouden van dagen in tijden van overvloed een deel van den buit, al is dat deel dan ook gering, maar in tijden van gebrek — en die komen nog al eens! — zijn zij de eersten, die het noodige missen, en zoo gebeurt het niet zelden, dat een hulpeloos grijsaard of eene weduwe met kleine kinderen van honger en koude omkomen, omdat niemand er aan gedacht heeft om hen ter hulp te snellen.

De Eskimo is niet alleen aan zijn familie, maar ook aan zijn vaderland gehecht. Nergens zijn zij liever dan daar. Eskimo-kinderen, die naar andere landen waren overgebracht, bleven steeds met verlangen denken aan het gure klimaat, het rauwe vleesch en den traan huus vaderlands. Hun aangeboren opgeruimdheid verdween en zij teerden ras weg. Spreekt gij tot den Eskimo over het gelukkige leven, dat in beschaafde landen geleid wordt, gij doet vergeefsche moeite; schooner dan in zijn vaderland en gelukkiger dan zijn leven kan het nergens in de wereld zijn. Een Eskimo, die naar Engeland gebracht was en daar sedert lang aan ons voedsel gewoon was geworden, zag er eens een zeehond in stukken houwen. De traan, die er van gewonnen werd, wekte dadelijk zijne liefde voor het vaderland op; gretig slurpte hij den traan naar binnen, en riep toen uit: „O, hoe geef ik aan mijn vaderland de voorkeur boven alles!”

IV.

WONINGEN.

Laat ons nu de menschen opzoeken. Alleen aan de kust vinden wij de woningen der Groenlanders, waaruit wij met recht besluiten, dat wij met een visschersvolk te doen hebben. Maar de bevolking is zoo dun gezaaid, dat we urenlang tusschen de klippen moeten doorroeien, vóór we de eerste sporen van menschen ontdekken. En ook dan nog vinden we niet een groot dorp, maar drie of vier huizen, die gij niet eens voor huizen zoudt houden.

De stammen, die op robben- en walrussenvangst uitgaan, bouwen zich aan de zeekusten, op plaatsen, waar drijvende ijsmassa's het water open houden, hutten uit sneeuw, die veel op bijenkorven gelijken. Eerst wordt op de oppervlakte der sneeuw een cirkel getrokken, die den omtrek der hut moet aanduiden; daarna worden groote stukken sneeuw uitgesneden en op dien cirkelomtrek zoo op elkander gestapeld, dat zij met hunne dunste zijden den wand der hut uitmaken. 't Gebouw verkrijgt dus een gewelf als van een torenklok, en, noch de zwaarte der vallende sneeuw, noch de storm kunnen het doen invallen. Wanneer de stukken

sneeuw op elkander gestapeld zijn, worden zij op de voegen met losse sneeuw bestrooid, die zich spoedig met de hardgevroren sneeuwblokken op 't innigste verbindt. Ook wordt er wel warm water tusschen gegoten. De vloer der hut is òf een stuk rots òf een van sneeuw ontdane ijsschol. Een stuk doorzichtig ijs, of bij zachter weersgesteldheid een stuk van een blaas, dient tot venster.

't Kan in die hutten tamelijk warm zijn, soms wel tot 60° Fahrenheit, eene warmte, die bij winterkoude in onze woningen voldoende is en slechts door flink stoken verkregen wordt. Maar van waar is 't in zoo 'n sneeuw hut zoo warm? Wel vooreerst brandt er steeds een groote traanlamp, en ten andere moeten de uitdamping en der talrijke bewoners in rekening gebracht worden. Door de warmte smelt er in 't begin aan den binnenkant wel iets van de bouwstof, maar de van buiten inwerkende koude laat weldra geen verdere smelting toe.

Hoe komt de Eskimo de hut in en uit? Een houten deur kan hij niet krijgen, en zoo'n deur zou ook de instroomende felle koude niet voldoende tegenhouden. Dit kan evenmin voorkomen worden door een ijs- of sneeuwblok. Hij weet zich te helpen: hij laat een opening in den vloer vlak bij den muur en bouwt van daar een tunnel of

gang van zes of meer meters lang en zoo wijd, dat een mensch er door kan kruipen. Die gang is ook uit sneeuwblokken gevormd en de buitenopening wordt tegen den avond met een ijsschol gesloten. Wie dus een Eskimo in zijn woning een bezoek wil brengen, moet op handen en voeten kruipend tot hem naderen, evenals of hij bij een Aziatisch vorst ter audiëntie gaat. Een zendeling, die zulk een bezoek aflegde, schrijft: „Bij 't doorkruipen van den zes el langen gang hadden wij 't geluk van niet door de honden gebeten te worden; want als het zeer koud is, nemen die beesten hun toevlucht binnens huis, en, daar het stikdonker is, komt men allicht met hen in aanraking. In het beste geval lekken die dieren u 't aangezicht, terwijl ge dien nauwen en onreinen gang doorworstelt.”

Bekijken wij de hut van binnen eens. Langs den wand, die met oude huiden bekleed is, staat een smalle bank van ijs of sneeuw met pels bedekt, en dienende tot zitten, liggen en slapen. Van huisraad is niet veel te zien. Een houten vat met een beenen knop versierd, bevat water en daarnaast ligt een stinkende lederen emmer, waarin het water gehaald wordt. Ook treft men een sierlijk lederen zakje aan, waarin betere kleederen bewaard worden. Van het dak af hangt aan een

stuk hout of steen een riem, en daaraan een zogenoemde ketel, d. i. een voorwerp van zachten uitgeholden steen. Altijd brandt de traanlamp; de twintig uit mos gedraaide pitten worden met robben- en walrustraan gedrenkt en verspreiden voldoende licht en zooveel warmte, dat niet slechts de hard bevroren vleesch- en vetspijzen er door aan het dooien en koken gebracht kunnen worden, wanneer de Eskimo ze niet liever rauw verslindt, maar ook de menschen binnen de woning zich van hunne kleederen ontdoen. 't Is er dus warm genoeg, maar! — maar!! 't is er zoo smerig. Eén trek onder die, welke gevoegelijk kunnen medegedeeld worden, is genoeg, om daarvan een denkbeeld te geven. Het gereedschap en vaatwerk, dat zij gebruiken bij hunnen maaltijd, wordt nooit anders gereinigd dan door de tong hunner honden, die het zoodanig afleken, dat men niet kan zien dat het gebruikt is. Hunne kleederen wriemelen van walgelijk ongedierte. 't Is licht te begrijpen, dat een Europeaan een bezoek alhier met zekeren tegenzin brengt. Het bijna uitsluitend gebruik, dat de Groenlanders van visch en olie maken, veroorzaakt, dat de zendingen het in hun kerkje moeielijk kunnen uithouden, hoeveel erger moet het dan niet zijn om in die hutten te vertoeven. Die hutten toch zijn gewoonlijk slechts acht à tien voet in doorsnede

en niet boven de tien voet hoog. In die van de buitenlucht geheel afgesneden ruimte leven niet zelden een dozijn menschelijke wezens van verschillende ouderdom; dat eene vertrek is hun woon-, eet- en slaapkamer. Wanneer meerdere familiën eene gemeenschappelijke woning bezitten, is deze wel van grootere ruimte, of zijn de vertrekken door buizen van sneeuw als de vroeger beschrevene met elkander in verbinding gebracht, maar de ruimte moet altijd beperkt blijven, wil men den noodigen graad van warmte behouden. En warmte en frissche lucht zijn twee dingen, die zich in de hut der Eskimo's moeielijk laten vereenigen. De bewoners dier streken kunnen beter de koude verdragen dan wij, omdat zij geen plantenvoedsel gebruiken en hunne maag goed met traan en spek vullen, waardoor zij inwendig meer verwarmd worden, en hunne longen nog meer warmte uitademen, dan de traanlamp teweegbrengt.

In 't algemeen zijn alle woningen der Eskimo's ingericht zooals wij boven beschreven. De Eskimo's, die iets zuidelijker wonen, bouwen zich ook wel hutten uit walvisch- en walrusribben met beestenvellen behangen. De eenigszins schuin oplopende wanden zijn groen, want zij bestaan uit zoden en steenen, die afwisselend op elkander ge-

stapeld zijn, en waarvan het gras aan de buitenzijde lustig voortgroeit, zoolang de feller koude het niet verhindert. Het dak bestaat uit balken met dwarshouten, waarover huiden, zoden en aarde gelegd zijn. Voor elken winter moet dit dak vernieuwd en verbeterd worden, en ongelukkig als dan onverwachte regenstroomen komen, die den arbeid vernietigen. Deze woningen staan meer in dan op den grond, en kunnen daarom van verre nauwelijks bespeurd worden.

Wanneer de Eskimo zijne stevige winterwoning verlaat, om zich naar de kust te begeven, sluit hij de woning met den daarin nog aanwezigen voorraad zorgvuldig met ijs- en sneeuwblokken toe, opdat hij maanden later beide in goede orde terugvinde. Voor den voorraad en de honden zijn er ook wel bijzondere holen, die met de hoofdwoning in verband staan.

VAARTUIGEN : KAJAK. — OEMIAK. — SLEDEN. —
SNEEUWSCHOENEN. — SLEDEVAART.

De schoonste en van veel overleg getuigende uitvinding dezes volks is de Kajak, het vaartuig, waarvan de Eskimo zich bij de jacht op zeedieren bedient. Het is een lichte boot, waarin voor niet meer dan één man, en dan nog wel voor zoo'n kleinen man als de Eskimo, plaats is. Voor eene boot als die onze zeelui hebben, ontbreekt hun het hout en de werktuigen, die tot herstelling noodig zijn. Maar al hadden zij die, dan zou nòg, naar het eenstemmig getuigenis der Noordpoolvaarders, zulk eene boot toch veel minder geschikt zijn om de gevaren op zee aldaar te trotseeren.

Uit stevige en tevens buigzame walvischbeenderen, vischgraten of ook soms uit drijfhout timmert de Eskimo zich een geraamte voor zijn Kajak, dat 18 voet lang, in 't midden ruim $1\frac{1}{2}$ voet diep en breed is en op de beide einden spits en krom naar boven loopt. Het geheel overtrekt hij van onderen, op de zijden en ook van boven met glad, gelooid zeehondenvel. Dit overtreksel is natuurlijk waterdicht gemaakt en verder gevernist, naar men zegt met in olie opgelosten rendierhoorn.

In het midden van den bovenkant is eene opening gelaten, juist groot genoeg voor éen man om er zich in neder te zetten. Gaat de Eskimo met zijn Kajak op de vangst uit, zoo draagt hij het nauwelijks 30 pond zware vaartuig, dat gedurende den winter op of bij de woning bewaard is geworden, met het roer, de wapens en andere noodzakelijke gereedschappen zonder moeite naar de zee, zet zich met de voeten vooruit er in, bindt met een riem zich aan het leder vast, dat rondom de opening der boot zit, en trekt daarover den waterdichten zeehondenrok aan. Op deze wijze heeft hij zich zijn Kajak als een kleed aangetrokken; hij vormt er een geheel mede. Het roer, dat hij insgelijks met riemen aan zijn lichaam vastmaakt, heeft aan beide einden den vorm van een schoffel, zoodat hij het aan beide zijden nu rechts dan links gebruiken kan, evenals de vogel zijne vleugels en de visch zijne vinnen. Bovendien dient het hem als onontbeerlijke balanceerstok; het vaartuig met zijn roeier heeft namelijk zijn zwaartepunt niet van onderen maar boven, en zoude daarom ieder oogenblik het evenwicht verliezen, als het niet door een juisten en krachtigen tegendruk daarin verhinderd werd. Maar de roeier weet zich spoedig op te richten, wanneer hij door den slag van een zeedier of den stoot van een ijsblok het evenwicht

verliezen zou; ja de Groenlanders voeren dit kunststuk der geheele omdraaiing in het water gaarne en ongevraagd voor vreemden uit, in de hoop van daarvoor een klein geschenk te zullen ontvangen. Met dien Kajak doorsnijdt de behendige Eskimo het water zoo vlug, dat hij, naar geloofwaardige berichten, op één dag 20—24 uren wegs kan afleggen. Deze lichte zwemblaas kan van wege hare stevigheid en veerkracht niet al te hevige stooten en slagen best verdragen; het ergste is 't, wanneer een ijsschol haar doorsnijdt, of als zij door slagen van gevangen dieren eene scheur ontvangt, waardoor zij lek wordt. Doch zulke onheilen komen zelden voor. De rapheid en voorzichtigheid der roeiers weten dit nog al te voorkomen. Door storm en zeestroomingen geteisterd, heeft men meermalen Eskimo's in hunne Kajaks op de Europeesche kusten gezien. Zoo zag men in het jaar 1682 op de zuidspits van 't eiland Eday een Groenlander in zijn vaartuig met de golven worstelen; eene groote menigte menschen liep naar het strand om hem gade te slaan; toen men hem echter in handen trachtte te krijgen, wist hij zich aan alle nasporingen te onttrekken. Zou hij zijn vaderland wedergezien hebben? Hetzelfde gebeurde in 1684 op het eiland Westray, en in de kerk te Burray bewaart men nog tegenwoordig een Eskimo-schuit,

welke door stormen derwaarts gevoerd werd. Al deze eilanden, tot de Orkaden behorende, liggen meer dan 400 zeemijlen van de Amerikaansche kusten verwijderd.

Een ander vaartuig is de Oemiak of de vrouwenboot, welker houten of beenderengeraamte insgelijks met zeehondenvel overtrokken is, maar alleen aan den benedenkant en aan de zijden. Behalve door 4 of 5 roeiriemen wordt de vaart bevorderd door een driehoekig zeil, dat van de darmen van zeehonden gemaakt is. De boot is zoo groot, dat zij omstreeks vijftig vrouwen en kinderen bevatten kan, en wordt voornamelijk bij groote zwerftochten gebruikt, wanneer de geheele familie zich langs de zeekust een andere woonplaats kiest. Bij hooggaande golven zijn zij aan vele gevaren blootgesteld. Daarom vaart de man met zijn Kajak op de windzijde van de Oemiak om met zijn gesloten boot de golven te breken en aldus de zijnen te beschermen. De man zou het eene schande achten, om in zulk een boot te varen. Toen eenmaal Eskimo's voor de eerste maal Europeanen aantreffen en een dozijn matrozen de roeiriemen zagen hanteeren, vroegen zij heel verbaasd, of dan alle vrouwen der Engelschen baarden droegen: zij achtten het onmogelijk dat zoo vele mannen gemeenschappelijk in een groote boot roeiden

De herstelling en instandhouding dezer vaartuigen is het voornaamste winterwerk der Eskimo's, wanneer zij van een genoegzamen voorraad levensmiddelen voorzien zijn. De bouw van het geraamte der vrouwenboot kost bijzonder veel moeite, omdat de noodige werktuigen hun ontbreken. Hebben zij het geluk een stuk hout te bezitten, dat hun geschikt voorkomt, dan wordt dit in de lengte zoo dikwijls gespleten, tot de afzonderlijke stukken de vereischte dunte hebben. Maar hoe splijten zij zulk een sterk stuk hout, wanneer hun zagen of bijlen ontbreken? Wanneer zij geen ijzeren werktuigen hebben, boren zij met hunne spits uitloopende steenen of beenen werktuigen het eene gat naast het andere door het hout tot het over zijne gansche lengte een rechte lijn van gaten heeft. Een wig van vuursteen wordt nu in die zwakke plaatsen gedreven, en hebben zij eenmaal het geheel vaneengespleten, dan gaan zij met de daarvan afkomende deelen evenzoo te werk. Vervolgens wordt de rauwe oppervlakte met een mes, of als zij dit niet hebben, met vuursteensplinters of ook wel door slijpen op zandsteen effen gemaakt. Hieruit kunt ge eens zien van hoeveel belang het bezit van goede werktuigen is, waarin wij ons mogen verheugen, maar ook wat een mensch door nadenken, inspanning en geduld toch kan tot stand

brengen, al bezit hij zeer gebrekkige hulpmiddelen.

Eenige Eskimo-stammen, die aan de Hudsonsbaai wonen, bezitten een eigenaardig vaarttuig. Het bestaat namelijk uit drie opgeblazen zakken van robbenvel. Op den eenen gaan zij evenals op een paard zóo zitten, dat de beenen tot aan de knie in 't water hangen, terwijl de twee andere zakken aan elk der beide zijden in 't water liggen, met den middelsten zak verbonden zijn en daarmede het evenwicht houden. Ge ziet, de nood maakt vindingrijk!

Om zich over de eindelooze sneeuw- en ijsvelen te bewegen bedienen zich de Eskimo's van sleden. Sneeuwschoenen, gelijk in Lapland algemeen gebruikt worden, worden naar 't schijnt slechts bij enkele stammen aangetroffen; zij bestaan uit een paar walvischribben, of uit vischbeen en hout met zeehondenvet overtrokken. Als zij deze 4—5 voet lange voorwerpen onder de voeten vastgegespt hebben, zijn zij niet slechts instaat om aan de liefkozingen van den beer, dien zij niet doodelijk met de lans getroffen hebben, te ontkomen, maar kunnen zij ook het rendier en den eland met loopen inhalen.

Kunstiger en meer algemeen verbreid is de slede, die vier of vijf voet lang is en van na-

genoeg dezelfde breedte en uit stukken van walrustanden bestaat, die met riemen zijn vastgesnoerd. Voor slede-ijzers wordt elpenbeen gebruikt van den hoorn van den walrus, of ook wel walvischbeenderen, aan welke men door begieting met water eene ijskorst geeft, die het staal moet vervangen. Deze ijskorst houdt vaster dan wij denken. Het maken van zulk een slede is een buitengewone arbeid en zij geldt daarom voor eene kostbare erfenis, die van den vader op den zoon overgaat. Wil de Eskimo een groote sledevaart houden, zoo spant hij van tien tot vijftien honden voor de slede, niet het éene paar vóór het andere, maar ieder afzonderlijk met een halsband en met riemen van verschillende lengte. Een oude, goed afgerichte hond loopt als wegwijzer twintig passen vooruit. De oude hond gehoorzaamt evenals de anderen oogenblikkelijk het bevel zijns meesters; want hij kent de zweep te goed, die bij de geringste aarzeling hem onbarmhartig om de ooren drilt. Die zweep bestaat uit een handvatsel van $1\frac{1}{2}$ en een riem van 20 voet lengte. Ge moest eens zien, hoe behendig de Eskimo met die zweep weet om te gaan, om de honden te besturen, die in gestalte en geaardheid hier op tamme wolven gelijken en ook huilen inplaats van blaffen. Als de zweep een hunner opwekt, bijt hij terstond zijn buurman

en de beet loopt de gansche bende rond. Voor de gewichtige diensten, die zij hunnen meester bewijzen, kosten zij hem zeer weinig; zij moeten meest zelve hun voedsel zoeken, gaan evenals hunne meesters op de vischvangst uit en bekomen alleen op reis des avonds hun aandeel aan visch of spek. Met zulk een halfwild span voor de slede legt de Eskimo soms zestien uren op een dag af, zonder dat de dieren onderweg eten. Maar heeft men bij ongeluk dan 's avonds vergeten om hun tuig weg te bergen, zoo is het geen zeldzaamheid, dat het 's ochtends verslonden is. Zoo uitgehongerd zijn ze. Als dit gebeurd is, verkeert de Eskimo in de grootste verlegenheid, hoe de reis te vervolgen.

Deze honden zijn laf en wreed te gelijk: laf voor hem, die hen niet vreest, wreed tegen ieder zwak en vreesachtig wezen. Een zendeling, die vijftien jaren op Labrador had doorgebracht, verhaalt, dat hij drie Eskimo's heeft gekend, die door de honden verslonden zijn. Men kan zich voorstellen wat het is als de dolheid zich onder die dieren openbaart. Van 200 honden op éene plaats bleven er slechts 5 in leven, en op eene andere plaats stierven er 230 van de 250.

Wil de Eskimo zich een winterdag bij vrienden, die niet ver af wonen, verkorten, zoo spant hij

in enkele streken een vier- of vijftal honden voor eene andere soort van slede en laat zich pijsnel voorttrekken. Deze slede heeft op de zitplaats en langs de zijden bladen samengevroren visch, die de Eskimo met water begiet en zoo laat bevriezen, wanneer hij eene goede vangst gedaan heeft. Den ganschen winter door doen zij dienst, maar blijven tegelijk even goed als wanneer zij bevroren op zolder lagen, en in het naaste voorjaar komen zij in de maag van den Eskimo of van de honden terecht.

VI.

WAPENEN. — JACHT EN VISCHVANGST. —
 RENDIEREN, VOSSEN, BIZONS EN VOGELS. — ROBBEN,
 WALRUSSEN, WALVISSCHEN. — IJSBEREN.

De Eskimo leeft uitsluitend van hetgeen hem jacht en visscherij opleveren. Daarom gebruikt hij het grootste overleg en de meeste scherpzinnigheid bij het vervaardigen van de daartoe noodige hulpmiddelen: sleden, booten en wapenen. Het

hoofdwapen is de werpspies of de harpoen, waarmede hij op zeehonden, walrussen en andere zeedieren jacht maakt. Dewijl hij geen ijzeren, korte, zware harpoenen met weerhaken bekomen kan, die de walvischvangers met krachtige hand diep in 't vleesch slingeren, — en dewijl een eenvoudige houten of beenen spies niet ver genoeg zou indringen, en dus door de getroffen dieren zou verbroken of afgeschud worden, zoo maakt hij zich een spies uit verscheidene stukken, die zoo flink samengevoegd zijn, dat zij op een gewone eenvoudige spies met dubbel gevleugelde pijlspits uit walrustand gelijkt. De schacht bestaat uit twee in elkander sluitende stukken, die door sterke pezen zijn verbonden; 't zijn of narvalhoornen of dijbeenderen van den beer, of sterke schenkels van den walrus, die een geheel vormen, zoolang zij rechtuit liggen; drukt men er op zijde tegen, dan buigen zij iets om. De pijlvormige spits zit er niet vast aan. Zoodra nu het getroffen dier het wapen in zijn lichaam voelt, doet hij een geweldigen sprong, waardoor wel de schacht valt, maar de spits blijft vastzitten. Maar daar zoowel de deelen van de schacht als de spits met een lijn of een riem aan de schuit verbonden zijn, gaat er geen stuk voor den jager verloren en kan hij ook het dier op zich aantrekken, om het door een

messteek of een speerstoot van kant te maken. Is het dier hem echter nog te sterk en duikt het onder als gewoonlijk, zoo heeft hij voor dat geval een met lucht gevulde blaas, of wel een uit zeehondenvel genaaide luchtzak aan de lijn vastgemaakt; hij maakt de lijn los en de drijvende luchtzak, die het onderduiken in groote diepten verhindert, toont hem de richting aan, die het dier genomen heeft.

Alle wapenen zijn gewoonlijk kunstig en keurig versierd met ingelegde beenderen en tanden van verschillende dieren.

Wanneer de lange en vreeslijke winter eindelijk wijkt, en in Mei en Juni de stroomen hun ijsdekkel verliesen, verlaten de Eskimo's hunne winterwoningen, bergen hun bezittingen in de vrouwenboot en begeven zich naar de plaatsen, die voor jacht en vischvangst het gunstigst gelegen zijn. Daar slaan zij hunne uit huiden samengenaaide tenten zoodanig over staken op, dat aan de eene zijde eene driehoekige opening overblijft, welke gesloten wordt met een uit zeehondendarmen vervaardigd gordijn, dat voldoende licht binnen laat. De vloer is met vlakke steenen belegd en alle openingen rondom zijn met mos toegestopt. Deze zomerwoningen, waarin het vergelijkenderwijs zindelijker toegaat dan in de winterverblijven, dienen wel gewoonlijk voor éene familie, maar

ook afzonderlijke personen, ja geheele huisgezinnen, die verarmd zijn en geen eigen tent hebben, sluiten zich bij die familie aan. Vóór de tent wordt een stookplaats aangelegd, waar niet met de traanlamp, maar met houtvuur gekookt wordt. Ook de levensmiddelen en 't vaatwerk vinden hun plaats buiten de tent.

Nu wordt in de fjorden gevischt. Onder de watervallen loert men op de zalmen. Door een steenen dam, over welken zij met den vloed heenkomen, tracht men hen te beletten om bij de ebbe te ontsappen. Andere visschen worden met haken of met netten gevangen. In Juni en Juli wemelen de wateren van een kleinen visch, die met emmers uit het water geschept en aanstonds op de rots te drogen gelegd wordt, om als voorraad voor den winter te dienen.

In denzelfden tijd beginnen de rendieren hunne zwerftochten uit zuidelijker streken naar het noorden; zij zwemmen door de rivieren en zeearmen en worden dan met speer en boog aangevallen door den Eskimo, die achter rotsen en in holen op hen loert. Waar het land geen bijzondere beschutting verleent, graaft hij diepe groeven in de sneeuw en overdekt die met ijs en sneeuwblokken; wanneer dan het rendier onbezorgd over de kristallen vlakke trekt valt het

plotseling in dien engen kerker en wordt zoo een gemakkelijke buit van den op hem loerenden jager.

Tallooze scharen van moeras- en zwemvogels, als zwanen, eenden, ganzen, komen in dien tijd naar de noordelijke zeekusten en de moerassige eilanden om te broeden. Bij gebrek aan vuurwapenen loert de Eskimo met een hoogst vernuftig werktuig op hen: zes of acht kleine, maar zware in het midden doorboorde kogels uit walrustand worden afzonderlijk aan drie voet lange koorden vastgemaakt en deze aan het andere einde allen samengebonden. Een dezer kogels neemt de jager in de hand, de andere draait hij eenige malen om zijn hoofd en slingert ze dan onder de voorbijvliegende trekvogels. Wee den vogel, die in den verderfelijken cirkel dezer ronddraaiende kogels en strikken geraakt.

Vossen worden met vallen van rots- en ijsblokken gevangen. De sterke Bizonstier of Muskusos komt soms op het gebied der Eskimo's, die hem onversaagd aanvallen; zij tergen hem, werpen hem met steenen, en wanneer hij op den jager losgaat, om hem neder te stooten en te vertreden, springt deze behendig op zijde, en stoot den stier, wanneer die hem voorbijrent, de lans in de zijde, hetgeen niet eens zeer gemakkelijk

gaat, omdat, onder het lange haar, dikke vlokkige wol zit en de huid zeer dik is. Met de wol beleggen de Eskimo's hunne slaappleatsen en uit de lange haren vlechten zij maskers, die veel op de bij ons gebruikelijke bijenkappen, gelijken, om zich daarmede in den korten maar heeten zomer tegen de steken der muskieten te beschutten.

Vrij wat belangrijker en voordeeliger dan de jacht te land is de jacht ter zee: voor haar heeft de Eskimo met groote moeite zijn kajak gereed gemaakt, voor haar zijn werpspies kunstig gesneden, voor haar heeft de vrouw hem de waterdichte overjas uit zeehondenvel genaaid. Wanneer de anders zoo koele Eskimo, met zijn kajak als samengegroeid, gelijk een pijl de waternvlakte doorsnijdt, met werpspies, werplijnen en zwemblaas vóór zich op de kajak, en rob of walrus in 't verschiet, dan is hij vol vuur en leven. Met een lichte werpspies doodt hij den vligenden of duikenden zeevogel, en oogenblikkelijk verslindt hij hem, om zich tegen een nieuwen strijd te sterken. Den rob of den walrus moet hij niet slechts dooden om daardoor traan, vleesch en huiden, beenderen, darmen en pezen te bekomen, maar dit dooden is hem ook genot, zooals het bij alle hartstochtelijke jagers is. Terwijl de walrus onder de oppervlakte van

het water zich voortbeweegt en aan de golving van het water zijn tegenwoordigheid doet bemerken, loert de Eskimo, die de werpspies op hem afwerpt, op 't oogenblik, dat het dier den kop en de halve borst boven het water verheft. Dadelijk duikt de walrus onder, maar de blaas, die aan de werplijn zit, en de noodzakelijkheid om adem te halen, dwingen het dier om andermaal boven het water uit te komen. De Eskimo zendt het een tweede spies in de borst, wanneer de eerste niet toereikend bleek te zijn om het te dooden. Is het dier dood, dan blijft het bovendrijven, de Eskimo bindt het aan zijn kajak en trekt het achter zich mede. De robben of zeehonden schiet hij minder in de open zee, terwijl hij in zijn schuit zit; maar hij overvalt hen bij hunne ijsgaten. Als zoogdieren hebben zij namelijk behoefte aan een luchtgat in het ijs, dat zij ook gedurende de strengste koude, wanneer het ijs over de 11 voet dik kan zijn, door bestendig knagen weten open te houden. Maar dewijl zij waakzame dieren met scherp gezicht en gehoor zijn, moet de jager hunne gewoonte en hun list al zeer goed kennen, met alle voorzichtigheid aansluipen, telkens, wanneer zij om adem te halen naar de oppervlakte komen, achter een ijsblok duiken en ze dan door één juisten speerstoet oogenblikkelijk dooden. Een rob, die

slechts een wond ontvangen heeft, zinkt, zeggen de jagers en komt nimmer meer te voorschijn. De groote zekerheid, waarmede deze dieren hunnen vijand en het hun dreigend gevaar bespeuren, heeft den Groenlandschen Eskimo op de gedachte gebracht, om zich achter een met witte stof bespannen scherm te plaatsen, dat in de verte uiet van sneeuw te onderscheiden is, en dan langzaam en behoedzaam vooruit te gaan tot zij dichtbij genoeg zijn, om het beslissende schot aan te brengen. De inboorlingen aldaar, die van de Denen geweren, kruit en kogels bekomen, zijn namelijk goede schutters.

De robben inzonderheid maken den rijkdom uit der Eskimo's. Het vleesch van dit dier is hun geliefkoosd voedsel; het spek wordt rauw gegeten, en dient ook tot verlichting of verwarming hunner hutten, tot het koken van hunne spijzen, of om zich door ruiling de gereedschappen en eetwaren van Europa te verschaffen. De Eskimo maakt van de pezen van dit voor hem kostbaar dier, zijn garen; van zijne ingewanden, vensters en gordijnen; van zijn maag, zakken tot bewaring der olie. Het bloed, op verschillende wijzen toebeleid, levert hem een uitmuntende soep, en van de beederen vervaardigt hij allerhande onmisbare werktuigen. De huid gebruikt hij, zooals wij reeds zeiden, voor zijne kleederen, voor de bekleeding

van zijn tent en het overtrekken van zijn boot. Zoo hangt dan het leven en het levensgenot der Eskimo's grootendeels af van de aanwezigheid der robben. Hunne gesprekken loopen dan ook bijna uitsluitend over die dieren, en wanneer zendelingen getracht hadden hun met de meest uitlokkende kleuren het geluk van den hemel te schilderen was hun eerste en veeltijds eenige vraag: — zijn daar veel robben?

Bij de noordelijke Eskimo's, o. a. op Prudhoe-land, die de kajak niet kennen, wordt vooral op 't jonge ijs, dat zich op 't einde des zomers vormt, jacht gemaakt op den walrus. Een Engelschman, die den Eskimo Meiuk, een uitstekenden walrus-jager, vergezelde, geeft de volgende beschrijving van die jachtpartij.

Met negen honden en twee sleden snelde het gezelschap over het ijs naar de opene plaats. Op het nieuwe ijs dicht bij de open zee gekomen, lichtten zij van tijd tot tijd hunne kappen op om naar de stemmen der dieren te luisteren. Meiuk had spoedig ontdekt, dat op zekere plaats, die eerst sedert weinige dagen toegevroren was, zich walrussen bevonden. Voorzichtig naderde men en weldra vernam men het eigenaardige blaffen van een mannelijken walrus. Deze dieren zijn op hun eigene muziek zeer verzot; hun geluid houdt het

midden tusschen het loeien eener koe en het zwaarste blaffen van een visschershond. De enkele tonen werden met snelheid 7 tot 9 maal achter elkander voortgebracht.

Het gezelschap liep nu achter elkander en beveiligde zich achter de hoogten en ijsranden. Bij kortelings toegevroren ijs gekomen, dat door ouder en sterker ijs omgeven was, zocht ieder een afzonderlijke plaats. De Engelschman hield zich, op handen en voeten kruipend, achter Meiuk. Binnen weinig minuten waren de walrussen in 't gezicht. Zij waren met hun vijven en doken dikwijls gelijktijdig op en braken daarbij het ijs door met een gekraak, dat het zeker mijlen ver kon gehoord worden. Twee groote mannelijke walrussen van een grimmig uitzicht schenen wel de aanvoerders der troep te zijn.

Thans begonnen de kunstgrepen van den jager. Zoo lang de walrus boven water was, hield hij zich doodstil achter het ijs; maar zoodra het dier begon te zinken, maakte hij zich tot den sprong gereed, en nauwelijks verdween de kop van het dier onder den waterspiegel, of ieder liep snel toe om dan weder achter den ijshoop neder te hurken, wanneer het dier opnieuw te voorschijn kwam. De Eskimo scheen niet slechts te weten, hoe lang de walrus dook, naar ook de plaats te raden, waar

hij weder naar boven kwam. Door aldus bij afwisseling vooruit te gaan en zich te verbergen, was Meiuk met den Engelschman op eene vlakke dun ijs gekomen, dat hen ter nauwernood kon dragen, en dicht aan den rand van den waterkom, waarin de walrussen zich op en neer bewogen.

De tot dusver nog altijd bedaarde Meiuk geraakte nu in vuur; in een oogenblik had hij zijn werplijn en de harpoen gereed gemaakt. Met stevigen greep vat hij de harpoen aan. Het water beweegt zich. Slechts op een paar vademen afstands van Meiuk komt de walrus boven. Meiuk richt zich langzaam op met den rechterarm achterwaarts, terwijl de linkerarm slap neerhangt. De walrus ziet hem aan en schudt zich het water uit de manen. Meiuk steekt den linkerarm omhoog, en het dier verheft zich tot met de borst uit het water, om nog een blik van verbazing op de verschijning te werpen, voor het weder onderduikt. Maar zijne nieuwsgierigheid bekomt hem slecht, in een oogenblik is de harpoen tot onder zijn linkerborst gedrongen. In 't zelfde oogenblik verdwijnt de walrus onder water. Meiuk, ofschoon overwinnaar, neemt in allerijl den terugtocht aan, vergeet niet de lijn mede te nemen, slaat een beenen met ijzer ruw beslagen pen ergens met snelheid in het ijs, be-

vestigt daaraan de lis van de lijn en gaat er met zijne voeten op staan.

Thans begint de strijd. Het water geraakt in beroering door het om zich heen slaan van het verwonde dier. De lijn wordt nu eens strak, dan weder los. De jager verlaat zijn plaats niet. Daar ontstaat, weinige schreden van hem verwijderd, eene spleet in 't ijs en twee walrussen duiken op; schrik en woede is op hun gezicht te lezen en nadat zij met een grimmigen blik het slagveld gemonsterd hebben, verdwijnen zij weder. Maar in hetzelfde oogenblik snelt ook Meiuk van zijn tegenwoordig standpunt weg, kiest een nieuw punt en maakt zijne lijn dan evenzoo vast als op de vorige plaats. Nauwelijks is dit geschied, of het walruspaar breekt door het ijs, en nu juist op de plaats, die de jager zoo even heeft verlaten. Weder verdwijnen zij, en opnieuw verandert de jager van plaats, en zoo ging de strijd tusschen behendigheid en ruwe kracht voort, tot eindelijk het uitgeputte dier eene tweede wond ontving, en weldra zoo hulpeloos was als een baarsje aan den angel.

De zoo even beschreven strijd duurde vier uren. In al dien tijd schoot het dier onophoudelijk op de Eskimo's los; zoodra zij naderbij kwamen, brak het met zijne slag tanden groote schollen ijs

af en toonde het niet de minste vrees. Het ontving omstreeks 70 lanssteken en bleef zelfs toen nog met de slagstanden aan den ijsrand hangen, hetzij dat het zich niet konde of niet wilde terugtrekken. Het wijfje vlood reeds, nadat het één lanssteek ontvangen had. — De wijze, waarop de Eskimo's het doode dier op het ijs trokken, getuigt evenzeer van slimheid. Zij maakten in zijn nek, waar de huid zeer dik is, twee paar sneden in de lengte, op omstreeks twee duim afstand, zoodat er twee ooren of handvatsels ontstonden. Door het eene trokken zij eene lijn van walrushuid, brachten die lijn om een vastgeslagen paal op het dikke ijs en vandaar terug naar het dier, waar zij de lijn door de andere openingen in de huid deden; en nu begonnen zij aan de lijn te trekken. De walrus, die zeker 700 pond woog, werd nu zonder veel moeite uit het water gehaald en aan stukken gesneden. — Sommigen dezer dieren worden tot 2000 pond zwaar.

Op enkele plaatsen wordt ook jacht op den walvisch gemaakt, maar altijd met een groot gezelschap. Ook vrouwen en kinderen, dikwijls 50 personen en meer varen met dit doel in den Oemiak naar zee. Allen hebben hunne beste kleederen en sieraden aan, want voor vuile lui zou de walvisch vlieden. Ginds in de verte ziet

men den waterstraal, dien hij als een fontein in de lucht spuit. IJlings roeit men op hem aan. Voor in de boot staat een man met den harpoen, dien hij het reusachtige dier in 't lijf stoot. Ook hier spelen weêr de werplijn en de luchtzak of blaas een groote rol. Maar deze jacht kan van langen duur zijn; de groote visch moet nog dikwijls met spiesen gewond worden, vóór hij uitgeput den doodelijken slag ontvangt. Nu springen de mannen in waterdichte kleeding in den vloed en omringen den kolossus, die zoo zwaar is als 2 à 300 vette ossen te zamen. Aan alle kanten begint men hem den dikken huid af te snijden, die aanstonds als een lekkernij genuttigd wordt. Daarna snijden zij het dikke spek in reepen en vullen er de booten mede. Zulk een buit geeft voedsel voor geruimen tijd.

Ook de ijsbeeren worden door de Eskimo's aangevallen. In Prudhoeland, waar deze dieren van grootere wildheid moeten zijn dan in zuidelijker streken, worden de honden er op afgericht, om hen in den loop tegen te houden, maar zich niet tot een ernstigen strijd met hen in te laten. Zij omringen hen van alle zijden en bijten hen nu van voren, dan van achteren, nu rechts, dan links en zelden wordt een hond ernstig gewond.

Stellen wij ons zulk een jachttooneel voor. De

Eskimo heeft op de sneeuw het spoor van een beer ontdekt; hij onderzoekt welke richting hij genomen en of hij snel of wel langzaam geloopt heeft. Zelfs den ouderdom van het dier meent hij uit het spoor te kunnen ontdekken. Plotse-ling, terwijl hij met zijne slede om een hoek draait, bespeurt hij den beer, die zich intusschen op zijne achterpooten opgeheven heeft, met omhoog gerichten kop de lucht snuffelend en wantrouwend onderzoekt, en daarbij met de voorpooten in 't rond beweegt, schijnbaar alsof hij zich tot den strijd voorbereidt, maar eigenlijk om het evenwicht te houden. De Eskimo laat een fellen schreeuw hooren en pijlsnel, met wolfachtig ge- huil, vliegen de honden toe. Nu ijlt de beer, zoo snel hij kan, weg, gaat herhaaldelijk op zijne achterpooten staan, werpt zijnen vervolgers een grimmigen blik toe, en snelt weder voort. In de volle vaart maakt de jager een paar honden van de slede los, die den beer moeten tegenhouden; de overigen schijnen niet te gevoelen, dat de slede zwaarder voor hen is. Eindelijk maakt de beer halt, de geheele troep wordt losgelaten, de jager grijpt de speer, en bereidt zich, over sneeuw en ijs struikelend, tot een beslissenden aanval. Zijn er twee jagers tegelijk op dezelfde plaats, dan is de beer spoedig geveld; terwijl de een zich houdt

alsof hij hem de speer in de rechterzijde wil stooten en de beer met uitgestrekte voorpooten op hem aanvalt, ontvangt de onbeschermden linkerzijde den doodelijken steek. Maar ook een jager alleen schrikt niet terug voor den strijd met den koning der dieren van het noorden, hoe gevaarlijk die ook zij. Met de speer in de hand dwingt hij den beer hem te vervolgen, en doet alsof hij voor hem op de vlucht gaat. Doch nauwelijks heeft de beer zijn lang zwaar lichaam ter vervolging uitgestrekt, of de jager springt aanstonds in zijne eerste standplaats terug, en terwijl de beer zich weder omkeert, is de speer in zijne linkerzijde onder den schouder gestoken. Niet zeer bekwame jagers moeten dikwijls de speer achterlaten en de vlucht nemen; maar dan weten de honden hen toch bijna altijd door hunne aanvallen te redden.

In 't algemeen is de jacht op de met ijs bedekte zee niet zonder gevaar! Hoe licht kan door den invloed van warmte, stormwind of strooming de geheele ijsvlakte aan 't drijven gaan, of kunnen enkele ijsblokken losraken; hoe menig moedig jager is daardoor weggevoerd, en zag de zijnen nooit weder!

Tot stilling van den honger, die de kolonie kwelde, waagden de reeds genoemde Meiuk en diens vriend Awaklok zich eens in een stormachtigen win-

tertijd op zee, om ter walvischvangst te gaan. Zij kenden het gevaar, maar schuwden het niet. Het gelukte hun een groot dier te dooden, toen plotseling de noordewind het ijs van elkaâr deed breken; maar de Eskimo's wisten, dat het drijfijls langs den oever altijd het gevaarlijkst is, en vluchtten met hunne booten op den naasten ijsberg.

Het was op het einde van het laatste maanlicht in December, en de storm hulde alles in diepe duisternis. Zij bonden de honden aan ijskegels vast en wierpen zich neder, om niet door den wind weggevoerd te worden. Een poos later bereikten zij al kruipende eene hoogere vlakke, waar zij een soort van ijs scherm bouwden. In den vijfden nacht — zoo ver zij rekenen konden — bevroor van Meiuk een voet en verloor Awaklok zijn grooten teen. Maar zij verloren den moed niet en leefden van den walrus, terwijl zij met den ijsberg langzaam naar 't zuiden dreven. Tegen het einde van het tweede maanlicht, nadat zij eene geheele maand gevangen geweest waren en geleefd hadden, gelijk alleen zulke ijzeren mannen het kunnen, strandde eindelijk de ijsberg aan den oever. Gelukkig waren zij niet zoo ver van hun dorp verwijderd geraakt, of zij konden in korten tijd derwaarts terugkeeren. Aldaar

aangekomen, werden zij als uit het graf verrezenen verwelkomd, maar overal vonden zij nood en ellende.

Wij herinneren hierbij nog, dat niet enkel dieren, maar ook eenige, gedurende den korten zomer snel wassende planten den Groenlander voedsel bieden. Wij noemden u vroeger reeds de paardebloem en de zuring. De wortels en bladeren worden met gretigheid genuttigd. Het schijnt dat dit plantenvoedsel den Groenlanders noodig is, als tegenwicht tegen de vele dierlijke stoffen, die zij verorberen. 't Meest zwelgen zij echter de roode en zwarte beziën, die bij gunstig weder in ontzaglijk groote hoeveelheid daar rijpen. Dagelijks eten zij ze, tot de sneeuw haar toedekt, en dikwijls worden zij nog van onder de sneeuw weggehaald en voor den winter in lederen zakken bewaard.

VII.

GULZIGHEID. — BEZOEK VAN VRIENDEN. —
SPIJSKAART. — SPELEN.

Is de vangst gelukkig geweest en keeren de jagers met rijken voorraad huiswaarts, zoo brengt

dit verblijdende bericht een luid gejuich onder de geheele kolonie teweeg: al de bewoners loopen toe; want allen hebben naar aartsvaderlijke zeden deel aan den gedooden walrus of walvisch.

Nu is alles vol leven en werkzaamheid. Opgestapelde stukken vleesch liggen op het ijs en rondom de hutten, en walruskoppen grijzen van de sneeuwbank. Hier zijn de vrouwen bezig met het uitrekken der huiden voor zoollleder, het uitdrukken van traan om te branden, het verzamelen en bereiden van beenderen en ingewanden voor allerlei gereedschappen en kleedingstukken; dáar snijden de mannen zich een voorraad van harpoenlijnen, of maken zij de twee voet lange slag tanden uit den bovenkaak los, om uit het elpenbeen er van hunne wapenen te vervaardigen en te versieren; daarnaast spelen de kinderen bal, ieder met een walrusrib gewapend. Maar na een gelukkige jacht wordt de Eskimo niet het eerst door het spel, nog minder door den arbeid aangetrokken. De sterke honger naar het lievelingsgerecht, het vleesch, het spek en den traan van walrus of zeehond, — een honger, die door de felle koude en misschien door langdurig gedwongen vasten opgewekt werd — doet in de eerste plaats zijne rechten gelden. O, wat zijn die bewoners van het Noorden vroolijk te moede, wanneer zij van zulk

een overvloed zwelgen kunnen! In iedere hut zijn alle potten en pannen met vleesch gevuld en doet een fel vuur zijn weldadigen invloed gevoelen. Reeds onder het koken grijpen de vrouwen de fijnste stukjes er uit en verslinden die half rauw. Een der mannen neemt een stuk van het nog kokende vleesch, bijt er met zijn tanden zoo veel af als de mondholte kan bergen, en geeft het zijn buurman, die op gelijke wijze te werk gaat en het daarna verder geeft. Zoo doet het de ronde, tot het geheel verslonden is. Nu komt een ander stuk aan de beurt. Zoo wordt er voortgesmuld; ter afwisseling legt men zich te slapen, om dan opnieuw tegast te gaan, totdat het geheele groote dier zijn graf in de maag der veelvraten gevonden heeft. Hoe houden zij het uit? Wij moeten echter niet vergeten, dat zeelucht en koude de spijsvertering sterk bevorderen, en de Eskimo daarom vooral veel vette spijsen behoeft. Men ziet hem dan ook vier à vijf pond vleesch op zijn gemak in een enkelen maaltijd verorberen en de noodige walrus-, walvisch- of robbentraan daarbij drinken. Ook drinkt hij ter afwisseling water, dat in een flesch van zeehondenviel bewaard wordt en frisch blijft door er van tijd tot tijd ijs en sneeuw in te werpen. In den overvloed vergeet de zorgeloze Eskimo maar al te gemakkelijk den dag

van morgen, ja zelfs den langen donkeren nacht van den winter met zijn verschrikkelikheden en zijn geringe jachtopbrengst. Ge ziet hem dan ook den eenen dag kampen met koorts, bloedstorting en alle andere krankheden, die uit overlading der maag voortkomen, en weinige dagen daarna heeft hij fellen honger te verduren.

Een zendeling werd door hen genoodigd tot hun vierden maaltijd van den dag, en verbeeldt u zijne verwondering, toen hij hen zag eten, alsof zij nuchteren waren. „Ziet gij,” zeide een der gasten, „wij kunnen veel eten, maar wij kunnen den honger ook lang verduren; al naar het uitkomt.” Dit vermogen om voedsel te kunnen ontberen, is weder een trek van Gods zorgende liefde voor hen. Wat zou er, bij het gebrek aan voorzorg, dat zij met alle wilde volken gemeen hebben, van hen worden in den langen winter, als de toegang tot de zee geheel voor hen gesloten is, indien zij niet beter dan anderen gebrek en hongersnood konden verduren?

Willen de Eskimo's het zich bij 't eten eens recht aangenaam maken, en daarbij met zekere bevalligheid te werk gaan, dan leggen man en vrouw zich in de hut op de met haar bedekte sneeuwbank tegenover elkander. Ieder heeft een mes en een lange schijf spek en vleesch in de hand. De man steekt de vrouw 't einde van zijn

schijf zoover in den mond als hij kan, en snijdt die dan met het mes vlak voor den mond der vrouw af: denzelfden liefdedienst bewijst de vrouw aan haren man. De gelukkigen zuigen de versehe traan uit het sappige spek, slokken ze met verrukking naar binnen en jagen verder ook de uitgezogen vezels door 't keelgat. Na het stuk spek komt het stuk vleesch op gelijke wijze aan de beurt, tot zij buiten staat zijn iets meer door te slikken. Maar vóór zij inslapen hangt de vrouw nog een groot stuk vleesch boven den walm der traanlamp; het vet, dat onder het koken of braden uit dit vleesch druipt, voedt de 20 à 30 mospitten. Als de slapers ontwaken, vinden zij het gebrad heerlijk gekruid, en aanstonds doen zij hun ontbijt met een stuk, dat hun beter smaakt dan den koning zijn mokka-koffie of zijne vanillechocolade.

Meen nu niet, dat het leven van den Eskimo in den wintertijd enkel eentonigheid is. Verre van daar. Feesten en vermakelijkheden brengen vrij wat afwisseling. Wij willen hem eens vergezellen op een tocht naar een bevrienden stam. Eenige dozijnen Eskimo's begeven zich op sneeuwschoenen, en sleden, of, als de zee nog open is, in booten naar de algemeene vergaderplaats. De kleederen dragen menig spoor van 't spattende water, dat

aanstonds in ijs verandert. Eindelijk kan men de huizen zien, waar men wezen moet. Reeds staan de gastheeren op den uitkijk en verwelkomen zij zingend de gasten die hun kleine geschenken, zooals een halfbedorven zeehondenkop, welke als lekkernij geldt, een vossen huid of iets dergelijks overhandigen. Nu leidt men de gasten in huis, maar zij zijn zoo bescheiden, dat zij zich eerst eenige malen laten noodigen, vóór zij door den bekenden ingang kruipen. Binnen worden hun de bovenkleederen afgenomen, die men te drogen hangt. Dan gaan de mannen bij de mannen, de vrouwen bij de vrouwen op de banken zitten, en spoedig weerklinkt de hut van vroolijken scherts en luid gesnap. De mannen spreken onophoudelijk over de jacht te water en te land. Met groote nauwkeurigheid wordt het dooden van een zeehond in alle bijzonderheden verhaald, waarbij levendige gebaren de rede vergezellen. Dan wedijveren zij in het maken van liederen en gedichten voor de vuist. In die gesprekken en gedichten komen steeds verborgen zinspelingen voor op deze of gene gebeurtenis, en op een ondeugd of een afkeurenswaardige gewoonte van een der aanwezigen.

Intusschen is de maaltijd gereed. Bij zulke gelegenheden is er een tal van gerechten. De vol-

gende spijskaart uit de „fijne keuken van Groenland” toont het u aan, en doet u zien dat de Europeesche kookkunst nog niet veel invloed op de Eskimo's gehad heeft.

1. Gedroogde haringen;
2. Gedroogd zeehondenvleesch;
3. Gekookt “
4. Halfrouw aangestoken vleesch;
5. Gedroogde alken (zeevogels);
6. Een stuk van een half bedorven walvischstaart;

(Het hoofdgerecht, waarop de gasten genoodigd waren)

7. Gedroogde zalm;
8. Gedroogd rendiervleesch;
9. Confituren van beziën, vermengd met rendiermaag;
10. Hetzelfde gerecht met traan toebereid.

Behalve deze spijzen wordt ook zuring en wilgeblad met olie toebereid, en mos, dat zij, half verteerd, in de maag der rendieren vinden, als een lekker beetje toegediend.

De gasten laten zich zeer noodigen, om niet den schijn te geven alsof zij het tehuis zoo armoedig hebben en enkel om te eten kwamen. Men bedwingt dus aanvankelijk zijn eetlust een weinig; zelfs de kinderen blijven bescheiden. De vriende-

lijke toespraak en hartelijke aandrang des gastheers blijven echter niet zonder uitwerking, zoodat eindelijk het geheele gezelschap oververzadigd is.

In dezen behagelijken toestand beginnen zij het spel. Een man treedt op met een trommel van vischbeen en een dunne huid gemaakt, waarop hij met een stokje de maat slaat. 't Is 't eenige muziekinstrument der Groenlanders. Bij iederen slag springt de muziekmeester even op, maar blijft op dezelfde plaats standhouden. Tegelijk zingt hij van de zeehondenvangst, van 't weder, van de wederkeerende zon, enz.

Bevalt het hun niet langer in de hut, zoo komen mannen, vrouwen en kinderen in de vrije lucht tot het balspel bijeen. Twee partijen slaan een uit de gewrichten van den walrus gemaakten bal met ribben van hetzelfde dier op elkander aan; een luid gelach verheft zich, wanneer iemand mislaat en hoe meer het spel zijn beslissing nadert, hoe vuriger de spelers worden. Ter afwisseling gaat men tot dansen over. Twee rijen van mannen en vrouwen, dikwijls ook van enkel mannen of enkel vrouwen, gaan tegenover elkander staan, bewegen schouders en knieën heen en weder, grijpen elkander vreeselijk toe, maar verzetten overigens geen voet van de plaats. Dat is hunne danskunst. Niet veel bijzonders, vindt ge wel? —

De jongere lieden werpen een houtje, waarin zich een opening bevindt en waaraan een band met een spijker vast zit, in de hoogte, en moeten dan den spijker in die opening zien te werpen. Wien dat twintigmalen gelukt, heeft het gewonnen. Wien het eenige malen niet gelukt, ontvangt met een verkoold stokje even zoovele zwarte strepen op 't gezicht.

Ja, vrienden! de Eskimo's zijn een opgeruimd volkje. Wij zouden het in die koude streken waarschijnlijk niet lang uithouden, althans onze opgeruimdheid heel licht verliezen, maar zij weten daar niet van. En 't is zeer gelukkig.

Niet zelden hebben de spelen en wedstrijden het bepaalde doel om eene belediging te vereffenen; dan vechten zij met de vuist, trekken met gekromden vinger of arm aan het een of ander voorwerp, stooten in zittende houding de hielen tegen elkander, geven elkander bij afwisseling slagen op den linkerschouder of achter het oor, dragen een zwaren steen, of werpen dien van zich en al dergelijke kunststukken meer.

Ge begrijpt, dat waar oud en jong zoo gemeenzaam aan het spel deelnemen, ook de kinderen onder elkander hunne spelen hebben. De ouders maken voor hen kleine sleden, harpoenen en netten, en daarmede vermaakt zich in het kille

noorden de lieve jeugd op bijzondere wijs. Gij moest het eens zien, hoe die kleine Eskimootjes onder de schaduw van scherpgetande ijsklippen jodelend en lachend zich met hunne sleedjes bewegen. Daar zoudt gij allen nog een lesje kunnen nemen, en vooral diegenen onder u, welke den naam van kleumers moeten dragen.

VIII.

BEWARING VAN VLEESCH. — SLACHTOFFERS VAN KOUDE EN HONGER. — BEGRAFENIS.

Uit de u straks vermelde spijskaart blijkt, dat de Eskimo de kunst moet verstaan om het vleesch langen tijd te bewaren. De vorst komt hem hierin te hulp. Hij ontdoet het rendier of den ijsbeer van de ingewanden, snijdt het voor- of het achterviertedeel van het lichaam af, steekt dat in den buik van het dier en sluit de opening met hout- of beendersplinters, die door het vel gestoken worden. Daarna wordt het geheel in een rotsspleet gelegd en zorgvuldig met steenen afgesloten, om het voor roofdieren te beveiligen. In het volgende

voorjaar vindt dan de Eskimo het wildbraad juist in dien toestand van geur en smaak, die hem het aangenaamst is.

Niettegenstaande deze voorzorg, die echter niet altijd in acht genomen wordt, worden de bewoners der poolstreken nu en dan slachtoffers der strenge koude. In het jaar 1830 landden b. v. walvischvangers bij kaap York op de westkust van Groenland, en liepen op eenige Eskimo-hutten toe. Tot hunne verwondering zagen zij aan den ingang geen enkel spoor in de sneeuw, noch eenig ander kenteeken van de aanwezigheid van menschelijke wezens. Het raadsel werd spoedig opgelost, toen zij binnen één der hutten keken; daar zaten rondom eene lamp zonder olie vier of vijf menschengestalten in de houding alsof zij leefden, maar met ingevallen oogen. Misschien waren zij reeds sedert lang tot ijsbeelden verstijfd. De bevrozen hond lag naast zijn bevrozen heer en het kind lag bevrozen in de kap der verstijfde moeder. In de overige drie hutten zag men hetzelfde treurige tooneel. Het jachtgereedschap was in orde en de baai wemelde van zeehonden. Naar alle waarschijnlijkheid had eene grimmige koude de ijsgaten der baai gedurende eenigen tijd geheel toegesloten gehouden, en waren aldus de arme menschen van de onontbeerlijke levensmiddelen verstoken geweest.

Ook op reis kunnen honger en koude den Eskimo veel kwaad berokkenen. Het volgende deelde een zendeling in 1855 mede „als een staal van hetgeen meermalen gebeurt.” In het midden van Januari deed zich gebrek aan levensmiddelen gevoelen. Een Eskimo vertrok met zijn zoon om, op twintig uren afstands, een voorraad van forellen op te zoeken, die zij in den zomer hadden gedroogd en in een kuil begraven. De arme lieden vonden na een moeielijke reis den kuil door de vossen ontdekt en den inhoud verslonden. Hun terugtocht was vol jammer; twee hunner honden stierven van honger; zij zelve werden genoodzaakt hunne laarzen van robbenvel op te eten, en in de strengste koude kwamen zij hier aan met enkel voetzolen aan de voeten. Hun familie, even uitgehongerd als zij, verwachtte hen in angst. De arme man, zonder zich te laten ontmoedigen, nam opnieuw twee zonen met zich, om aan het zeestrand zijn geluk te beproeven, maar hij kon niets vangen. En toen zij des avonds kwamen aan de sneeuwhut, die zij hadden gebouwd, waren hunne pelskleederen, die zij hadden achtergelaten, door de vossen verslonden, en zagen zij zich gedwongen hunne kleederen op te eten. De jongste der zonen stierf van vermoeienis en uitputting.”

Moet de Eskimo in de vrije natuur overnachten, dan kost hem dit wel eens het leven. Hij zoekt zich een windstil plaatsje tegen een sneeuw- of ijsmuur, en slaapt in zijn kajak als in een slaapkamer. Maar juist de slaap kan hem in de vreeselijke koude gevaarlijk worden; als hij niet weder ontwaakt, wordt de kajak zijn doodkist, tenzij zijne broeders hem vinden en hem naar 's lands wijze begraven.

Zij naaien namelijk hunne dooden in dierenhuiden, leggen hen in een rotsgraf en bedekken ze met een hoop steenen, in den vorm van een kegel. Daarnaast stapelen zij de gereedschappen van den gestorvene, zijn kajak, zijn werpspies, zijn speren, bogen en pijlen op elkander, opdat hij in het betere land dadelijk goed toegerust zij. Zulke gedenkteeken worden door volgende geslachten geëerbiedigd, maar ook nu en dan door de wolven opgespoord en van hun inhoud beroofd. De personen, die den overledene de laatste eer bewijzen, trekken, ook al is het midden in den zomer, handschoenen aan en stoppen zich de neusgaten vol met haar. Gedurende de begrafenis brandt de traanlamp buiten de hut. De rouwdragenden komen bijeen en barsten, naar de gewoonten van eenige Aziatische volken, in een stelselmatig schreien uit; zoodra de eene begint, stemmen al

de anderen mede, en het is de plicht der hoffelijkheid van de voornaamsten des gezelschaps om de oogen der hoofdpersonen onder de rouwdragenden af te wisschen. Ook bij andere gebeurtenissen heeft een gemeenschappelijk gewezen plaats, b. v. wanneer de jacht mislukt, een hond sterft, enz. Ja de hoffelijkheid gebiedt, dat, wanneer iemand in tranen losbarst, de overigen dit voorbeeld navolgen zonder juist te weten, om welke reden dit geschiedt. De Eskimo's aan de Repulse-baai hebben de gewoonte, bij den dood hunner naaste bloedverwanten of vrienden, alles, wat zij bezitten, te vernielen. Een Eskimo, aan wien een Europeaan wapenen en andere gereedschappen gegeven had, verbrandde deze bij den dood zijner vrouw, zonder er zich over te bekommeren in welk een ellende hij zich stortte door de vernieling van voor hem zoo kostbare voorwerpen. Moeten wij dit toeschrijven aan onbezorgdheid voor de toekomst of het aanmerken als bewijs van diep en teeder gevoel?

IX.

GODSDIENSTBEGRIPPEN.

Men zou lang onder de Heidensche Eskimo's hebben kunnen vertoeven, zonder te bespeuren, dat zij in 't algemeen godsdienst hebben. Vergeefs zoekt men bij hen de godsdienstige plechtigheden van andere Heidensche volkeren. Het huwelijk wordt gesloten doordat de bruid na afspraak met hare ouders met schijnbaar geweld in de woning des bruidegoms gesleept wordt. Met de pasgeborenen geschiedt geenerlei plechtigheid: alleen houdt de moeder hun een stukje vleesch aan de lippen. Bij de begrafenis der dooden zijn eenige gebruiken te bemerken, die op een voortleven der ziel na den dood heenwijzen.

Zij erkennen twee groote en vele kleine geesten. De kleine, Innuat, beheerschen de elementen. Van de beide anderen is de mannelijke Torngarsuk goed, maar de vrouwelijke, die geen naam heeft, is boos. Torngarsuk is de oorzaak van ziekten, en kent de middelen om die te genezen. Veel wordt ook van Torngarsuk's grootmoeder verhaald. Zij woont diep onder de aarde en heeft over alle zeedieren te gebieden.

Zonderlinge begrippen hebben zij omtrent de

schepping der wereld, het leven na den dood en de macht hunner Angekoks of tovenaars, wier woorden godspraken voor hen zijn. De aarde is — en ziehier de leer des Bijbels met dwalingen vermengd! — aanvankelijk met water bedekt, en toen dit gevallen was, verscheen de mensch Agluktuk, welke een boom velde, die tot over de zee viel; uit de spanen, die in 't water vielen, werden visschen en andere zeedieren, uit de andere, landdieren. De aarde rust op palen, die echter zoo oud en vermolmd zijn, dat zij menigmaal kraken, en daarom door hunne tovenaars moeten hersteld worden. Bij een maansverduistering versteken zij de eetwaren en het pelswerk; zij zeggen dat de maan zich niet laat zien, ten einde hen te kunnen bestelen. Door groot alarm willen zij de duisternis verjagen. Bij 't sterven gaat men naar hunne meening of opwaarts in den hemel, of benedenwaarts onder de aarde. De eersten zijn er niet best aan toe; zij wonen bij een grooten met sneeuw bedekten berg of rondom een groot water in open tenten, moeten zwart, slijmerig water, met wormen er in, drinken, en oude vrouwen worden aldaar zeer door raven geplaagd, die haar bestendig om de haren hangen, en die slechts met moeite kunnen verjaagd worden. Bovendien hebben die zielen aldaar geen rust, maar dwalen

van 't eene oord naar 't andere rond, en de stralen van 't noorderlicht zijn een menigte van die zielen, die met den kop van een walrus bal spelen. De zielen zelven zijn, zeggen zij, bleek en vaal, zij zijn vleesch noch been met zenuwen, maar zoo fijn, dat zij zoo goed als niets zijn. De hevige beweging des hemels mat hen zoo af, dat zij niet vet kunnen worden. Daarom wenschen de Groenlanders, dat hunne afgestorvenen liever benedenwaarts dan bovenwaarts gaan. Geheel overeenkomstig hunne kennis van de aarde en hunne aardsche behoeften, zoeken zij de plaats der zaligen onder de zee, of onder den aardbodem, en denken zij dat de diepe gaten in de rotsen de ingangen er heen zijn. Aldaar woont Torngarsuk, de goede geest; aldaar heerscht een bestendige zomer en geen nacht; daar is eene opene, vrije zee, waar walrussen en robben in menigte zonder moeite te vangen zijn, en waar men spek en traan in groote hoeveelheid verzwelgen kan. Talrijke rendierkudden weiden daar in eeuwigen zonneschijn. Zoo leven zij zonder eenige zorg of moeite gelukkig voort. In dat schoone land komen vooral zij, die bij een aanval op beren den dood vonden, of bij walvisch- en robbenvangst verdronken.

Onder de Groenlanders zijn er, die zeggen, dat zij in die andere wereld bekend zijn. Het zijn de

tovenaars, die den naam van *Angekok* (meerv. *angekut*) dragen. Zij zijn op vele plaatsen de eenige hoofden en geneesheeren en genieten overal het aanzien der priesters. Zij besturen de gewichtigste, gemeenschappelijke ondernemingen en verkondigen niet slechts, maar bezorgen ook een rijke walrus- en robbenvangst. In tijd van gebrek zegt de *Angekok*: „De booze geesten houden de dieren in de diepten, en hebben hun onze jachtkunsten geopenbaard, maar ik wil eens tot hen afdalen om hen te tuchtigen.” Dan wordt een toovercirkel getrokken; de bezweerder werpt zich op den grond, laat alle lampen in het huis uitblusschen en zichzelf met een mat toedekken. Plotseling hoort men hoe hij de voor hem liggende trommel laat klinken; de omstanders hooren nu van onder de mat doffe onverstaanbare tonen oprijzen, die langzamerhand zwakker worden, tot bewijs, dat de bezweerder in het donkere geestenrijk afdaalt. Eindelijk is het stil geworden en de omstanders houden zich doodstil tot zich een zacht geluid doet vernemen. Dit geluid wordt al sterker en sterker, en plotseling werpt de tovenaar het dek af en laat aan de lichtgeloovige menigte, ten bewijs dat hij met de booze geesten geworsteld heeft, een bloedig mes zien, waarmede hij hun een, twee, ja wel drie vingers heeft afgesneden. Vertoonen

zich niettegenstaande dit alles toch geen robben enz., dan weet hij er altijd wel een reden voor te vinden.

In geval van ziekte verzuimt men niet den Angekok te roepen, somtijds offert hij dan een hond om den kwaden geest, Torngak geheeten, te verzoenen. Ook heeft hij de macht om een boegje op te leggen. Zoo kan hij den weduwnaar gebieden, om een geheel jaar lang zich van de robben- en walrusjacht, van een geliefde spijs, b. v. van een stuk walrusvleesch, te onthouden, of hij legt hem op om de kap te laten hangen en in de koude met ongedekt hoofd te gaan.

Ieder dorp heeft zijn toovenaar, dien men van jongs af daartoe opleidt. Maar behalve deze Angekoks, die den Eskimo's het goede bezorgen, zijn er ook booze toovenaars, aan welke men alle onheilen toeschrijft: niet zelden vinden zij op gewelddadige wijze den dood. De Eskimo's ontzien zich niet hun met den harpoen het leven te beneemen, hen in de zee te werpen of hun vleesch den honden voor te werpen.

In hunne overleveringen komt ook nog voor, dat eene vrouw al het kwaad over de wereld heeft gebracht, en ook den dood, die het aardse bestaan eindigt; want eertijds, zeggen zij, stierven de menschen niet. Twee der eerste menschen had-

den onder elkander een hevigen twist; de een wilde, dat nacht en dag elkander zouden opvolgen en dat de menschen zouden sterven; de andere wilde dat het altijd nacht was en dat de menschen niet stierven; de eerste had de bovenhand, maar zij weten niet hoe en waarom.

De Eskimo's hebben over het algemeen een lichtzinnig karakter. De zendelingen, die onder hen arbeidden, hebben er bitter over geklaagd. Als deze hen met ernst vermaanden, zeiden zij, evenals bij ons ook wel gezegd wordt: „God is niet zoo streng als gij Hem maakt. Hij is goed.” Of zij vroegen spottend: „Hebt gij Hem gezien? Hebt gij Hem gehoord, dien Jezus Christus, van Wien gij zooveel spreekt?” En antwoordden de zendelingen daarop: „Nee, maar wij voelen zijne tegenwoordigheid in onze harten en Hij spreekt tot ons, door zijnen Geest,” dan zeiden zij: „Welnu, wij voelen ook in ons hart de tegenwoordigheid van onzen Torngak.” En lachende verwijderden zij zich.

Doch al schenen de Eskimo's aan niets te denken dan aan robben, honden, enz., en zich geen begrip te kunnen maken van een hoogsten en almachtigen God, zoo bestonden er toch wel gunstige uitzonderingen. Een zendeling gaf eens in

gezelschap van bekeerde Groenlanders zijne verwondering te kennen over de onwetendheid en domheid, waarin zij vóór hunne bekeering leefden. Een hunner vatte daarop het woord, en zeide: „Het is waar, dat wij geleefd hebben als onwetende heidenen, zonder iets te weten van God en van den Heiland. En wie zou er ons van gesproken hebben vóór uw aankomst? Verbeeld u daarom echter niet, dat geen Groenlander nadenkt. Zie hier wat mijzelven aangaat de redeneering, die ik meermalen hield: Een kajak, zeide ik tot mijzelven, maakt zichzelf niet, en hij, die dat soort van werk niet verstaat, maakt niets dat deugt. En toch is het kleinste vogeltje veel voortreffelijker gemaakt dan de schoonste kajak. Geen mensch zou echter een vogel kunnen maken. En de mensch is nog veel kunstiger gemaakt dan al de dieren der aarde. Wie heeft nu den mensch geschapen? Hij heeft, het is waar, het leven ontvangen van zijne ouders, en deze wederom van de hunne, maar de eerste menschen, van wie hebben die het ontvangen? Van waar zijn zij gekomen? Men zegt, dat zij uit de aarde voortgekomen zijn; maar waarom ziet men hen thans daaruit niet meer voortkomen? En dan, de aarde zelve, en de zon, en de maan, en de sterren, van waar komen die? Er moet wel een wezen zijn, dat al die

dingen geschapen heeft, en dat wezen moet zonder begin geweest zijn, zooals het ook geen einde hebben zal. Het moet dus oneindig machtiger, wijzer en kundiger zijn, dan eenig mensch; indien het anders ware, hoe zou het al wat bestaat hebben kunnen scheppen? Bovendien moet het ook zeer goed zijn, omdat alles wat het gemaakt heeft zoo goed en nuttig is. O! indien ik het kende, hoe zou ik het beminnen en vereeren. Maar wie heeft het gezien, wie heeft het gesproken? Geen onzer. Het kan echter wezen, dat er menschen zijn, die daarvan meer weten dan wij; hoe gaarne wilde ik zoodanigen ontmoeten, om met hen te spreken. Zoo heb ik dan ook, zoodra ik u van het groote Opperwezen hoorde spreken, al wat gij mij verhaaldet, met blijdschap geloofd, omdat hetgeen gij mij aankondigdet, juist datgene was, waarnaar mijn hart sedert lang zuchtend uitzag." Zoo sprak die bekeerde Eskimo, en de aanwezigen bevestigden het. „Een mensch is toch geheel anders gemaakt dan de dieren," zeiden zij. „Deze zijn voor elkander noodig, en allen zijn nuttig voor den mensch. En terwijl de dieren voortgedreven worden door hun instinkt, is de mensch daarentegen begiftigd met eene verstandige ziel, ook is hij aan niemand in deze wereld onderworpen en toch heeft hij vrees voor de toekomst.

Voor wien vreest hij dan? Er moet wel een groote Geest zijn, wien hij gehoorzamen moet. O! dat men hem mocht kennen, en tot vriend hebben.”

Als er zulke gedachten in de Eskimo's opkwamen toen zij nog in 't heidendom leefden, dan zien wij daaruit, dat God zich onder het ijs der poolstreken niet onbetuigd liet.

Maar God zou meer doen. Hij zou zijne gezanten zenden, die den fakkel des Evangelies voor de Eskimo's zouden ontsteken. Na alles wat ik u van de ijsvelden van 't Noorden mededeelde, zouden wij kunnen vragen hoe menschen, die geboren en opgegroeid zijn te midden van onze vruchtbare landouwen en onder ons gematigd klimaat, menschen, die aan al de gemakken van het beschaafde leven gewoon waren, al die voorrechten vrijwillig konden vaarwel zeggen, om zich naar dat koude Noorden te begeven. Maar, jeugdige vrienden en vriendinnen, de Christelijke liefde laat zich door overwegingen van dien aard niet afschrikken. Zij vraagt waar zielen zijn door de zonde verloren en voor Christus te winnen? En die zielen zoekt zij op, waar zij ook zijn. „De liefde van Christus dringt ons,” is het woord van den waren kruisgezant, — hij snelt die zielen te hulp, omdat de liefde alle dingen gelooft, hoopt, verdraagt en omdat zij nimmer vergaet. In het

midden der voorgaande eeuw legde de Heer in het hart van eenigen Zijner kinderen eene brandende liefde voor de zielen van de Eskimo's, die tot zendingarbeid drong, — en van dien tijd af kon men zingen:

Men roept van Groenlands bergen,
 Men roept van 't Indisch strand,
 Van Afrika's woestijnen
 En geel geblakerd zand,
 Van stroomen, ver gelegen,
 Van velden wijd gespreid,
 Om bijstand tot bevrijding
 Uit doodsche donkerheid.
 En wij, wier zielen leven
 Bij 't Godslicht van omhoog,
 Wij zouden 't licht onthouden
 Aan 't naar ons starend oog!
 Bevrijding ja, bevrijding
 In des Gezalfden naam:
 Die brenge aan alle volken
 Ons aller stem te zaam!

HANS EGEDE IN GROENLAND.

Wij keeren nu tot onze Noorwegers terug.

Toen het anker in de veilige haven nederviel, naderden behalve eenige kajaks, ook twee groote vrouwenbooten. In de eerste zat een angekok, die zijne tooverformulieren prevelde. Na 't schip eenige malen rondgevaren te hebben, waagden de vrouwen het aan boord te komen, en kenden geen schroom meer, zoodra zij glaspereelen en vischhaken ontvingen.

De zeelieden bekeken die zonderlinge Groenlandsehe vrouwen met de grootste nieuwsgierigheid. Bij Egede kwamen nog geheel andere gedachten op. Hij zag wel, dat zij niet de nakomelingen der oude Noormannen waren, maar heidenen. Aan hen wilde hij zijne liefde toonen, ja wat meer zegt, hij hoopte, dat God hem in staat wilde stellen, om hun het Evangelie te verkondigen. Aangenaam was

hem de vriendelijkheid, waarmede de Eskimo's zijne kinderen trachtten te liefkozen.

Maar men kon zich nu niet allereerst met de inboorlingen inlaten. Men moest in den korten zomertijd zich een woning voor den winter maken. 't Eene schip keerde weldra naar Noorwegen terug, het andere ankerde bij een eilandje, waarop men een huis van steenen en zoden begon te bouwen, die men van binnen met planken bekleedde. De Groenlanders keken vreemd op, toen zij bemerkten, dat de vreemdelingen blijven wilden en een huis en geen schip bouwden. Den 31 Augustus was 't huis klaar, dat na een prediking van Egede over Ps. 117, werd betrokken.

Nu was de tijd aangebroken, om volk en land van naderbij te leeren kennen, door jacht en vischvangst levensmiddelen te bekomen en met de inboorlingen handel te drijven. Maar alles scheen tegen te loopen. De inboorlingen schenen schuw geworden te zijn. Wild en visch werd er weinig gevangen; de medegenomen koopman morde, en het scheepsvolk was zeer bezorgd dat de voorraad, die sterk verminderde, niet toereikend zou zijn. Maar Egede bleef standvastig.

Tegen Kerstfeest zond hij eenige lieden naar 't vaste land, naar een plaats, waar men vroeger eenige verlatene huizen opgemerkt had. Daar

moesten zij zich eenigen tijd ophouden om te jagen. Maar hoe verbaasd stonden zij, toen zij bevonden, dat de woningen weêr in orde gebracht en door meer dan honderd Groenlanders bewoond waren. Zij werden door die Groenlanders tot hunne hutten toegelaten en bleven er drie dagen. Bij Egede teruggekomen, konden zij niet genoeg van de heidenen vertellen, hoe de vrouwen in de warme hutten bijna ongekleed zaten en kleederen naaiden, terwijl de mannen dagelijks op zee verkeerden en rijken buit t'huisbrachten. Egede verwonderde zich hierover; want tot dusver had hij gemeend, dat die arme menschen wel van honger en koude zouden moeten omkomen.

Egede gevoelde hoe noodzakelijk het was om de taal der Eskimo's te leeren. Den 21 Januari ging hij zelf een bezoek bij de Groenlanders afleggen, doch hield het er slechts één dag uit.

Een der kolonisten, Aran geheeten, die de vorige keer het vriendelijkst ontvangen was, bleef iets langer kijken en wist zich zeker aanzien te verschaffen. Hij wist eenige Groenlanders over te halen, om eenigen tijd bij de kolonisten te blijven, bij welke gelegenheid dezen de taalstudie begonnen door bij ieder ding te vragen: *Kwa?* (wat is dat) en dan de zonderlinge woorden zoo goed mogelijk in letters te schrijven. Maar den

Eskimo's beviel het niet erg; zij liepen spoedig weg.

De vinnigste koude was voorbij. De dagen werden langer. Toen hadden de inboorlingen geen rust meer en trokken zij met alles wat zij hadden naar elders. Andere troepen van 't zuiden komende, trokken de nederzetting voorbij op 't noorden aan, om daar visch en zeehonden te vangen. Velen landden ook op het eiland, waar zij des avonds hunne tenten opsloegen. Egede, die van liefde en ijver brandde om hun het Evangelie te verkondigen, maar hunne taal niet genoeg machtig was, liet door zijnen zoon Paul eenige Bijbelsche platen teekenen, zooals den zondeval, de wonderwerken en het lijden des Zaligmakers. Als de Heidenen dan bij hen kwamen, liet hij die platen zien en vertelde hun, zoo goed hij kon, de beteekenis er van. Dat beviel hun goed, vooral dat Christus met een enkel woord, of door eenvoudig blazen de zieken genezen en de dooden opgewekt had. Zij verzochten Egede als priester en gezant van zulk een machtigen en goeden God om ook hunne zieken te genezen en rustten niet, vóór hij ten minste op hen bles. Zoo won hij allengs hun vertrouwen, vooral nadat eenige kranken onder zijne behandeling hersteld waren. Doch met dat al wilden zij van het Evangelie niets weten. Zij waren tevreden

met hun walvischspek en gaven niets om een paradys, waar dit niet te vinden zou zijn. Egede had wel veel geduld, moed en geloof noodig!

En daarbij kwamen nog moeielijkheden met het scheepsvolk. Bij de afreis van Noorwegen was bepaald, dat men jaarlijks een schip met de noodige levensmiddelen zou zenden. Doch reeds het eerste jaar (1722) kwam het schip op den bepaalden tijd niet. Mei en Juni gingen voorbij en de geringe voorraad op 't eiland was bijna uitgeput. Wat werden die kolonisten ontevreden en wrevelig! Zij wilden wegvaren met het schip, om voor den hongerdood bewaard te blijven. Egede vond in zijn kommer enkel troost in 't geloovig gebed en in de opwekkende woorden zijner echtgenoote, die de kolonisten over hun ongeloof bestrafte en tot hen zeide: „Wacht nog drie dagen en gij zult het heil onzes Gods zien.” Men wachtte. En nauwelijks was op den derden dag de zon aan de kimmern, of twee schepen voeren de haven binnen en brachten, behalve een rijken voorraad levensmiddelen, nog het bericht mede, dat de handelmaatschappij de onderneming met kracht wilde doorzetten.

Nu ging Egede, die ook een opwekkenden brief van het Zendinggenootschap ontvangen had, moedig voort met zijn arbeid. Hij onderzocht met het nieuw aangekomen schip het tegenoverliggende

vastland, liet niet na met woorden, gebaren en prenten de Eskimo's op den almachtigen God te wijzen, hield in den winter van 1722 zich met zijne twee zonen Paul en Niels eenigen tijd onder de inboorlingen zelven op, en ging toen weder huiswaarts, met zich nemende twee weesjongens en een gezin van acht personen, die hij, om zich in de taal te bekwamen, bij zich in huis opnam. Het leeren beviel hun echter niet. Zij zeiden niet te weten, waarvoor het goed kon zijn, om den ganschen dag op een stuk papier te turen en te roepen: *a, b, c*, enz. Hij en de koopman, zeiden zij, waren lieden, die tot niets deugden, omdat zij niets deden dan in een boek zien en met de pen krassen; dan waren de Groenlanders nog andere menschen; die konden zeehonden vangen, vogels schieten, enz., waarvan zij nut en genoeg hadden.

In Maart 1723 begon Egede weêr eenige tochten langs de Westkust te doen. Tot zijne blijdschap bespeurde hij, dat de Groenlanders, met welke hij in aanraking kwam, gedurig begeerte naar kennis van Goddelijke zaken openbaarden, en dat zijne woorden niet zonder vrucht bleven. Zoo legden eenigen op zijne vermaningen hunne amuletten 1) af, en toen een jonge man op de

1) Voorbehoedmiddelen tegen ziekte of betoovering.

zeehondenjacht door 't omslaan van de kajak zijn leven verloor, kwam een andere Groenlander, die dikwijls onder Egede's toehoorders was geweest, de bedroefde ouders troosten met de opmerking, dat de Schepper des hemels en der aarde eenmaal alle dooden zou opwekken. Daarbij toonde hij hun, door op handen en voeten te kruipen, dat zij, die hier oud en zwak waren en niet gaan konden, in den hemel weder frisch en jong zouden worden.

Den 19 Juni van dat jaar bracht het schip uit Bergen nieuwe levensmiddelen benevens een helper, Albert Top, met wien Egede nu zoo vlijtig de Groenlandsche taal begon te bestudeeren, dat hij den volgenden winter de Eskimo's wel eens bij elkander riep om hun gezamenlijk het Evangelie te prediken. Maar och, het luisteren viel hun zoo moeielijk. Hij was nog maar even aan 't spreken, of zij vroegen hem, of hij niet spoedig zou ophouden; en hij moest met den arm de grootte afmeten van het stuk, dat nog over was. Zij lachten en spotten, en meenden, dat hunne angekoks hemel en hel beter kenden. Jezus hielden zij voor een grooten angekok, en zij vonden het zeer onnoozel zulk een angekok dood te slaan. „Welke dwaze menschen,” zeiden zij, „iemand te dooden, die levend kon maken. Dat zouden zij niet gedaan hebben.”

Ook Egede hielden zij voor een angekok, voor wiens geheime kunst zij wel eenigszins bevreesd waren, zoodat er eens eene samenzwering tegen zijn leven gesmeed, maar gelukkig ontdekt en verijdeld werd.

Eindelijk werden in 1725 twee knapen gedoopt, en in 1728 het echtpaar Christiaan en Christiana. Ook zond de Deensche regeering destijds vijf schepen, die weder twee zendelingen brachten, terwijl Top wegens krankte teruggekeerd was. Paul Egede reisde ook, tot zijne verdere vorming, naar Europa, en werd met eenige inboorlingen aan Koning Frederik IV voorgesteld, die, toen men op de vele kosten en de weinige vruchten der zending wees, deze merkwaardige woorden sprak: „Als maar éene ziel gewonnen wordt, zijn de kosten ruim vergoed.”

Naardien er met de oude Groenlanders niets was aan te vangen, besloot Egede kinderen, wier ouders het toestonden, te doopen en deze gedoopten in bijzonder opzicht te nemen. Met 16 kinderen begon hij, en het getal steeg tot 150; maar zelden lieten de ouders die kinderen bij hem.

't Was een zware slag voor onzen held, dat in 1731 de godvruchtige Koning Frederik IV stierf en zijn opvolger Christiaan VI de kolonie wilde opheffen. Ieder verloor den moed; alleen Egede

niet. Met zijn huisgezin en tien matrozen, welke geen plaats konden vinden op de schepen, die het volk naar Denemarken terugbrachten, bleef hij in Groenland achter. De Groenlanders verheugden zich, dat hij bleef, want nu zagen zij eerst recht in, hoe lief hij hen had, en toen hij hun te kennen gaf, dat hij nog slechts één jaar blijven kon, omdat dan zijne levensmiddelen op waren, zeiden zij: „O, dan zijn er hier zeehonden en rendieren, visschen en vogelen genoeg om er u en de uwen mede te voeden.” Gelukkig kwam het volgende jaar het verblijdend bericht, dat de Koning van gedachten veranderd was, den handel met kracht wilde doorzetten en ter bevordering der zending 2000 daalders 's jaars bestemd had.

Maar nu kwamen de pokken. Egede zag hierdoor de 300 huisgezinnen om zich heen tot op 30 verminderen. Omstreeks 3000 Groenlanders stierven aan deze ziekte. Ook Egede begon zich zwak en krank te gevoelen. Gelukkig dat nieuwe zendelingen van de Moravische broeders of Hernhutters hem ter hulpe kwamen, en ook zijn zoon Paulus medebrachten, die in Kopenhagen opgeleid en als evangeliedienaar ingezegend was. In 1735 trof Egede een zware slag. Zijne lieve vrouw, die Christelijke heldin, die al de bezwaren en wederwaardigheden van het verblijf in Groenland met zeldzaam geduld

gedragen en hem dikwerf in zijne mismoedigheid getroost en aangevuurd had, — zijne trouwe Geertuida stierf. Nu begon ook hij aan de terugreis te denken. Den 29 Juni 1736 hield hij zijne afscheidsrede over Jes. 49 : 4: „Doch ik zeide: ik heb te vergeefs gearbeid,” enz. en kort daarop scheepte hij zich met zijne drie jongste kinderen en het lijk zijner vrouw naar Kopenhagen in. De overige twintig jaren zijns levens sleet hij in Denemarken door. Als bestuurder eener kweekschool voor zendelingen en later als superintendent der zending bleef hij steeds voor het welzijn der Groenlanders zorgen, voor welke dagelijks zijn gebed opsteeg. Den avond zijns levens sleet hij bij zijne dochter op Falster, waar hij den 5 November 1758, in twee en zeventigjarigen ouderdom in den Heere ontsliep.

Mocht Hans Egede's arbeid aanvankelijk weinig vruchten dragen, hij bleef bij de Eskimo's toch in gezegend aandenken, en ontving met recht den schoonen naam van Apostel van Groenland.

GROENLAND ONDER DE ZENDELINGEN DER BROEDERGEMEENTE.

Het was in 't voorjaar van 1731. Kopenhagen was in feestdos. De straten waren opgepropt van menschen, die den stoet wilden zien, welke den jeugdigen Koning Christiaan VI ter kroning geleiden moest. Onder de aanzienlijke personen, die dit feest bijwoonden, bevond zich de beroemde Graaf Nicolaas Lodewijk van Zinzendorf. Hij zag destijds aldaar eenige bekeerde negers uit de Westindische koloniën en Paul Egede met twee bekeerde Groenlanders, en hoorde met droefheid, dat de zending onder de Eskimo's zou opgeheven worden.

Nauwelijks was deze vurige edelman in Lau-
sitz teruggekeerd, of hij vertelde wat hij ge-
hoord en gezien had aan de Moravische broe-
deren, die zich bij hem op zijne goederen in

Bohemen nedergezet en er het beroemde dorp Herrnhut gesticht hadden. Zijne overtuiging, dat den Groenlanders de verkondiging des Evangelies niet mocht ontroofd worden, vuurde den ijver dezer eenvoudige, maar oprechte Christenen aan. Twee hunner boden zich aan om, uit liefde tot de arme negers, naar het eiland St. Thomas te gaan, en verklaarden, dat, indien zij hun oogmerk niet anders konden bereiken, zij zich voor slaven zouden laten verkoopen, teneinde den toegang tot die ongelukkige menschen te verkrijgen en hun de blijde boodschap des Evangelies bekend te maken. Tegelijkertijd boden zich drie andere mannen, Mattheus Stach, Christiaan Stach en Christiaan David aan om als zendelingen naar Groenland te gaan. Deze mannen waren gewoon zich met zeer weinig te behelpen, en vertrokken naar Kopenhagen met heel weinig kleederen en geld. Maar daarover bekommerden zij zich niet. Evenmin maakten zij er zich bezorgd over, hoe zij naar Groenland zouden komen, of hoe zij aldaar het noodige tot hun onderhoud zouden vinden. Hun besluit was niet genomen dan na ernstig gebed om 's Heeren leiding en zegen, en toen door verschillende zaken 's Heeren wil hun duidelijk geworden was, aarzelden zij niet. De Heer zou 't verder wel maken. De gemeente van Herrnhut nam een zegenend af-

scheid van hen en zij reisden hunnen weg met blijdschap.

Te Kopenhagen aangekomen kreten velen hunne onderneming voor allerdwaast uit, en wees men hen er op, dat zij òf door wilden vermoord zouden worden òf van honger zouden moeten omkomen, gelijk met zoo menig zeevaarder reeds het geval geweest was. Gelukkig vonden zij eindelijk een vriend in den opperkamerheer den Graaf von Pletz. Deze heer was door den eenvoudigen geloofsmoed en de oprechtheid der drie broeders zoo getroffen, dat hij den Koning zeer op het hart drukte om die mannen te helpen, en te bedenken, dat God zich tot uitbreiding van zijn Koninkrijk steeds bedient van de zwakste en bij de wereld verachte middelen. De Koning liet nu de drie broeders bij zich komen, gaf hun verlof om naar Groenland te gaan, ja zeide zelfs: „Indien de geheele Broedergemeente naar Groenland wilde gaan, zoo zou ik hen derwaarts laten brengen en van het noodige voorzien.” Niet alleen de Koning, maar ook verscheidene aanzienlijke personen voorzagen de zendelingen van de noodige hulpmiddelen, inzonderheid van bouwstoffen en huisraad. Den 10 April 1733 zeilden zij af, en na een snelle, maar nog al stormachtige reis landden zij den 20 Mei te Godthaab, waar Egede hen vriendelijk ontving.

Hun eerste werk was op de kust eene geschikte plaats te zoeken om er hunne woning te bouwen. Zij vonden die plaats, knielden er neder en droegen haar biddend aan God op. Nu werd de hut voor tijdelijk verblijf gereed gemaakt, en daarna het eigenlijke woonhuis gebouwd, waarvoor zij de bouwstoffen uit Kopenhagen hadden medegebracht. Dit was eindelijk in Juli af. Zij noemden hun verblijf Nieuw-Herrnhut, uit dankbare herinnering aan de plaats, die zij hadden verlaten.

In de eerstvolgende drie jaren hadden die mannen groote moeielijkheden te doorworstelen. Vooreerst het bijna onoverkomelijke bezwaar voor ongeleerde mannen als zij waren, om de Groenlandsche taal machtig te worden. Egede, die in goede verstandhouding met de Broeders bleef, had hun wel zijn schriftelijken arbeid over de Groenlandsche taal gegeven om af te schrijven, en liet hun alles wel door zijne kinderen verklaren, maar daar zij nooit iets van de regelen en kunsttermen der spraakkunst geleerd hadden, — baatte het niet veel. — Ook hadden zij, vooral in 't begin, zeer weinig gelegenheid om met de inboorlingen te spreken of iets onder hen uit te voeren. Er waren wel bijna twee honderd gezinnen, tezamen een paar duizend zielen, aan de Ballsrivier, waarbij Nieuw-Herrnhut lag, woonachtig, maar zij verhuis-

den voortdurend, om nu op de eene, dan op de andere plaats te visschen, robben te vangen en rendieren te jagen. Daardoor konden zij geen blijvenden indruk op hen maken; nauwelijks raakten de zendelingen een weinig met hen vertrouwd of zij verhuisden weêr, en als zij terugkeerden hadden zij al 't gehoorde vergeten. Bovendien viel het den Broeders zeer moeielijk het noodige voedsel te vinden; want zij verstonden de kunst niet om naar de wijze van 't land te visschen en te jagen. Bij de vreeselijke pokziekte, waarvan wij reeds vroeger spraken, waren Egede en de Broeders onvermoeid in werken der barmhartige liefde. Op alle wijzen zochten zij te raden en te helpen, te troosten en tot den dood voor te bereiden. Zelfs werden velen door hen begraven. Eindelijk werden de Broeders zelve de een na den ander ziek, en door Egede en diens vrouw met de grootste trouw verpleegd. 't Was een geloofsschool, een beproevingstijd voor hen. In een brief in die dagen geschreven verklaren zij, dat zij nog geen enkelen lichtstraal onder de Heidenen, en niets dan ellende uit- en inwendig bij zichzelf zien. Maar wat ook ontvallen was, „wat de genade gewerkt had, was gebleven.”

Gelukkig werden zij in 1734 verblijd door de komst van twee nieuwe broeders, Frederik Boenish

en Johan Beck, mannen, die zich geheel voor dit werk hadden overgegeven.

Voor Mattheus Stach was dit inzonderheid verblijdend, dewijl zijne twee andere makkers het meest ontmoedigd waren en van heengaan gesproken hadden. Het edele drietal gaf elkander de hand in een eeuwig verbond, en besloten „te gelooven waar niets was te zien, en te hopen waar niets was te verwachten.” Aan dit voornemen mochten zij getrouw blijven; zij hebben er nooit berouw van gehad.

Dit neemt echter niet weg, dat zij den eersten tijd nog met veel bezwaren hadden te kampen. Toen zij het volgende jaar geen levensmiddelen uit Europa ontvingen, kwamen de broeders in den uitersten nood, te meer, dewijl er buitengewone schaarschte van vogels, visschen en andere dieren was. De wilden waren hen ook niet genegen. Zij wilden hun of in 't geheel geen spijs, of slechts tegen buitengewoon hooge prijzen verkoopen. De Broeders zagen zich dus genoodzaakt met schaaldieren en zeegras hun honger te stillen. Het gedrag der wilden werd op den duur vijandiger. Soms wierpen zij de zendelingen met steenen, vernielden hunne goederen, trachtten hunne boot in zee te doen drijven en gingen zelfs van moordplannen zwanger. En kwamen zij later tot de

zendelingen, om van hen eten te bekomen, zoo gaven zij toch hun afkeer van Christelijke gesprekken te kennen.

Te midden van al dit ontmoedigende ondervonden zij Gods bewarende hand. Hij, die een raaf gebood om Elia te voeden, beschikte een vreemden Groenlander, Ippegau geheeten, om p veertig mijlen afstands uit het zuiden tot hen te komen; en die man gevoelde zich gedrongen, om alles, wat hij van tijd tot tijd kon bekomen en overhouden, aan hen te verkoopen. Op 't einde van het jaar kwam hij nog eens terug; niet alleen drukte hij zijn medelijden uit met hun treurigen toestand, maar hij trad ook in een ernstig gesprek met hen. Kortom, deze heiden was het middel, waardoor het God behaagde de Broeders eenigen tijd van het noodige te voorzien. Later leerde hij Christus als zijn Heiland kennen.

In 't vierde jaar kwamen de moeder van Mattheus Stach en hare twee dochters naar Groenland, hetgeen de woning tot een gezellig huis maakte. Ook vertoonde zich dit jaar de eerste lichtstraal in de zaak, die den Broeders het naast aan het hart lag. Een der inboorlingen kwam uit eigen beweging onderwijs vragen. Op zekeren dag, toen zij aan het visschen waren, kwam een vreemde heiden tot hen, en zeide dat hij van Pi-

lesse — hij meende de Deensche zendelingen — wonderbare dingen gehoord had omtrent Een, die, naar zij zeiden, hemel en aarde gemaakt had en God heette; hij vroeg of zij er iets van wisten, want hij zou er gaarne van hooren, daar hij reeds veel weer vergeten was. Dit maakte een diepen indruk op hen; want niemand der arme inboorlingen rondom hen had nog ooit zulk een vraag gedaan, of de minste belangstelling getoond, ofschoon zij reeds zoo vele jaren getracht hadden hun goed te doen.

In het jaar 1738, dus vijf jaren na de aankomst der zendelingen, werden zij bezocht door eenige wilden uit het zuiden, die naar het noorden trokken, om daar te visschen en te jagen. Onder hen was een opperhoofd, die zich voor een tweeden Nimrod hield, en ook door de anderen als een machtig jager werd beschouwd. Bij hunne komst was Johan Beck juist bezig met het afschrijven eener vertaling van het Nieuwe Testament. Zij deden hem wel twintig verschillende vragen. Vooral wilden zij weten wat de inhoud was van het boek, dat hij schreef. Toen hij hen eenigszins tot bedaren gebracht had, las hij hun eenige regels voor, en begon toen op zijne beurt te vragen.

„Hebt gij een onsterfelijke ziel?” vroeg hij aan een hunner.

„Ja,” was het antwoord.

„Waar zal uw ziel heengaan, als gij sterft?”

Hierop antwoordden twee of drie stemmen. De een zeide: „Naar boven,” terwijl een ander naar beneden wees. De reden voor dit onderscheid lag in verschillende gevoelens die, zoo als we reeds meedeelden, onder hen over deze zaak heerschten.

De zendeling nam zijn boek weder op en las hun de beschrijving, die daarin van den hemel gegeven wordt, voor, en vroeg hun toen, wie de hemel en de aarde, hen zelve en alle andere dingen gemaakt heeft. Zij antwoordden, dat zij dit niet wisten, maar dat het zeker een zeer groot en machtig heer moest zijn. Beck zeide hun toen, dat God alle dingen goed gemaakt heeft, dat de mensch gezondigd heeft en daardoor in allerlei ellenden geraakt is, maar dat God zich over den mensch ontfermd heeft, en zijnen Zoon heeft gezonden, die mensch is geworden om menschen zalig te maken. Hierop las hij hun den zielestrijd van Christus in Gethsemané voor. Onder het lezen heerschte er eene diepe stilte, aller oogen waren op den zendeling gevestigd en allen luisterden met de grootste belangstelling. Toen hij opkeek, trad een der heidenen, Kajarnak geheeten, naar de tafel en zeide met grooten ernst: „Hoe was dat? Laat mij dat nog eens hooren;

want ik wensch ook zalig te worden." Die woorden, zooals de zendeling nog nooit uit den mond eens Groenlanders gehoord had, drongen hem door merg en been: tranen van vreugde rolden hem langs de wangen, en oogenblikkelijk voldeed hij aan hun wensch, om het lijden en sterven van onzen Zaligmaker en den raad Gods ter onzer zaligheid nog eenmaal te verhalen.

Eenigen der heidenen beviel dit niet, en zij maakten zich uit de voeten, maar anderen legden de hand op den mond, tot bewijs van hunne verwondering, en wilden onderricht ontvangen in het bidden; en toen de goede man bad, herhaalden zij telkens zijne woorden, ten einde niet te vergeten wat hij gezegd had. Bij 't heengaan beloofden zij niet slechts weldra terug te komen, om nog meer van deze zaken te hooren, maar ook hunne landgenooten er mede bekend te maken. Kajarnak voegde er bij, dat hij naar zijne tent ging om zijn huisgezin en inzonderheid zijnen zoon dit blijde nieuws mede te deelen. Aldus vertoonde zich de eerste levensvonk in Groenlandsehe harten,

Gedurende de eerstvolgende dagen verschenen eenigen dier Zuidlanders nu en dan in het zendingshuis. Maar 't was enkel nieuwsgierigheid. Alleen bij Kajarnak was het ernst. „Hij had," zeide

hij, „een haak in zijn hart ontvangen, dien hij niet kon kwijt worden.” Altijd had hij wat te vragen, en als de broeders tot hem spraken, was hij dikwijls zoo aangedaan, dat hem de tranen langs de wangen biggelden. Menige vraag, die hij deed, bewees dat het werk van Gods genade in zijn hart was aangevangen. Wat hij eenmaal begrepen had — en hij begreep het gemakkelijk — was voor altijd zijn eigendom. Daarbij toonde hij een buitengewone liefde voor de zendingen, maar ook eene vurige begeerte om allen, die tot zijn huisgezin behoorden, met de woorden des levens bekend te maken.

Toen de rendierjacht aankwam, gingen de meeste heidenen de zendingspost verlaten, maar Kajarnak bleef. Hij vreesde, door met zijne landgenooten mede te gaan, de goede zaken te zullen verliezen, die hij geleerd had, en dat zou aan zijne ziel schade toebrengen. Zijne makkers trachtten op allerlei wijze hem mede te lokken, zij stelden de genoegens van een wild, vrij leven tegenover het treurige en slaafsche van een leven onder de Kablunoet, zooals zij de Europeanen noemden, terwijl zij de moeielijkheden vergrootten, die hij zou ontmoeten, wanneer hij in dezen nieuwen weg voortging. Maar niets van dit alles bracht Kajarnak van zijn besluit terug. „Ik wil bij mijne

leeraars blijven, om de woorden Gods te hooren, die mij zoo goed gesmaakt hebben," zeide hij. Zij gingen en hij bleef. Mattheus Stach kon eerlang aan zijne vrienden in Europa schrijven; „O, lieve broeders, hoe menig aangenaam uur hebben wij tegenwoordig met dezen man. Wij smeeken den genadigen Zaligmaker om zijn genadewerk in dezen eersteling te verhaasten, en ons spoedig zijne heerlijkheid in Groenland te doen zien. De Heer zij geloofd, dat Hij ons dezen eersteling geeft, nadat wij zoovele jaren in geloovige hoop gewacht hebben." Kajarnak's standvastigheid en ernst waren van zulk een invloed op zijne landgenooten, dat weldra meer dan 20 inboorlingen in twee huizen in Nieuw-Herrnhut woonden. Met dezen werd dagelijks des morgens en des avonds bidstond gehouden; des Zondags werd hun een gedeelte uit den Bijbel voorgelezen en verklaard; aan vijf personen werd onderwijs ter voorbereiding van den Doop gegeven, en de kinderen ontvingen onderricht in het lezen. In tijd van ziekten werden de Groenlanders naar lichaam en ziel trouw verpleegd door de Broeders, die daarbij de vreugde smaakten, dat vertrouwen op God en overgegevenheid aan Zijn wil de gewone vreeze des doods bij de heidenen verving.

Het Evangelisch onderwijs bleek op den duur

een gezegenden indruk vooral op Kajarnak uit te oefenen. Hij liet de heidensche gebruiken varen, leidde een geheel nieuw leven, beantwoordde den smaad zijner landgenooten met liefde, vermaande bij 't onderwijs dikwijls de zijnen, of sloot met een kort krachtig gebed. Zoo wies dan het werk der genade in deze eerstelingen uit de heideneu, en mocht de vraag gedaan worden: „Kan ook iemand het water weren, dat deze niet zou gedoopt worden?”

Op Paaschdag den 30 Maart 1739 werd dan ook Kajarnak met zijn huisgezin gedoopt in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Het werd in hunne keus gelaten, om hunne oude namen te behouden of nieuwe aan te nemen. Zij antwoordden, dat, dewijl zij met al hunne oude gewoonten gebroken en, naar zij hoopen, nieuwe harten ontvangen hadden, zij ook gaarne nieuwe namen wilden aannemen. Nu werd Kajarnak Samuel, zijne vrouw Anna, zijn zoon Mattheus en zijn dochter Arna geheeten. De Moravische broeders hadden reeds in dien tijd een Bijbelschen almanak met teksten voor iederen dag. De tekst op dien 29 Maart 1739 luidde: „En Ik zal een verbond des vredes met hen maken, het zal een eeuwig verbond met hen zijn En Ik zal hun tot een God zijn,

en zij zullen Mij tot een volk zijn. En de heidenen zullen weten dat Ik de Heer ben, die Israel heilige, als mijn heiligdom in het midden van hen zal zijn tot in eeuwigheid." (Ezech. XXXVII: 26—28).

Vele jaren later zeide Mattheus Stach, met zinspeling op het gebeurde van dien dag: „De ondervinding heeft de heerlijke vervulling dezer belofte in de vier eerstelingen ons getoond, en Hij, die de waarachtige en getrouwe Getuige is, zal ook het overige vervullen.”

De doop van Kajarnak deed de woede der vijanden losbarsten. Heidenen uit het noorden vermoordden zijn zwager en dreigden hem en zijnen zoon met hetzelfde lot. De Zuidlanders geraakten daardoor in groote vrees, en binnen weinige weken waren al de Groenlanders, op twee tenten na, uit Herrnhut naar 't zuiden gevlucht, terwijl men den Broeders toevoegde: Gij kunt wel heidenen doopen, maar niet tot ware Christenen maken, noch hen van hunne zwervende levenswijs afbrengen en bij u behouden. 't Was echter niet alles schade. De Broeders vernamen weldra tot hunne

vreugde dat de vluchtelingen, waar zij kwamen, het onderwijs, dat zij van de zendelingen hadden ontvangen, aan hunne landgenooten in het zuiden mededeelden, waardoor dezen met verlangen naar meerdere kennis vervuld werden en zich daartoe bij de Broeders kwamen vervoegen. Zoo woonden in den winter van 1739—1740 weder negen huisgezinnen in Nieuw-Herrnhut, aan welke het Evangelie Gods verkondigd werd. De Broeders hadden, bijzonder door het gebeurde met Kajarnak, geleerd, dat de prediking van Christus den gekruisigde den meesten indruk op de harten maakte. De liefde van Christus trof de heidenen in 't geweten en voerde hen tot erkentenis der zonde en tot aanneming van de verlossing.

Kajarnak kwam in 1740 weder bij de Broeders terug. Hij zeide, dat hij de heidenen in 't zuiden alles, wat hij van de Broeders geleerd had, weder verkondigd had. In 't eerst hadden zij het gaarne en met genoegen gehoord, maar later hadden zij er den spot mede gedreven, zoodat hij zich verder stil gehouden en met de zijnen alleen bidstonden geleid had. Nu wenschte hij bij de Broeders te blijven, en — hij bleef; en bewees hun getrouwe hulp door zijne heidensche landgenooten te betuigen wat de genade des Heeren aan hem gedaan had. In Februari 1741 werd Kajarnak

door hevige pijn in de zijde aangetast. In de grootste smarten betoonde hij geloovig geduld en onderworpenheid, en toen de zijnen hem iets van aardsehe dingen wilden zeggen, verzocht hij hun er zijn hart niet mede te bezwaren, dat zich alleen met den Heiland bezig hield. Zijne smarten, zeide hij, waren niets in vergelijking met die, welke de Heiland voor hem had uitgestaan; hij was overtuigd dat hij van wege zijne zonden veel grooter lichaamssmarten, ja zelfs de eeuwige verdoemenis verdiend had, maar geloofde met verzekerdheid, dat de Zoon Gods mensch geworden is, en zijn bloed vergoten heeft, om ook hem van alle zonden te verlossen en het eeuwige leven te schenken. Toen de zijnen rondom het sterfbed weenden, zeide hij: „Weest niet bedroefd om mij, gij hebt immers dikwijls gehoord, dat de geloovigen, wanneer zij sterven, bij den Heiland in de eeuwige vreugde komen? Gij weet, dat ik van u allen de eerste geweest ben, die zich tot Hem bekeerd heeft, en nu is zijn wil, dat ik de eerste ben, die tot Hem ga. Indien gij tot aan het einde toe getrouw zijt, zoo zullen wij elkander bij Hem wederzien, en zullen wij ons over de genade, ons bewezen, eeuwig verheugen.” Den 17 Februari ontsliep hij in vrede onder het gebed der Broeders, die in hem een vurigen, be-

gaafden en gezegenden getuige des Evangelies onder zijne landslieden en een bruikbare hulp bij hun vertalingen verloren.

De gemeente breidde zich telkens meer uit. Op vele plaatsen kwam een groote beweging ten gunste van het Godsrijk. Met elken winter nam het getal toe van hen, die het Heidendom verlieten en het Christendom aannamen. In 1747 werd de eerste kerk in Nieuw-Herrnhut gebouwd, waar toen reeds 134 gedoopten woonden. Later werden nog andere posten noodig, zooals Lichtenfels in 1758, en Lichtenau in 1774. Wij zullen onze jeugdige lezers niet vermoeien met een dor overzicht van de geschiedenis der zending onder de Eskimo's tot op dezen dag, en ons slechts tot het volgende bepalen.

De zending ging telkens vooruit; ofschoon nu eens hongersnood, dan weder besmettelijke ziekten velen deden omkomen. Daarom beval de Deensche Koning, dat de Groenlanders zich meer verspreiden moesten. Gedurende den oorlog in Europa in 't begin dezer eeuw zagen de Broeders in Groenland dikwijls te vergeefs naar den noodigen toevoer uit, maar God hielp hen steeds genadig in den nood, en de oorlog had althans deze goede vrucht, dat Groenland in nadere betrekking kwam met Engeland en dat het Groenlandsche Nieuwe Testament

op kosten van het Londensche Bijbelgenootschap in 1823 gedrukt werd. De gezangboeken, die in 1817 en 1823 uit Duitschland aankwamen, brachten nieuw leven in de gemeenten. In 't algemeen zingen de Groenlanders graag, en velen hunner hebben ook muziekinstrumenten leeren bespelen.

Reeds omstreeks dezen tijd waren in de omgeving van Nieuw-Herrnhut en Lichtenfels enkel Christenen. Alleen in 't zuiden des lands bevond zich nog een grootere heidensche bevolking. Om hunnentwil werd op 't eeuwfeest der zending in 1821 besloten den vierden post op het zuidelijkste punt van 't vastland te stichten. Deze post, Friedrichsthal geheeten, kwam in 1824 tot stand. Met groote vreugde werden de zendelingen door de inboorlingen aldaar ontvangen, en reeds na verloop van vier jaren telde de nieuwe gemeente 314 zielen.

Sedert dien tijd is het zendingwerk langs de geheele ons bekende westkust, wat het uitwendige betreft, ten einde gebracht. Ongedoopte Groenlanders zijn er niet meer, als wij eenige bewoners der oostkust uitzonderen, die nochtans dikwerf naar Friedrichsthal komen, en van welke nu en dan eenigen gedoopt worden. Ook in 't hooge noorden werden in 1818 nog enkele Heidenen gevonden. Ofschoon men er ernstig aan gedacht heeft om ook

dezen — zoo ver bekend is — noordelijkste bewoners des aardbols het Evangelie te brengen, of haar een der zendingsposten te doen verhuizen, — zoo waren aan de uitvoering van dit plan tot dus ver nog te veel zwarigheden verbonden.

Terwijl de Deensche zending op acht posten werkt, hebben de Moravische broeders 6 posten, die, naar het voorlaatste jaarbericht, 1688 zielen hebben met 12 zendelingen, 24 schoolonderwijzers en twee onderwijzeressen.

De inwendige toestand der gemeenten heeft nog altijd veel toezicht noodig, en baart wel eens zorg. Wel openbaart het Christelijk geloof zich krachtig onder de Groenlanders; wèl munten velen uit door een uitstekend godvruchtigen wandel; maar de standvastigheid ontbreekt helaas! zoo menigmaal. Men is zoo gemakkelijk te verleiden. O, hier voegt ons de bede: „Heere, beschut en bescherm uw volk, dat Gij U in het onherbergzame Groenland verzameld hebt!”

TEGENWOORDIGE TOESTAND.

Slaan wij nog eenmaal het volkje gade, dat wij reeds leerden kennen in den toestand, waarin het zich vóór meer dan anderhalve eeuw bevond. Veel vinden wij veranderd, maar ook veel gebleven. Terwijl de meeste huizen als de vroeger vermelde bijenkorven zijn, staan toch eenige uit leem en steen op Europeesche wijs gebouwde woningen er tusschen. Maar ook in 't inwendige der eerste is vooruitgang te bespeuren. Een paar glasruiten gunnen het daglicht beter toegang dan het venster van zeehondendarmen. De wanden zijn, in plaats van met oude huiden, nu met planken bekleed. Wel ontbreken de rustbank en de traanlamp niet, maar in den hoek dient reeds een ijzeren kachel tot verwarming en de kandelaar met kaarsen tot verlichting. Aan de wanden hangen prenten; soms ook Bismarck, uit een Deensche courant geknipt.

Zelden ontbreekt de spiegel. Hier en daar hooren wij zelfs 't getik van een huisklok.

In slechts weinig huizen is het ten opzichte van frissche lucht en zindelijkheid beter gesteld dan vroeger. Uit de meeste komt nog altijd een walgelijke damp ons tegen. En in de omgeving ligt de grond bedekt met beenderen en afval, bloed en vet der gedoode zeedieren. Vooral in de nabijheid der handelskoloniën en zendingsposten, waar de bevolking het dichtst bij elkander is, springt dit in 't oog. Zeer steken daarbij af de hooge blokhuizen der Deense ambtenaren en der zendelingen, met hunne tuinen, waar in den korten zomertijd vele groenten weelderig wassen. Ook vindt men hier en daar trekkassen, waarin dit natuurlijk nog beter geschiedt. De inboorlingen laten zich met tuinbouw niet in.

Ook in de kleeding is eene merkbare verandering gekomen. De zeehondenpels met de haarzijde naar buiten wordt in Zuid-Groenland slechts weinig, in 't noorden iets meer gedragen en is grootendeels vervangen door Europeesche stoffen van wol en katoen. Ge kunt soms een zonderlinge kleedij aantreffen. Verbeeldt u een Groenlander met jak, rok, hoed en stijven halsdoek en daarbij de ouderwetsche pelslaarzen en uit dierenhuid vervaardigde beenkleederen. De vrouwen hebben zich ook aan de weelde der hemden gewend.

De werkzaamheden der inboorlingen zijn nog bijna als in den ouden tijd. In den kajak dobberen de mannen op het water rond, gelijk toen, om zeehonden te vangen, maar in plaats van met den pijl dooden zij ze thans met het geweer, waarmede die kleine menschen bijzonder zeker kunnen omgaan. Weet ge waaraan de verarming van velen te zien is? Aan het toenemend getal der mannen, die geen kajak hebben. De huiden, die ter vervanging der gebruikten moesten dienen, ruilden zij eenmaal, in kinderlijke lichtzinnigheid, tegen Europeesche waren in. En terwijl de zoodanigen niet licht weder in 't bezit van een eigen vaartuig komen, missen hunne kinderen het ook juist in den tijd, dat zij zich met het besturen er van oefenen moeten. Deze worden nu in hun geheele leven geen geoefende zeehondenjagers en moeten zich op visch- en vogelvangst en op de landjacht toeleggen, waarmede in Zuid-Groenland telkens minder te verdienen valt. Op deze wijze verarmen vele huisgezinnen dermate, dat zij zonder ondersteuning van de handelaars of de zendelingen zouden moeten omkomen. Velen der inboorlingen zijn bij de handelaars werkzaam als kuipers, smeden enz. en brengen het grootste deel des jaars in de werkplaatsen en de pakhuizen door.

De handel voert nog altijd een groote menigte

producten uit Groenland naar 't buitenland. Wel is de eenmaal zoo belangrijke walvischvangst zeer teruggegaan, maar de zeehondenvangst levert voortdurend zoo veel traan en huiden, dat na voorziening in al de behoeften der inboorlingen er ruime hoeveelheden overblijven. 1) Jammer maar, dat de Groenlanders zoo weinig voor den dag van morgen zorgen. Ook in de slechtste jaren is vóór Mei (in Zuid-Groenland) nergens gebrek. Van December tot April houdt de visch- en vogelvangst alle werkelijke nood ver verwijderd. Maar als zij veel vangen, eten zij ook ontzaglijk veel en verkoopen zij visch en vleesch voor „een appel en een ei,” al weten zij ook, dat zij na weinige maanden gaarne tienmaal zooveel daarvoor zouden geven.

In de laatste jaren is op eenige punten de toestand der Groenlanders zeer verergerd door besmettelijke ziekten, die o. a. de bloeiende gemeente Friedrichsthal in één jaar van 500 tot 386 zielen deed verminderen; en wat het ergste is, onder dezen zijn slechts zeer weinige ervaren zeehondenvangers. Een groote menigte weduwen en weezen zijn overgebleven, die volstrekt niet in hun onder-

1) Gedurende het jaar 1875/76 werden 13.551 vaten verzonden, waarvan 8816 uit noordelijk en 4735 uit zuidelijk Groenland kwamen. In het algemeen was de productie minder dan de gemiddelde productie der beide laatste jaren.

houd kunnen voorzien. Deze ziekten, die van tijd tot tijd wederkeeren, worden gedeeltelijk toegeschreven aan de veranderde levenswijs. De Groenlanders hebben zich namelijk aan vele Europeesche voedingsmiddelen zoo gewend, dat zij liever hun volksvoedsel laten staan, dan zich het genot ontzeggen van erwten, gedroogde pruimen, grutten, scheepsbrood, meel en vooral koffie. In geen huishouding ontbreekt de koffieketel. Vooral voor de vrouwen is 't wel het hoogste geluk om op de bank zittende het eene kopje van den bruinen drank na het andere te kunnen opslurpen. Juist omdat de koffie en de overige opgenoemde artikelen de meer doelmatige voeding beperkt, of zelfs verdringt, werkt de invloed daarvan schadelijk op het lichamelijk welzijn des volks 1).

Behalve deze genotzucht werkt de pronkzucht mede tot verarming der bevolking. Ach, de Groenlanders zijn in vele opzichten kinderen. Voor nietigheden als bonte linten met goud en zilverdraad doortrokken en allerlei snuisterijen staan zij levensmiddelen af, die zij op andere tijden dringend

1) Uit de laatste volkstelling in Groenland blijkt, dat het getal Eskimo's in het begin van 1876 aldaar in het geheel 9473 (4445 mannen en 5028 vrouwen) bedroeg dus 154 personen minder dan in het begin van 1875. In den aanvang van 1874 was de bevolking integendeel met 114 personen toegenomen.

zullen behoeven. De winkels bij de handelsposten zijn steeds druk bezocht. Uit Noord-Groenland wordt verhaald, dat soms iemand zijn pels van 't lijf aan vreemde matrozen voor een wollen hemd verkoopt, hetwelk hem volstrekt niet tegen de koude kan beschutten.

Zoo zijn er zelfs huisgezinnen, die zelfs hunne oemiak en hunne zomertent reeds missen en nu ook den zomer in hunne verpeste aardhutten moeten doorbrengen. Terwijl zij bij 't begin van het zachtere jaargetijde hunne bekenden als trekvogels naar de kusten zien gaan, blijven zij waar zij zijn en missen het zomerleven, dat zoo heilzaam is voor den gezondheidstoestand.

Maar die aangevoerde schaduwzijden zijn toch volstrekt niet overal en in gelijke mate op te merken. Er zijn nog genoeg gezinnen, die terwijl zij de oudvaderlijke gewoonten op een gepaste wijze met eenige Europeesche beschaving vereenigen, een leven leiden, dat van zekere welvaart getuigt.

Doch wij willen niet enkel op de uitwendige zijde van het leven in Groenland zien. De Groenlanders zijn geen volk meer, dat, gelijk vroeger, enkel voor deze wereld leeft. Neen, zij zijn een

Christelijk volk, dat te midden van zijn zwaren strijd voor het „dagelijksch brood” het oog gericht houdt op het heil in en door Christus beloofd. Geen angekok ontroert meer de schare met zijne zoogenaamde openbaringen. Vriendelijk roept het klokgelui van de Deensche kerk of van de bidzaal der Broedergemeente de Groenlanders op, om den naam des Heeren aan te roepen en het Evangelie des kruises te hooren verkondigen. Liefelijk paart zich daar het gezang der gemeente met de tonen van 't orgel. Met heiligen ernst wordt het Heilige Avondmaal gevierd, en terwijl hartelijke erkentenis van zonde tot diepen ootmoed siemt, wordt de verlossing in Christus Jezus geloovig aangenomen tot blijdschap en troost der ziel.

En dit heeft niet enkel plaats in de nabijheid der kerken en onder den invloed der zendelingen, maar ook op ver afgelegen plaatsen, waar zelden een Europeaan komt en begaafde, godvruchtige leden Gods woord verklaren. Zelfs in den zomer ontbreekt bij de verstrooide troepjes, die met hunne tenten rondtrekken de godsdienst niet, en menig huisvader zorgt dan voor dagelijksch gemeenschappelijk gebed en onderzoek van Gods woord. De godsdienst heeft voor een groot deel evenals het zuurdeeg het geheele leven des volks doortrokken, zoodat de dagelijksche werkzaamheden met gebed en dank-

zegging geschieden. Hier en daar zucht iemand, die met de buks zijn kajak in gaat: „Lieve Heiland, zegen mijn dagwerk!” en dankt den Heer voor iederen gedooden zeehond en voor elke genadige bewaring te midden der gevaren op zee. Bij rampen is 't niets ongewoons ootmoedige overgave aan Gods heilige wegen te bespeuren.

Tot zegen voor 't volk zijn vooral de scholen. De beste bevinden zich natuurlijk op de zendingsposten, en ofschoon het onderwijs bijna alleen in den winter kan gegeven worden, zijn de vruchten van 't onderwijs vele. De meeste scholieren leeren vloeiend lezen en schrijven. Velen leeren behalve hunne moedertaal ook Deensch of Duitsch. Maar ook op de afgelegen plaatsen ontbreekt de school niet. Stel u geen lokaal voor zoo net en doelmatig ingericht als bij ons. 't Lijkt er niet naar. 't Is een gewoon Groenlandsch huis met de u reeds vermelde bedorven lucht. Vet en vuil is er in overvloed. De leerlingen zitten op de bank en de meester staat voor zijn lessenaar. De leerlingen volgen met gespannen aandacht het onderwijs. 't Ware te wenschen, dat alle schoolkinderen bij ons zoo stil, bescheiden en volgzaam zich gedroegen als de Groenlandsche jeugd. Lichamelijke kastijding is daar iets ongehoords, ja eene geringe verwijting kan niet slechts de kinderen, maar ook de ouders

gedurende langen tijd ongelukkig maken. Ge ziet dus, dat de teederheid der ouders omtrent hunne kinderen nog altijd bestaat. De geheele levenswijze brengt mede dat de kinderen vroeg gehard worden. 't Is verbazend met welk een koelbloedigheid zij allerlei ongemakken verdragen. Daarentegen zijn zij met een klein geschenkje zoo gelukkig te maken dat aan hun vroolijk gelach schier geen einde komt. Wie hen eens recht blij wil zien moet op Kerstavond de verlichte zaal met den kerstboom bezoeken, wanneer de komst van het Kindeke in Bethlehem's kribbe wordt besproken en de meisjes met doekjes, de jongens met knipmesjes of iets dergelijks worden bedeed.

De geheele beschaving der Groenlanders draagt een godsdienstig karakter. Ook de school is eene Christelijke school. De bijbelsche geschiedenis maakt een voornaam deel van het onderwijs uit. Onder de andere vakken is het met het rekenen het zwakst gesteld. 't Is gelukkig dat de Groenlanders de rekenkunde als zoodanig weinig in het dagelijksch verkeer behoeven. Maar het lezen, dat zij in de school geleerd hebben, komt hun in lateren levenstijd zeer te pas. Het geheele volk leest graag; ja toont leesdorst. In ieder huis kunt ge den Bijbel of althans het Nieuwe Testament aantreffen, gewoonlijk ook nog eenige stichtelijke werken, hier

en daar ook verhalen enz. De schrijfkunst leeren velen langzamerhand weder af. Nochtans heeft de brievenpost, die de gemeenschap tusschen de afzonderlijke koloniën onderhoudt, telkens een aantal brieven ook van inboorlingen over te brengen. De onderwijzers, bijbellezers en anderen zenden hunne berichten geregeld schriftelijk in.

Uit al 't aangevoerde ziet ge dus, dat het Evangelie een krachtige verandering ten goede onder de Groenlandsche bevolking teweeggebracht heeft. Daarentegen heeft de omgang met Europeesche zeelieden en handelaars niet zelden schadelijken invloed uitgeoefend. B. v. in vroegeren tijd was de diefstal onder de Groenlanders onbekend. Thans niet meer.

't Gebeurt meermalen bij de voorbereiding voor 't heilig Avondmaal, dat leden der Gemeente tot belijdenis dezer zonde komen en een hartelijk berouw toonen. Doch 't gebeurt ook wel, dat anderen, die bekend stonden van diefstal bedreven te hebben, voor alle vermaningen doof bleven.

't Is gelukkig, dat de Deensche regeering door strenge maatregelen de Groenlanders in 't vrije gebruik van sterken drank verhindert. Ware dit vrij, het zou voor dit volk, dat zulk een zwak karakter heeft, allernoodlottigst wezen.

Ook op andere wijze laat zich de invloed des

Evangelies opmerken. Weduwen en weezen worden thans met de meeste liefde behandeld; zieken en lijdenden met de grootste zorg naar lichaam en ziel verpleegd. Met welk een begeerigheid en dankbaarheid ziet men menigmaal den lijder de vertroosting uit Gods woord aannemen; hoe voelt hij zich gesterkt door het gebed der huisgenooten, die voor het harde leger nederknielen! Nu nadert de laatste ure. Heftig jaagt het bloed door het weldra uitgeputte lichaam. Maar lieflijke vrede openbaart zich op 't gelaat des stervenden, die, geloovig ziende op Jezus en diens verzoenend lijden en sterven, de zijnen op roerende wijze vermaant en, blijde in den Heer, de oogen sluit.

En de overblijvenden? Bij hen is niet dat weklagen en dat jammeren van den ouden tijd, niet de vrees en de angst, waarmede men vroeger de aanraking der dooden en der voorwerpen, die zij in 't leven gebruikten, zocht te vermijden. Een Christelijke begrafenis wordt den overledene bereid op den Godsakker, dien men in ernstige stemming ook later nog menigmaal bezoekt.

Het is Paaschmorgen. De lichtende zonneshijf stijgt juist op tusschen de tandige bergtoppen. Heinde en* ver is 't stil. Geen windje doet zich voelen. Daar weerklinken de feesttonen der bazuinen. De broeders en zusters trekken in een

lange rij naar den Godsakker. De ardbodem is met grauw mos bedekt, dat onder den voet buigt. 't Is nog vochtig van de pas gesmolten sneeuw; doch reeds dringen hier en daar de lichtgroene puntjes van de jonge spruitjes door de grauw vlakke en kondigen de opstanding aan van de schepping, die in den winterslaap als verstoren was. Zij zijn het beeld van een hoogere opstanding ook voor de arme lieden, die nu met een bewogen hart op de graven staan. Wel stroomen de tranen rijkelijk over de geelgrauwe wangen vooral van hen, die bij voorkeur het oog naar de laatst gedolven graven richten, waar de hun zoo dierbaren rusten; wèl hoort men een luid snikken, wanneer de namen der ontslapen broeders en zusters worden vermeld; maar toch zingen allen het lied ter eere van Hem, die de Opstanding en het Leven is!

II.

L A B R A D O R.

LAND EN BEVOLKING IN OUDEN TIJD.

't Noordoostelijk deel van 't vastland van Noord-Amerika vormt een groot schiereiland, dat bijna den vorm van een gelijkzijdigen driehoek heeft. Die driehoek staat alleen aan de westelijke helft zijner grondlijn met het vastland in verbinding. Het andere deel er van wordt door de golf van St. Laurens en de straat Belle Isle begrensd. De oost-noord-oostkust, die door talloze eilandjes omgeven is, loopt op Groenland aan, vanwaar groote menigten ijs uit de Davisstraat komen. Dat verwekt een veel kouder klimaat, dan uit de ligging van het schiereiland is af te leiden. Deze kust van kaap Chudleigh in 't noorden, tot kaap Whittle heet Labrador. Het schiereiland zelf

draagt geen afzonderlijken naam en behoort tot Britsch-Noord-Amerika.

De kust van Labrador is in vele opzichten gelijk aan die van Groenland. Talrijke fjorden dringen diep het rotsachtige land in. Slechts enkele plaatsen zijn geschikt om door menschen bewoond te worden. Minder ruw schijnt het zuidelijke deel der kust, waar de bergen met pijnboomen- en larikbosschen bedekt zijn. De winter is hier wel korter, maar niet minder fel dan in Noord-Groenland. Daarentegen is de zomerwarmte hooger, en onverdraaglijk zijn de zwermen muskieten, die menschen en dieren tot plaag verstreken. Ook de natuurvoortbrengselen van Labrador gelijken op die van Groenland. Beziën levert het in groote menigte op. In 't zuiden komen nog populieren voor, berken en wilgen ook verder in 't noorden, maar daar zijn ze, evenals de naaldboomen, in armoedigen toestand. Onder de dieren is ook hier de zeehond van bijzonder gewicht; ook het rendier, welks vangst wij u vroeger beschreven hebben, terwijl onder de pelsdieren verscheidene soorten van vossen in de eerste plaats in aanmerking komen. De zee levert een rijkdom van visch, vooral dorsch (een kleine kabeljauw). Walvisschen komen hier slechts weinig voor. De meeste Groenlandsche vogels kan men ook hier

onder de levensbehoefte der bewoners tellen.

Levenswijze, kleeding en zeden verschillen van die der Groenlanders weinig. De vrouwen dragen hier hooger pelslaarzen en een lange sleep. De vaartuigen zijn iets beter en netter bewerkt. 's Zomers wonen de Eskimo's onder tenten van huiden. Hunne winterhuizen graven zij dieper in den grond, zoodat de muren slechts drie voet hoog zijn; in de zuidzijde van 't dak zitten de vensters. Ook bouwen zij zich de u reeds bekende sneeuwhuizen. Van hunne winterreizen, en met honden bespannen sleden sprak ik u ook reeds vroeger.

De taal in Labrador onderscheidt zich van die in Groenland, behalve door den tongval ook door de vele woorden, die zij van de Fransche handelaars overgenomen hebben.

Over de godsdienstbegrippen der Eskimo's zwijgen we hier, omdat ze met die der Groenlanders overeenstemmen. Zij hebben evenals deze, noch overheid, noch wetten, en houden zich alleen voor zedelijke en goede menschen, al is de doodslag onder hen niet zeldzaam. De Eskimo is zorgeloos en traag, trotsch en eigenzinnig. Hij acht zich wijzer en bekwaamer dan de Europeaan, omdat hij in de kajak varen en zeehonden vangen kan. Zoodra een jong mensch eenige sneeuwwhoenders geschoten heeft, is hij in zijn eigen oog een groot

man en spreekt alsof hij alles rondom hem voor niets telt. Naar 't uiterlijke te oordeelen zou men hen voor stille, bedaarde menschen houden; maar bij hen is 't: stille wateren hebben diepe gronden. Zeer lang, van tien tot twintig jaren kan de wraak in hun hart sluimeren, Dan ontwaakt zij plotseling en moet zij in het bloed zijns vijands gekoeld worden. Kinderen, die misvormd ter wereld komen, worden gedood. Ook zelfmoord en diefstal treft men bij hen aan. De kinderen worden zeer gehard. In de strengste koude dragen de moeders hen ongekleed in hare kappen. Wordt de kleine een weinig ongeduldig, dan wordt hij er uit genomen en geheel naakt op de sneeuw gezet. Zelfs in een Christelijke gemeente kwam nog een geval van kindermoord voor; de ouders lieten namelijk hun misvormd kind door een heidensehe vrouw ombrengen. En bij al deze zonden heerscht er eene zelfzuchtigheid, die ons doet zien dat het hart der menschen ook op Labrador gelijk overal op aarde zich gaarne voor beter uitgeeft dan het is. „Wij zijn goede menschen en hebben geen Verlosser noodig,” zoo luidde het, toen eens een gezelschap heidenen met sleden naar Hebron gekomen waren, waar het Evangelie verkondigd werd; „van uwen Jezus hebben wij reeds vroeger iets gehoord; ook onder ons zijn wel eenige booze

menschen, die leeraars noodig hebben ten einde hen tot het goede te vermanen, maar met ons zelve is dit het geval niet."

De inboorlingen van Labrador zijn door hun omgang met de Indianen van 't binnenland van ouds af aan strijd, moord en wreedheid gewend. Nu eens velden Engelschen en Franschen een gunstig, dan weder een ongunstig oordeel over hen. Zeker is 't dat handelaars en zeevaarders wel eens door hen beroofd en omgebracht werden, en dat de Engelsche regeering daarom de zendingarbeid op Labrador met vreugde begroette en op velerlei wijs bevorderd heeft.

LABRADOR BEZOCHT DOOR ZENDELINGEN.

EERSTE BEZOEK DOOR ERHARDT 1749. —

TWEEDE BEZOEK DOOR JENS HAVEN 1764. —

DERDE BEZOEK MET DRACHART 1765. — STRIJD. —

JAPIK ONTSLAAPT IN DEN HEER. — HARTE-

LIJKE ONTVANGST DER BROEDERS 1770.

In 1740 ankerde in de haven van St. Thomas in West-Indië een Hollandsch schip. Dit was destijds iets zeldzaams. Met verbazing werden het tropische land en de zwarte slaven door velen onder de zeelieden bekeken. Veel werd er ook gesproken over de Herrnhutters, welke die zwarten bekeeren wilden. Johan Christiaan Erhardt, de stuurman, welke reeds op menige zee had rondgezwalkt en vele wilden had

leeren kennen, stemde lachende in met de spotternij, welke zijne makkers zich omtrent de zendingen veroorloofden. „Laat ons zelven eens op hun „bazuinenberg” gaan en zien, hoe zij met die zwarte schepselen bidden,” zeiden zij. Dit voorstel vond ingang. Men bezocht de vergadering der arme slaven. Maar o! hoe verstomde de spot der ruwe mannen voor den heiligen ernst, de vurige toespraak en de innige gebeden van Broeder Friedrich Martin. Ja, de stuurman werd zoodanig in het hart getroffen, dat hij nog meermalen naar den „bazuinenberg” ging; en toen de Hollander het anker lichtte om huiswaarts te zeilen, ging de stuurman als een „nieuw” mensch uit West-Indië, en sloot hij zich, in Holland aangekomen, bij de Broedergemeente aan.

In 1749 kwam hij als kapitein van een Hollandschen walvischvaarder te Nieuw-Herrnhut op Groenland, in gesprek met de Moravische zendingen, die aldaar hun post hadden. Vervuld met de begeerte om den Christus aan zondaren te verkondigen, vernam hij van de zendingen, dat aan de overzijde van straat-Davis volksstammen woonde, die tamelijk gelijkvormig waren aan de Groenlanders, en drukte zoo mondeling als schriftelijk den wensch uit, dat aan die menschen het Evangelie mocht gebracht worden, hetwelk bij de Groen-

landers reeds zulke schoone vruchten gedragen had. „Hoe zou mijn hart van vreugde opspringen,” zoo schreef hij aan een zijner vrienden, „als de Heer mij riep om hun het Evangelie te verkondigen. Ik weet, dat het vleesch zou te lijden hebben; maar mijn hart is geheel gewonnen voor deze zaak, en ik zeg tot mijnen Heer: „Zoo dit werk uit U is, geef mij daartoe kracht, en doe het mij gelukken, zoo neen, dan geef ik het gewillig op.”

Erhardt kreeg zijn wensch. Een koopman uit Londen had het plan gevormd om een koopvaardijfchip naar die streken af te zenden; Erhardt kreeg er het bevel over, en vier Moravische Broeders werden hem toegevoegd. Voorzien van de noodige zaken en in de eerste plaats van een getimmerd huis, verlieten zij in 1752 Londen. Den 29sten Juli zagen zij de eerste Eskimo's. Het waren vijf mannen in hunne kajaks, die met een vreeselijk geschreeuw naderden, maar terstond, nadat Erhardt hun een groetenis toeriep, die hij van de Groenlanders geleerd had, zich zeer verheugd betoonden, en nadat men hen aan boord genomen had, zich ordentelijk gedroegen. De kusten van Labrador langs varende, vonden zij den 31 Juli eene beschutte plaats, waar men het hout ontladde, en de vier Broeders aan wal zette, die nu met het bouwen van het kleine

huis begonnen. Erhardt nam afscheid van de Broeders en zette met zijn schip de reis noordwaarts voort, om, overeenkomstig zijn last, handelsbetrekkingen met de Eskimo's aan te knopen. Op zekere plaats begaf hij zich met den scheepsklerk en vier matrozen in eene boot aan wal, ten einde de inlanders op te zoeken, maar noch hij noch een zijner metgezellen kwam meer te voorschijn. Toen er acht dagen verloopen waren, besloten de aan boord gebleven manschappen weder zuidwaarts te stevenen en naar Engeland terug te gaan. Zij brachten den vier Broeders, die reeds hun huis opgericht hadden, de droevige tijding en baden hen dringend, om zich weder met hen in te schepen, dewijl het zonder hunne hulp niet mogelijk zou zijn het zoo zwak bemande schip weêr t'huis te brengen. Hun bleef niets anders over, dan aan dit verzoek gehoor te geven. Later werden de lijken der zes mannen gevonden, die sporen van een gewelddadigen dood droegen. Zoo onderging dan deze zendingarbeid al aanstonds den bloeddooft. 't Was het zegel door God zelve gedrukt op een werk met Hem en tot Zijn eer ondernomen.

Twaalf jaren later, in 1764, deed de godvreezende timmerman Jens Haven, die vier jaren in Groenland zendeling geweest was, en de taal ge-

leerd had, een onderzoekingsreis naar Labrador.

Als een Groenlander gekleed, betrad hij alleen de onherbergzame kust, terwijl de kapitein van 't oorlogschip, dat hem had overgebracht, slechts door Haven's gebed teruggehouden werd van op de inlanders te vuren.

De Eskimo's schoten geen enkelen pijl op den vreemdeling af, dien zij voor een Groenlander hielden, en eer men hem als een Europeaan had erkend, had hij zijne vreedzame bedoelingen kunnen mededeelen. Men omringde hem van alle zijden. „Onze vriend is aangekomen!” riepen de Eskimo's, „komt, laat ons hem hooren!”

Meer en meer met den vreemdeling ingenomen, noodigden zij hem uit, in hunne hutten te komen bij hunne vrouwen en kinderen. Zou hij het doen? Zou hij zich aan 't lot van Erhardt en diens medgezellen blootstellen? Hij aarzelde. Maar met zijn eenvoudig en krachtig geloof riep hij uit: „Heer! in uwen naam zal ik hen volgen; als zij mij dooden, welaan, dan is mijn werk op aarde afgedaan, en ik zal leven bij U. Zoo zij mij sparen, zal ik daaruit weten, dat het uw wil is, dat het Evangelie hun thans wordt verkondigd en dat zij het aannemen zullen.” „Hier ben ik,” zeide hij toen, hun de hand reikende, „ik ben bereid u te volgen.”

Haven had er geen berouw van. Hij bracht eenigen tijd onder hen door en won aller vertrouwen, en toen hij sprak van vertrekken, bevestigden zij hem hun leedwezen, en met vreugde hoorden zij, dat hij in het volgende jaar met andere vrienden hoopte terug te keeren en onder hen te komen wonen, om hen in den weg des heils te onderrichten. God dankende voor dit gunstig begin, keerde Jens Haven naar Engeland terug.

Het volgende jaar 1765 kwam Haven opnieuw naar Labrador, vergezeld door eenige andere broeders, onder welke Drachart, vroeger zendeling in Groenland. De Eskimo's ontvingen hen hartelijk en vroegen Drachart, wat hij hun te zeggen had. Drachart zeide: „Ik ben de groote zee overgestoken, en' ik kom van de Karalit van het Oosten (de Groenlanders), van wie gij waarschijnlijk niet hebt hooren spreken, omdat zij reeds vóór zoo langen tijd van hier vertrokken zijn, om verre gewesten te bewonen. Ik zie dat gij ook Karalit zijt, en ik kom om u te zeggen, dat de Karalit van het Oosten uwe vrienden zijn, dat zij den Schepper aller dingen hebben leeren kennen, die ook onze Zaligmaker is, en dat zij verlangen, dat gij ook met Hem moogt bekend worden.”

Die zaken waren voor hen in 't eerst wel groo-

tendeels onverstaanbaar, maar zij riepen toch: „Wij willen ook doen, zooals de Karalit van het Oosten, wij gelooven wat gij tot ons zegt!” Zij klopten Drachart op de borst, gaven hem de handen en herhaalden de woorden: „Geloof ons.”

Toen Drachart een andermaal tot hen sprak over het natuurlijk bederf van den mensch, zeiden zij:

„Dat is alles ongetwijfeld zeer waar van de Kablunet (vreemdelingen, Europeanen), maar niet van ons; want wij zijn goede Karalit.”

„Hebt gij dan geen booze gedachten?”

„Neen.”

„En als gij dan tot elkander zegt: wij willen de Kablunet dooden en hen alles ontrooven wat zij bezitten, zijn dat dan geen booze gedachten?”

„Ja.”

„En wildet gij dan van die booze gedachten niet bevrijd worden?”

„Wij weten het niet.”

„De Groenlanders hebben in Jezus geloofd en Hem gevraagd, hen van hunne zonden te waschen en hun gebed is verhoord geworden.”

„Het moeten wel zeer slechte menschen zijn.”

„En als gij geen berouw gevoelt over uwe zonden, zult gij naar de hel gaan.”

„De hel is voor de Kablunet, want zij zijn slecht, maar wij zijn goede Karalit.”

Gij bemerkt wel, dat die Eskimo's zich voor beter hielden dan anderen. Dit verschijnsel doet zich bij ieder onwedergeboren hart voor; maar dit bewijst juist, dat de mensch van nature blind is voor zijn eigenlijken toestand als zondaar.

Jens Haven bracht ruim twee maanden onder de Eskimo's door. Hij had veelvuldige samenkomsten met hen, en hoewel hij eerst een aandachtig oor vond voor alles wat hij aangaande den weg ter zaligheid verkondigde, bemerkte hij later, dat het den inboorlingen begon te vervelen. De een zei: „Dat alles weten wij reeds!” De ander: „Wij gelooven het wel.” Een derde: „Wij begrijpen niets van hetgeen gij ons zegt; onze ooren zijn voor die dingen niet gemaakt.”

Iederen avond keerden de zendelingen op het schip terug, dat altijd in het gezicht der kust bleef, maar toen op zekeren dag een onweder het schip noodzaakte, ver van land af te houden, moesten de zendelingen den inlanders om herbergzaamheid vragen. Als gij u herinnert, wat ik u vroeger van de Eskimo-hut verhaald heb, begrijpt ge wel, dat een nachtverblijf aldaar voor de Europeanen niets uitlokken had. Maar zij

moesten van den nood een deugd maken. De Eskimo's waren verbaasd over de kalmte, waarmede de zendelingen zich aan hen toevertrouwden. Drachart werd gehuisvest in de tent van den angekok, die hem uit beleefdheid onthaalde op eene vertooning zijner tooverijen, waardoor hij de geesten (Torngaks) uit de diepte der zee deed opkomen; eene wondergoed uitgevoerde proeve van buikspreeken.

Toen het gevorderde jaargetijde een langer verblijf van het schip in die streken onraadzaam maakte, keerden Jens Haven en de zijnen naar Engeland terug, met het voornemen om in een volgend jaar een vasten zendingpost in Labrador te stichten.

Er zou echter meer dan een jaar voorbijgaan, vóór Haven terugkwam. Er brak namelijk weder strijd los tusschen de Eskimo's en de Engelsche kooplieden; er werd bloed gestort, en 't was den zendelingen niet geraden om zich te midden eener verbitterde bevolking te wagen. Onder de krijgsgevangenen bevonden zich de weduwe Mikak met haren zoon Jarpik, van omstreeks 13 jaren oud. Deze werden naar Londen gezonden en ontmoetten daar Jens Haven, dien zij met blijdschap herkenden. Jens Haven was even blij als zij, dat hij hen zag, nam den zoon bij zich en behan-

delde hem als zijn eigen kind. Gebeden noch zorgen werden gespaard om het hart van den jongen Jarpik te neigen tot liefde voor den Heer; maar hij bleef gevoelloos. Meermalen werd het geduld van den waardigen Herrnhutter op de uiterste proef gesteld, door de nukken en de dardelheid van zijn aangenomen kind. Verbeeld u eens wilde Jarpik een nieuw pak hebben met goud geborduurd, en toen Haven hem vriendelijk onder 't oog bracht, dat zulk een pak hem tot niets nut zou zijn en hij in de eerste plaats noodig had, den Vader te kennen, die in de hemelen is, merkte Jarpik aan, dat zijne armoedige kleeren hem tot die kennis niet behulpzaam waren, tot bewijs waarvan hij zich op zijne landgenooten beriep. Maar al had die jonge Eskimo nukken, — en hebben de Nederlandsche jongens ze niet? — hij had ook gevoel. Hij deed niet met opzet verdriet aan. Als hij zijn pleegvader neêrslachtig zag, werd hij bedroefd en vroeg hij er de reden van; en wanneer Haven hem antwoordde: „Het is omdat ik zie, dat gij uwen Schepper nog niet kent,” dan zeide de knaap: „Verlies den moed niet. Ik zal mijn uiterste best doen om te leeren.” De Heer verhoorde Jens Haven's gebed. Jarpik werd op eene school gezonden. Op 't onverwachtst begon hij daar snelle vorderingen te

maken; zijn hart neigde zich tot God, en het Evangelie greep hem met kracht aan. Wat was dat eene vreugde onder de Broeders! Zij zagen in hem reeds den zendeling, die aan zijne eigene landgenooten de blijmare des heils zou verkondigen. Maar Gods wegen zijn niet onze wegen. Jarpik kreeg de pokken. In zijne ziekte riep hij uit: „Jezus, ik wil tot U gaan! Waarheen zou ik mij anders wenden. Erbarm U mijner om den wille uwer wonden.” De ziekte nam in hevigheid toe, en daags nadat hij den zoozeer door hem begeerden doop ontvangen had, ontsliep hij — de eersteling uit de geloovige Eskimo's!

Nu ontwaakte in Engeland de algemeene belangstelling in Labrador. Jarpik's moeder, die door de invloedrijkste mannen van Londen vriendelijk ontvangen werd, hield niet op hunne hulp ten gunste harer landgenooten, in te roepen. Zij vertrok weer naar haar vaderland, waar zij de aanstaande komst van Haven en Drachart aankondigde. Dit bericht verblijdde al de Eskimo's. Met vele betuigingen van vriendschap en vertrouwen werden de wakkere mannen en verscheidene andere broeders, die hen vergezelden, in 1770 ontvangen. „Wij willen niet meer stelen, wij willen niet meer doden; gij en wij zijn broeders!” riepen de Eskimo's. Een hunner nam een riem, bond

die om Drachart's arm en sprak: „Deze band zal een teeken zijn, dat onze liefde nooit zal ophouden. Ik heb niet vergeten wat gij mij van den Heer in den hemel gezegd hebt, en wensch nog meer daarvan te hooren.” De Broeders begaven zich herhaaldelijk aan wal en bezochten de inboorlingen in de tenten. Mikak had van een vriendelijken schout-bij-nacht een groote tent ontvangen en naar Labrador overgebracht. Deze werd opgericht en diende tot plaats van bijeenkomst, waar Drachart den 2en Augustus 1770 tot 700 Eskimo's kon spreken van den Schepper en Verlosser, en het voornemen der Broeders mededeelde, om zich weldra met der woon onder hen te vestigen. Toen hij geëindigd had met spreken, begon de moeder van den overleden Japik, te verhalen van den Heer des hemels, die mensch is geworden, en op het kruis is gekomen, om ons te behouden. De hoorders waren zeer getroffen. Velen riepen uit: „Dat is zoo! wij zijn zondaars en moordenaars, vergrijsd in de misdaden; maar wij willen geen messen meer dragen onder onzen arm, of onder onze kleederen, en wij zullen boog noch pijlen meer verbergen in onze booten. Dewijl de Heer des hemels gezegd heeft: „Die des menschen bloed vergiet, diens bloed zal verten worden,” zullen wij het niet meer doen.

Men bood den Broeders de beste eilanden aan, alsmede een streek door welke een forellenbeek stroomde, terwijl de oudsten des volks plechtig verklaarden: „Bouwt hier en woont onder ons. Gij zult dezelfde rechten hebben als wij, want gij zijt Innoeiets (redelijke wezens), gelijk als wij en goede menschen.” De Broeders deelden geschenken uit, kochten een voor hen gunstig gelegen stuk gronds, bakenden dat af met vier groote steenen, waarop de naam van Engeland's koning gegriffeld was, en vroegen den Eskimo's nogmaals, of zij er wel volkomen genoeg mede namen, waarvan dezen onder handslag de plechtige verzekering gaven.

Den 4 Augustus werd een hartelijk afscheid genomen, maar deze keer om meer Broeders en Zusters te halen, en zich te voorzien van alle in dit barre klimaat onmisbare levensbenoodigdheden.

LABRADOR BEWOOND DOOR ZENDELINGEN.

ZENDINGSPOST TE NAIN. — MANOEINA. — ANAUKÉ
STERFT IN DEN HEER. — ONTDEKKINGSREIS
VAN JENS HAVEN. — NIEUWE KAPEL INGEWIJD TE NAIN
1776. — EEN TOOVENAAR GEDOOPT. — ZEN-
DINGSFEEST TE OKAK 1776. — ZENDINGSPOST
TE HOFFENTHAL 1782. — HOFFENTHAL
GEEFT VEEL STOF TOT DROEFHEID. — DE ZEN-
DING OP LABRADOR OP 'T EINDE DER
18de EEUW.

De Broeders kwamen vol vreugde in Engeland aan, waar zij den Kroonprins en anderen hooggeplaatsten mannen, eenige zeldzame dierenvellen, uit naam der Eskimo's ten geschenke gaven. Zij wekten door hunne verblijdende berichten zulk een belangstelling voor het zendingswerk onder die wilden op, dat de onvermoeide Jens Haven en

Drachart met verscheidene Broeders en Zusters den 8en Mei 1771 naar Labrador uitzielden, om zich aldaar voor goed te vestigen. Den 10 Augustus berekten zij het land, en richtten plechtig den eersten zendingspost op, op eene plaats, welke zij den bijbelschen naam Naïn gaven. Ge moet eens even nadenken wat de reden zal geweest zijn, dat zij dezen naam kozen.

Zij waren van het noodige hout voorzien om zich een huis te bouwen, hetwelk dan ook nog vóór den winter betrokken werd door de 14 zielen, waaruit de kleine kolonie bestond.

Toen de Eskimo's zagen, dat het schip, waarmede de zendelingen gekomen waren, vertrok, en dat zij achterbleven, konden zij geen twijfel voeden omtrent hunne vreedzame en welwillende bedoelingen, ofschoon zij niet in staat waren, om te beseffen, hoeveel zelfverloochening en opoffering de zendelingen zich uit liefde tot hen getroostten.

De Eskimo's betoonden zich zeer vriendelijk jegens hen en schonken weldra den zendelingen zooveel vertrouwen, dat zij hen tot scheidsrechters in hunne geschillen kozen. Dit was nu alles wel zeer aangenaam, maar de hoogste wensch der zendelingen was, dat de Eskimo's tot behoefte aan den Zaligmaker kwamen. En ach! daarvan werd niets bespeurd. Gedurende de zomermaanden werd

de blijmare der verlossing gedurig aan meer dan 100 inboorlingen te gelijk verkondigd, maar zonder dat het hen tot erkentenis van hun zondigen toestand bracht. De leugenaar beroemde zich dat hij niet stal; de dief, dat hij geen moordenaar was; de moordenaar, dat hij ten minste geen Europeaan was, dat is bij hen de laagste van alle menschen. Toen Drachart eens van het wonder der liefde sprak, dat de Heiland voor ons mensch geworden is, schenen velen bewogen; een uit hen gaf echter ten antwoord: „Nu, dat is mij geen wonder, dat Hij mij liefheeft, ik heb nog nooit een Europeaan doodgeslagen.” Sommigen zeiden: „Ja, wij zijn zondaars en wij zullen denken over hetgeen wij van u hooren.” Anderen: „Neen, dat willen wij niet!” en weder anderen: „Wij verstaan u niet; hebt gij nog messen te koop?” — Met het aanbreeken van den winter verstrooiden de Eskimo's zich naar alle zijden, verscheidenen echter bleven in den omtrek van Naïn. De wederkeerige bezoekers bevorderden de vriendschapsbetrekkingen wel, maar zij volhardden in hunne zonden, al luissterden zij ook aandachtig naar hetgeen hun verhaald werd.

In het volgende jaar scheen het Woord Gods invloed uit te oefenen op het hart van Anauké, een woest man, en ofschoon hij des winters naar

elders vertrok, liet hij zich door de gestrengheid van het winterweder niet terughouden, om in December Naïn te voet te bezoeken, ten einde zijne ziel met de melk des Woords te voeden. Toen hij vertrok nam hij afscheid met de woorden: „Tot wederziens in den hemel.” En zoo was 't; want weldra stierf Anauké. „Ween niet,” zoo sprak hij tot zijne vrouw, die aan zijn sterfenssponde stond, „want ik ga naar dien dierbaren Zaligmaker, die ons zoo lief gehad heeft.” In zijne ziekte wilde hij noch van de inlandsche geneesheeren, noch van de tovenaars iets weten, maar stelde hij zijn lot biddende in de handen van zijnen Heer en God. Dit sterfgeval maakte indruk onder de Eskimo's. Zij noemden hem sedert altijd: de man, dien Jezus tot zich genomen heeft.

Ook de zendelingen gevoelden zich door de krachtige bekeering en het zalig afsterven van Anauké tot nieuwen ijver aangespoord.

In October was echter een gezin van 7 personen aangekomen, die vruchteloos bij de tovenaars hulp gezocht hadden tegen krankheid, en nu van de Broeders redding kwamen afsmeeken. Gelukkig had een der Broeders ook in de heelkunde gestudeerd. De man heette Manoeïna, en zijne familie was de eerste, die zich in de nabijheid

van het zendingshuis een winterverblijf bouwde. Dit voorbeeld werd spoedig door drie andere huisgezinnen gevolgd. Deze menschen vormden nu van tijd tot tijd eene vergadering, die opmerkzaam luisterde naar de prediking des Woords. Toen intusschen Manoeina en de zijnen hun voorraad hadden opgebruikt, raakten zij weder van de wijs en spraken er reeds van om weg te trekken, maar de Heer beschikte het zoo, dat zij overvloed van voedsel uit zee bekwamen, zoodat alle nood verdween. De Broeders bouwden nu zelven een Eskimo-huis, om degenen die hen bezoeken wilden, daarin op te nemen en ook bijeenkomsten daarin te kunnen houden. Den 27sten November kwam Manoeina uit zich zelf tot Broeder Brasen, den heilkundige, om met hem van den Heer in den hemel te spreken. Onmiskenaar had het Evangelie reeds indruk op hem gemaakt, hetgeen natuurlijk de Broeders zeer bemoedigde. Toch was het eerste jaar van hun verblijf een moeilijke tijd. De Broeders moesten, om voor onbeschaamde indringendheid of voor roofzuchtige aanvallen veilig te zijn, altijd eenige geladen geweren, waarvoor de heidenen toen nog groote vrees hadden, in huis gereed houden. De Broeders begonnen echter ook de zalmvisserij met netten uit te oefenen. Dit was voor de Eskimo's zeer nut-

tig, want zij hadden deze dieren niet anders weten te vangen, dan door gaten in het ijs te maken en de zalmen, die zich daarin vertoonden, met eene spitse stang te steken. Ook bouwden de Broeders booten voor de inboorlingen, die met jachtvoorbrenghselen betaald werden. Den geheelen zomer zagen zij met reikhalzend verlangen naar de aankomst van het schip, dat uit Engeland de noodige levensmiddelen zou aanbrengen. Den 30sten October kwam het vaartuig. De matrozen waren zeer verwonderd bij het aanschouwen der Eskimo's. Zij zeiden: „Dezen zien er toch niet meer uit als de oude roovers en moordenaars; zij zijn goede schapen geworden.”

Jens Haven deed met een anderen broeder eene ontdekkingsreis langs de kust, ten einde de geschikte punten te vinden, waar nieuwe zendingsposten konden opgericht worden. Overal werd hij welkom geheeten. Met vreugdekreten werd hij begroet, en als hij de Eskimo's onderhield over de liefde des Heilands en hen uitnoodigde om zich te Naïn neder te zetten, zeiden zij: „Waarom heeft de Zaligmaker, die almachtig is, niemand tot onze vaderen gezonden, om hun de groote dingen te verkondigen, die gij ons verhaalt, eer zij heengingen waar men niets meer hoort?” waarop Jens Haven antwoordde; „God de tijden

der onwetendheid voorbijgezien hebbende, laat ulieden thans de blijde boodschap Zijner genade en vergiffenis verkondigen; neemt gij haar aan om behouden te worden?" „Gij zijt niet groot," hervatten zij, „maar uwe gedachten zijn krachtig en uw geest onverwinnelijk."

Een tweede ontdekkingsreis in 1774 liep ongelukkig af. Het schip verging op korten afstand van Naïn en twee waardige Broeders verloren hun leven in de golven.

Den 29en September 1776 hadden de overige Broeders het genoegene eene nieuwe kapel in te wijden, die eenige honderden personen kon bevatten. Een hunner tovenaars werd bij deze gelegenheid gedoopt en ontving den naam van Petrus. Merkwaardig waren de woorden, die hij sprak: „Ik heb," zoo zeide hij onder anderen, „geloofd, wat ons door de voorvaderen is overgeleverd; thans geloof ik van dat alles niets meer. Ik wil alle kwade gewoonten vaarwel zeggen om van nu voortaan slechts Jezus te volgen, al moest mij dit aan de vervolging mijner medeburgers blootstellen. Het is waar, ik weet nog weinig van mijnen Zaligmaker, maar ik verlang Hem meer en meer te leeren kennen, en ik stel al mijn vertrouwen op Hem, omdat ik overtuigd ben, dat bij Hem alleen ons geluk te vinden is." Zijne

landgenooten wekte hij op om zich tot den Zaligma-ker te wenden en al hun vertrouwen op Hem te stellen. „Hij zal uwe harten reinigen,” zeide hij, „door ze in Zijn dierbaar bloed van al hunne zonden te wasschen. Gij weet dat ik ben gedoopt; ik ben daarin gelukkig, en ook gij zult geen geluk vinden dan in Jezus, want noch in deze, noch in de andere wereld hebben wij eenen Zaligmaker buiten Hem. Als wij gewasschen zijn in het bloed van Christus, hebben wij niets te vreezen, noch dood noch duisternis, omdat Jezus ons bewaart en ons brengt tot het eeuwige licht, waar wij Hem altijd zullen zien. Hij roept ons om tot Hem te komen.” Deze en andere goede woorden sprak de toovenaar van voorheen; het was duidelijk, dat hij een getrouw belijder van Jezus Christus geworden was, die thans zielen wenschte te winnen voor zijnen Heer en Koning. Zijne redenen maakten dan ook een diepen indruk op zijne toehoorders, en de zendelingen hadden in den zomer van dat jaar het genoegen, dat meer dan 200 Eskimo's geregeld de godsdienstoefening bijwoonden.

In Augustus van datzelfde jaar werd de tweede meer noordelijke post te Okak gevestigd, waar Jens Haven met nog drie Broeders gingen wonen. Deze plaats bezat eene fraaie haven en in de nabijheid bevonden zich vele stammen. De Eskimo's

kwamen juist zeer wild en lichtzinnig van de rendierjacht terug, maar legden over het geheel hunne vreugde over de aankomst der zendelingen aan den dag. Haven had menigmaal gelegenheid vier- of vijfmaal daags het Evangelie te verkondigen. Langzamerhand verzamelden omstreeks 300 Eskimo's zich om hem om het Woord te hooren en zijn onderricht te genieten, en reeds in 1778 mocht hij 6 van hen doopen, die weldra door anderen werden gevolgd. Eene school voor kinderen werd opgericht en drie malen 's weeks verzamelden de zendelingen de nieuw-bekeerden rondom zich, om hun een dieper kennis van den weg des heils en een juist begrip van de beteekenis des Heiligen Avondmaals te geven. De post te Okak ving aan te bloeien. Wel hadden de zendelingen over veel ontrouw der nieuwelingen te klagen, maar ook over veel heerlijk God te danken. Twee voorbeelden uit vele: De Eskimo Daniël zeide in zijn laatste ziekte: „Al de dingen, waarop ik vroeger mijn vertrouwen stelde, zijn voor mij alsof zij in de diepte der zee verzonken waren, mijn eenige hoop is mijn Zaligmaker; tot Hem wenden zich al mijne gedachten.” De weduwe Esther getuigde meermalen van den Heer: „Is Hij niet mijn Vader? Waar ik heenga of mij ophoud, Hij is met mij en ik kan Hem alles zeggen.” En drie dagen

voor haren dood zeide zij: „Als ik leef, ben ik des Heeren, en als ik sterf, ga ik tot Hem. Hetzij ik leve, hetzij ik sterve, ik ben Zijn eigendom. Als Hij mij heeft vrijgekocht met zijn bloed, zoude Hij mij dan niet voor altijd eene plaats geven bij Zich?”

Gij herinnert u, dat in het jaar 1752 bij de eerste reis vier Broeders aan wal werden gezet, maar na Erhardt's dood met het schip weer moesten vertrekken. De plaats die zij zich ter woning hadden uitgekozen, hadden zij Hoffenthal, d. i. Dal der hope, geheeten. Dertig jaren later, dus in 1782, toen de posten Naïn en Okak reeds min of meer bloeiden, werd in dat Hoffenthal de derde zendingspost gevestigd. Men behield dien naam, om als het ware te kennen te geven, dat hij, die op den Heere vertrouwt, in zijne verwachtingen nimmer teleurgesteld wordt. Ofschoon zich ook hier eerlang een zeker aantal Eskimo's bij de zendingen aansloot en het Christendom omhelsde, gaf Hoffenthal veel stof tot droefheid. De Eskimo's waren hier minder vriendelijk en veel meer wild en opgeblazen dan hunne noordelijker wonende landslieden, hetgeen toe te schrijven is aan hun omgang vooral met Engelsche handelaars uit Kanada. Velen lachten en spotten met de prediking der Broeders, en werden toornig als hun de

waarheid gezegd werd. Een geest van verzet tegen de zendelingen breidde zich van hier uit en nam weldra de overhand. Met enkele uitzonderingen kon geen der Eskimo's, die het Christendom omhelsd hadden, gezegd worden een levend Christen te zijn. Zelfs zij, over wier wasdom in het goede de leeraars zich reeds verblijd hadden, werden weder afvallig, zoodat de gezamenlijke gemeente een beeld van stilstand, ja zelfs van achteruitgang opleverde. Kwam er eene besmettelijke ziekte, dan nam men weder tot heidensche en bijgeloovige gebruiken de toevlucht. Des Zondags was het kerkje dikwijls ledig, terwijl men het op de feesten in grooten getale bezocht. Uitwendig Christendom en veinzerij heerschten onverdeeld onder hen. Europeesche handelaars zochten de Eskimo's van de zendelingen af te trekken, alleen om des te meer geldelijk voordeel van hen te genieten. Het meest dwaze in artikelen van weelde, en het meest schadelijke, zooals de jenever — waarin de Eskimo's nu trek begonnen te krijgen — werd te koop aangeboden, en groote troepen van alle drie de posten, ook een goed getal gedoopten, en daaronder zelfs Petrus, trokken naar het zuiden af; ja zelfs zij die terug bleven, gedoopten en doopelingen, vielen dikwerf weder in heidensche zonden.

Ach, hoe bedroefde dit de Broeders. Dringend

en ernstig wezen zij de gedoopten op de lichtzinnigheid van hun gedrag, en ofschoon hun woord niet geheel zonder invloed was, bleef de groote hoop toch even ongevoelig en trachtte onder de uitwendige vormen van het Christendom de zonden van het heidendom te verbergen.

Wij zijn nu tot het einde der vorige eeuw genaderd. Na dertigjarigen evangelie-arbeid zijn 110 Eskimo's door den Doop in de zichtbare kerk opgenomen, maar die gedoopten beantwoordden over 't geheel weinig aan de trouwe zorg der zendelingen. Deze waren zonder vreugd, omdat het leven uit God de gemeenten niet bezielde. Doch de Broeders bleven bidden. Hoe meer de geestelijke doodslaap hunner gemeente hen bedroefde, hoe meer hunne smeekingen tot den levenden Heiland, die leven geven kan, oprees! Dat gebed zou heerlijk verhoord worden. Dit zullen wij nader zien.

MERKWAARDIGE OPWEKKING.

't Was in den nacht van 11 op 12 November 1799. Eensklaps vertoonden zich aan den hemel eene menigte vuurbollen, die het luchtruim met bliksemsnelheid doorliepen, en waarvan sommigen met groot geraas uiteenspatten. De eenvoudige Eskimo's werden door dit vreemde natuurverschijnsel diep getroffen. „Laat ons toch met geheel ons hart ons bekeeren tot den Heer!” riepen velen in hun angst uit. En 't bleef niet enkel bij woorden. Tot tranen toe werden dezen en genen onder de prediking der zendelingen bewogen. De vroegere oneenigheden en lichtzinnigheid maakten plaats voor een geest van eensgezindheid en gebed. En zoo mochten de zendelingen hopen, dat zij door de werking des Heiligen Geestes eerlang een

kleine kudde zouden verzamelen van oprecht tot den Heere bekeerde Eskimo's. Dit is geschied.

In den avondgodsdienst van Kerstdag 1803 predikte een der zendelingen van Naïn met kracht en ernst over den tekst: „De Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.” Deze woorden troffen diep in het hart eener vrouw, die zulk een losbandig leven leidde, dat zelfs de heidenen haar daarom verfoeiden. „De slechtste van allen,” riep zij uit, „die ben ik. Zou het inderdaad waar zijn, dat de Heer Jezus gekomen is voor menschen zoo slecht als ik ben? Dan kan ook ik nog zalig worden!” Diep bewogen en geschokt vlood zij in de eenzaamheid op de bergen en worstelde met den Heer in het gebed om ontferming. „Heere Jezus!” riep zij uit, „ik heb hooren verhalen, dat Gij gekomen zijt om de goddeloozen te redden. Is dat waarheid, doe het dan ook mij beseffen. Ik ben de slechtste van alle schepselen. O, mocht ook ik behouden worden!” De Heer verhoorde hare smee-kingen, zij werd van de vergeving harer zonden verzekerd en de angst haars harten was in vrede en vreugde veranderd. Haar geheele bestaan en gedrag veranderden nu. Zij maakte den Heer groot door lofzeggingen en dankgebeden voor hetgeen Hij aan hare ziel had gedaan, en werd eene

predikster der gerechtigheid voor allen, die haar omringden.

Deze wondervolle gebeurtenis trok sterk de aandacht der overige Eskimo's, en maakte vooral den diepsten indruk op iemand, die tot nu toe juist het tegendeel geweest was van deze volgens de wereld zoo zondige vrouw; want haar zedelijk gedrag en hare beschaving werden door het volk op hoogen prijs gesteld. Deze vrouw was geheel verwonderd, dat zij, die weleer zoo laag gezonken was, aldus sprak en handelde, en kon niet begrijpen, hoe men met zooveel genoegen over den Zaligmaker kon spreken en zoodanige liefde voor Hem gevoelen. Dit verontrustte haar. Weldra ontdekte zij, dat haar eigen gerechtigheid niets anders was dan een wegwerpelijk kleed. Nu wist zij geen raad. In haar angst begeeft zij zich naar de in genade aangenomen zondares, voor welke zij tot dusver niet anders dan minachting gevoelde, en vraagt haar, hoe zij er toch toe gekomen was, den Heer Jezus te beminnen en vergeving harer zonden te verkrijgen. Deze neemt haar bij de hand en brengt haar naar een eenzame plaats, om daar den Heer om vergiffenis te smeeken. Ook deze vrouw vond rust voor hare benauwde ziel, en beiden uit één mond spreken van de groote dingen, die de Heer haar heeft bewezen.

Weinige dagen daarna voegden zich bij dezen twee andere vrouwen, en alle vier waren één hart en ééne ziel. Men begon haar wel te bespotten en vrouwen van groot geloof te noemen, maar de opwekking openbaarde zich verder en van hut tot hut wrocht Gods Geest de bekeering van zondaren. Bijzondere aandacht werd er in de samenkomsten bespeurd. De onopmerkzaamste hoorders werden bij het vernemen van de ervaringen hunner landslieden ten krachtigste overtuigd van de waarheid en het gewicht der dingen, die hen vroeger onverschillig gelaten hadden, en kwamen den Broeders om nadere inlichtingen vragen. Vooral ook werden er kinderen toegebracht. Het verhaal van het lijden en sterven van den Heer ontroerde hen meermalen in die mate, dat men genoodzaakt was de lessen te schorsen. Nu hadden de zendelingen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat bezoek; hier en daar zag men volwassenen als kinderen op de knieën liggen en bidden. In alle hutten werd gezongen en gebeden!

Ook in Hoffenthal kwam geestelijk leven. Gewoonlijk waren de Eskimo's, als zij na hunne zomertochten aldaar terugkeerden, opnieuw doortrokken van de grofste bijgeloovigheden des heidendoms; maar in dit jaar gaven zij bij hunne terug-

komst aan de Broeders te kennen, dat hun grootste wensch was voor den Heer te leven, vergeving van zonden te erlangen en den goeden weg niet weder te verlaten. Zij beleden, dat zij gedurende den zomer in de verzoeking geweest waren om verkeerde wegen in te slaan, maar dat de Heere Jezus hen op hunne bede bewaard en onder Zijne bescherming genomen had. Zij waren diep getroffen door het ongeluk van hen, die God niet kennen, en zij hielden niet op Hem te loven, die hen getrokken had uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht. „Nu verheug ik mij,” riep eene weduwe uit, „opnieuw de bijeenkomsten te kunnen bezoeken, waar ik hoor spreken van Hem, die mij heeft liefgehad, alhoewel ik zwaar tegen Hem misdreven heb. Wanneer wij vereenigd zullen zijn, zal ik Hem smeeken mij de woorden in den mond te leggen, die mijn hart verblijden.” Eene andere deelde den zendeling mede, welk een indruk zijne toespraak op haar hart gemaakt had, en hoe de onrust haar belet had te slapen. „Toen besloot ik,” zoo vervolgde zij, „bij het krieken van den dag een afgelegen berg te bezoeken, en daar op de knieën Jezus om troost te smeeken. Dit deed ik, maar mijn gebed en mijne tranen mochten mij niet baten; even beangst keerde ik naar mijne woning terug. Toen ik den drempel betrad, riep

ik uit: mijn Heiland, moet ik alleen verworpen worden? En toen hoorde ik eene stem in mij, „Wees getroost, mijne dochter, Ik zal u nimmer verlaten, want ook voor u heb Ik mijn bloed gestort!”

Zij, die in zulk een gemoedsstemming verkeerden, kwamen tot de Broeders om nader onderricht te ontvangen en zich te verkwikken aan de wateren, die springen tot in het eeuwige leven. De waarheden, die hun vreugde veroorzaakten, wenschten zij ook aan anderen te doen kennen. De heidenen verbaasden zich over den vrede, de blijdschap, de onvermoeide liefde en de zelfverloochening, die Christus de Zijnen instort; velen hunner werden mede begeerig denzelfden Zaligmaker toe te behooren en dezelfde genadegaven deelachtig te worden. Telkens als een dier heidenen verlof vroeg om zich bij den zendingspost neder te zetten, ten einde het Christelijk onderricht mede te genieten, werd hij door zijne landgenooten met eene vreugde ontvangen, die zijn hart trofen hem gunstig stemde voor de aanneming des Evangelies.

In weinige jaren was het getal Christenen verdubbeld. Het zuchten was in zingen, het bidden in danken veranderd! „Welk onderscheid,” riep eene jonge vrouw uit, die den doop begeerde, „tusschen hetgeen ik thans ondervind en wat vóór

een jaar in mij omging. Al wat ik toen hoorde verhalen van het leven van Jezus en van het geluk, dat bij Hem te vinden is, scheen mij bovenmate belachelijk toe. Maar, dank zij Hem toegebracht, dat Hij ook nu mijn hart geopend heeft, want thans geloof ik niet alleen, maar ik gevoel ook in mijn hart, dat hetgeen gij ons leert inderdaad waarheid is." „Eerst in deze laatste dagen," zeide eene vrome nieuw-bekeerde, „heb ik het begrepen dat de wereld kan vergeleken worden met eene zeer harde ijsvlakte, waarop men ieder oogenblik in gevaar is te vallen; daarom moet ik steeds op mijne hoede zijn, uit vrees van een valschen stap te doen, en die vrees dringt mij met des te meer ernst mijnen Zaligmaker te bidden, dat Hij mij bij de hand leide, om mij voor vallen te bewaren."

Ik zou nog meer treffende bijzonderheden kunnen mededeelen, doch ik vrees reeds te uitvoerig geweest te zijn. Alleen voeg ik hier nog bij, wat de Eskimo's te Okak uitriepen. „Afschuwelijk," zeiden zij, „is de wijze, waarop wij tot dusver geleefd hebben; wij waren blind en geheel verward in de netten van den satan! Maar wij zullen hem voortaan niet meer dienen, want wij willen ons geheel aan Jezus overgeven."

Deze goede gezindheden waren niet van voorbij-

gaanden aard. Het geheele leven der Eskimo's was veranderd. De geschiedenis van het lijden en sterven van Jezus bewoog zoozeer de harten der bewoners van deze ijskoude streken, dat men hen in hunne godsdienstige samenkomsten en vooral bij de viering van een feest geheel buiten zichzelf zag van vreugde, van liefde en dankbaarheid tot hun Zaligmaker.

De begeerte om getuigenis van de waarheid af te leggen werd gedurig sterker. Kwamen er vreemdelingen op Naïn, Okak of Offenthal, zoo werden zij terstond door de geloovigen omringd, die hen spraken over de groote ontferming, welke Jezus aan hen betoond had. In minder dan 10 jaren was het getal der bewoners van de drie zendingposten verdubbeld. In het jaar 1810 telde men er 457, van welke meer dan de helft Christenen waren. De gedoopte vrouwen ontdeden zich vrijwillig van hare ringen, armbanden en al die versiersels, waarvoor de wilden gewoonlijk zulk een voorliefde hebben. Zij brachten dit alles naar hare herders, zeggende, „dat zij voortaan niets anders dan Jezus wilden bezitten.” De zendelingen konden toen in blijdschap schrijven: „De naam van Jezus wordt in de sneeuw hutten onzer Eskimo's groot gemaakt, en Zijn lijden en sterven maken het onderwerp van aller gezang, het voor-

werp van aller overdenkingen uit. O God! wie zijn wij, dat Gij ons de genade schenkt met onze oogen dusdanige opwekking onder onze Eskimo's te aanschouwen, en zelf daardoor verfrischt en vernieuwd te worden! Dat alles wat wij zijn en hebben aan Uw dienst gewijd zij, tot zelfs, moet het zijn, de laatste druppel van ons bloed!"

HET ZENDINGSCHIP.

Toen ik u over de levenswijze der Eskimo's en over de voortbrengselen van den grond, dien zij bewonen, sprak, hebt gij misschien wel bij u zelven gedacht, dat een Europeaan het er niet gemakkelijk zou uithouden; en terwijl gij de laatste hoofdstukken over het werk der zendelingen laast, deedt gij wellicht de vragen: Hoe kunnen zij zich voeden op dien grond, die nooit bebouwd werd? Wie verschaft hun het brood, de groenten en die duizenden kleine zaken, waaraan wij Europeanen zoo gewend zijn, dat wij ze haast niet ontberen kunnen? 't Antwoord is: het zendingsschip.

De vrienden der zending in Engeland zenden éénmaal 's jaars een schip aan de zendelingen met levens- en geneesmiddelen, boeken en voor-

raad van allerlei aard. Eenmaal 's jaars komen met datzelfde schip tijdingen uit Europa en nu en dan vrienden en nieuwe Broeders voor het zendingwerk.

Als dat dan slechts éénmaal 's jaars is, zal men op Labrador er wel verlangend naar uitzien, en ongeduldig worden als het wat lang uitblijft! Dat kunt ge begrijpen! Meer dan een eeuw lang is het zendingschip éénmaal 's jaars verschenen en nog altijd is zijn komst een bron der grootste vreugde.

In al dien tijd werd dat schip steeds wonderlijk bewaard, ofschoon het meermalen aan groote gevaren blootstond. Zoo werd het in 1778 door Fransche kapers genomen en te Duinkerken binnengebracht, maar het werd menschlievend behandeld en, met vrijgeleide van den Franschen koning en den Amerikaanschen gezant te Parijs, ontslagen. Onder Napoleons regeering werd het in 1802 door een Fransch fregat tweemaal genomen, maar telkens door den storm daarvan verwijderd en behouden in een Iersche haven binnengebracht. In 1817 was het gedurende vier weken tusschen drijvend ijs ingesloten, maar ontkwam ongedeerd aan dit door de zeelieden bovenal gevreesd gevaar.

Toen den 9den Aug. 1820 het zendingschip in de baai van Naïn voor anker kwam, werd het

begroet door het optrekken van een witte vlag, omgeven door een krans en versierd met het getal 50 in 't rood. Tegelijk klonk uit blaasinstrumenten de melodie: „Dankt, dankt nu allen God!” 't Was voor de vijftigste maal dat het schip zijne regelmatige vaart van Londen door ijs en klippen naar deze ruwe kusten gelukkig volbracht had.

In 1853 bracht het schip wel te Hoffenthal den noodigen voorraad aan, maar werd het door hevigen en aanhoudenden storm verhinderd ook de andere posten te bezoeken, zoodat de kapitein met een verscheurd hart den terugweg naar Europa moest inslaan. Wat moest er nu van de zendelingen op die andere posten worden? God had vooruit in hunne behoefte voorzien. De vrienden in Engeland hadden juist het vorige jaar voor de eerste maal een voorraad voor twee jaren over laten brengen, omdat men toen begon te denken, dat door ongedachte omstandigheden, b. v. door het vergaan van het schip, de zendelingen van alles zouden verstoken zijn.

De aankomst van het zendingschip is het eenige merkwaardige voorval in het zoo eentonige leven in Labrador. Tegen den tijd dat het komt, gaat een Eskimo op den meest nabij gelegen heuvel op schildwacht staan. Zoodra hij het schip bemerkt,

steekt hij een hoop natte biezen aan. Op 't zien van dien rook klinkt het vreugdegejuich Umiaksuit! Umiaksuit, d. i. het schip komt! Men loopt op elkander toe en wenscht elkander geluk. De Eskimo's gaan met de zendelingen in de schuiten het schip te gemoet, en de vrouwen scharen zich op het strand om de nieuw aangekomenen met gezang te verwelkomen. Zoodra het schip het anker geworpen heeft in de baai, brengen oud en jong er een bezoek op. Dit groote schip met alles wat het bevat is een voorwerp van de grootste nieuwsgierigheid van allen, die Europa nooit hebben gezien.

Nu worden de kisten ontladen en de brieven haastig gelezen, om die later met kalmte te herlezen, wanneer het schip weder vertrokken is. Thans wordt alles haastig gedaan; want het schip wacht op zijne lading naar Engeland! Daarom moeten de kisten voor de vrienden in dit land weêr gevuld en de brieven derwaarts afgesloten en ingepakt worden. 't Is een drukte van belang. Zelfs is alle vischvangst geschorst, zoolang het schip aan den post vertoeft. Daarentegen is het vertrek van het schip een droevige tijd, vooral voor die zendelingen, die er hunne kinderen mede naar Engeland zenden. Alles schijnt voor hen ledig, doodsch, uitgestorven. Na de groote overspanning der laatste

dagen is het alsof zij niets te doen hebben. Doch weldra achten zij het eene groote weldaad, dat er nog veel te doen is, en dit doet hen met nieuwen moed aan den arbeid gaan.

Van al de geschenken, die het zendingschip medebrengt, zijn die, welke de vrienden in Europa ter uitdeeling op het Kerstfeest zenden, wel van het grootste belang voor de kinderen der Eskimo's. Want ge moet weten, dat ook te midden van het ijs der polen de liefelijke gewoonte heerscht om de geboorte van den Zaligmaker met een familiefeest te vieren. De naam van Jezus is tegenwoordig ook daar bij de kinderen van hun vroegste jeugd verbonden aan hun levendigste en meest onschuldige vreugde. De kinderen zien verlangend naar dien dag uit! „O, wat zou er wel in die kist zitten?” vragen zij elkander nieuwsgierig. En als eindelijk die heugelijke dag aanbreekt, en nette en warme kleederen, boeken met kleine geschiedenissen in de landtaal en met gekleurde prenten, messen, naalden en gedroogde vruchten uitgedeeld worden, dan kent de vreugde geen top! O, de kinderhand is spoedig gevuld; maar inzonderheid is dit zoq op Labrador. Eens zonden de vrienden uit Deutschland eenige honderden kleine kaarsjes ter verlichting op 't Kerstfeest. De zendelingen zetten die kaarsjes in de kleine witte knollen, die

zij in hun schralen tuin weten te bouwen, en gaven die aldus aan de kinderen. De buitengewone glans verheugde eenigen tijd de kleinen, maar daarop kreeg de gulzigheid de overhand, en in een oogenblik waren kaarsen en kandelaars verslonden.

N A L E Z I N G.

ALLERLEI NOOD. — DE HEILIGE SCHRIFT IN DE LANDTAAL. —
SCHOLEN. — WAT ROBBENVANGERS IN DEN
NOOD DEDEN. — SCHIPBREUKELINGEN GEHERBERGD. —
MEDELIJDEN. — OP DE FORELLENVANGST.

Wij zijn in ons verhaal van de zending op Labrador tot aan de „opwekking” in 1810 gekomen, en thans schrijven we 1877. Het oude Heidendom met zijne openlijke gruwelen is nu te niet gedaan, al zijn er dan soms, naast de 1200 Christenen, nog enkelen, die zich tot hiertoe aan den invloed der zending onttrokken hebben.

Mijn verhaal zou te lang worden, indien ik de gebeurtenissen van jaar tot jaar wilde beschrijven. Ik zal mij dus tot de voornaamste bijzonderheden bepalen.

De invloed van de opwekking van 1804 deed zich lang zegenrijk gevoelen; maar langzamerhand keerde alles tot kalmte terug, en nam lauwheid de plaats in van vroegeren ijver. Strengere winters, vreeselijke hongersnooden en groote sterfte onder de honden maakten het den Eskimo's wel eens benauwd.

In 1852 leverde de zeehondenvangst te Okak zoo weinig op, dat de zendelingen hen moesten onderhouden. De vossenjacht was van beter gevolg en bracht hun kleeding en een weinig voedsel op. Maar de winter was zoo lang, dat op den 26 Mei al de beken nog bevroren waren en men slechts op één uur afstands drinkbaar water kon scheppen. Bij het zendinghuis lagen hoopen sneeuw van 14 à 15 voet, waarvan in Juni nog weinig ontdooid was. Door eene wijze beschikking Gods was de voorraad levensbehoefden van de zendelingen dat jaar bijzonder groot. Maar in de streek door de Heidenen bewoond was de hongersnood schrikverwekkend. Een groot gedeelte kwam door honger om. De angst dreef hen tot afschuwelijke dade. Een hunner zou, naar men zegt, zoozeer door den honger gekweld zijn geweest dat hij zijne twee vrouwen en vijf kinderen had opgegeten.

Ook te Naïn dreigde de nood zeer groot te zijn,

toen het den Heer in Zijne goedheid behaagde een zoowel overvloedig als onverwacht voedsel in December te schenken. De koude was zoo gestreng, dat de zee door vast ijs overdekt werd; groote troepen zeehonden werden daardoor in den bevrozen stroom opgehouden en de Eskimo's vingen er meer dan duizend. Zij dankten God voor deze uitkomst, en men nam deze gelegenheid te baat om hen te vermanen, het voedsel voor het eeuwige leven met denzelfden ijver als het vergankelijke te zoeken.

Het toenemend gebruik van koffie en thee maakt hen minder gehard tegen de strenge koude, terwijl zij door den invloed van kooplieden uit het zuiden verleid worden tot het gebruik van brandewijn, welken de Eskimo's terecht water der dwaasheid noemen.

Is het reeds verblijdend, dat telkens meer Eskimo's zich onder den invloed der zendelingen plaatsen, nog een ander gewichtig en verblijdend feit is te vermelden: De Heilige Schrift is door de zendelingen in de landtaal overgebracht en vervolgens gedrukt. De gratis-uitdeeling daarvan in de gemeente verwekte groote vreugde; men gewende zich in de gezinnen meer en meer er aan om 's morgens en 's avonds het Woord Gods in den huiselijken kring te lezen. De bestuurders van het

Britsche Bijbelgenootschap, dat de uitgave tot stand bracht, ontving menig vat traan van de in-anders, tot bewijs, dat zij door de vertaling van den Bijbel in de taal der Eskimo's voor geen on-dankbaren hadden gewerkt. De kinderen gaven door kleine geschenken hun dank te kennen. Eene arme vrouw bracht den zendelingen twintig eenden-eieren, ter vergelding voor het goede Boek, waaruit zij geleerd had, dat God haar liefhad.

Dat er ook scholen opgericht werden, spreekt vanzelf. Maar 't ging er niet zoo ordelijk toe als bij ons, want de leerlingen waren zoowel ouden als jongen, en vooral de oudere vrouwen der Eskimo's konden maar niet zwijgen. Toch werd het doel bereikt. Binnen betrekkelijk korten tijd konden eenige volwassenen lezen en kenden al de scholieren de geloofsartikelen en vele Bijbelspreuken of gezangverzen van buiten. Op beide posten kwam veel geestelijk leven.

Ik kan niet nalaten u het volgende van een tienjarig meisje te Naïn te vertellen. Dit meisje was, tegelijk met een aantal anderen, door de mazelen aangetast, maar gelukkig hersteld, terwijl velen gestorven waren. Deze krankheid was haar tot grooten zegen. Toen zij de winterschool weër kwam bezoeken zeide zij: „Toen ik zoo ziek was vreesde ik zeer voor sterven, wjl ik den Heere

nog niet mijn geheele hart gegeven had. 't Was mij als of iemand tot mij zeide: Vrees niet, gij zult thans niet sterven, want daartoe zijt gij nog niet genoeg voorbereid, maar geef u aan Jezus geheel ten eigendom over. Dat wil ik nu uit dankbaarheid doen."

Behalve de reeds opgenoemde posten werd in 1830 de noordelijkste post Hebron en in 1865 een vijfde post gesticht aan een liefelijken zeeboezem, Zoar geheeten; deze laatste, ook om het Evangelie vooral geregeld aan buitenlanders te verkondigen.

Op Hebron had men veel droefheid van de bijna dierlijke wildheid der heidenen. „Wij hebben in ons land nog genoeg te eten!" Met deze woorden wezen zij de zendelingen terug. Inzonderheid was Säglek een sterkte des heidendoms, onder den invloed van den angekok Pakhaut, die door doodslag en gruwelen berucht was. Langen tijd hoopte men te vergeefs op geestelijk leven onder die menschen, wien 't Evangelie welmeenend aangeboden werd, maar schijnbaar tegen de borst stiet. Toch brak ook daar in het jaar 1848 het ijs. De oude Pakhaut kwam zelf naar Hebron en verklaarde dat hij zich tot Jezus bekeeren wilde. Weldra volgden zijne aanhangers, zoodat in den loop van den zomer zich 80 à 90 personen op den

post bevonden, die Christelijk onderwijs ontvingen. Velen hunner en vooral de vroegere angekok waren geheel nieuwe menschen geworden. „Wij hebben ons leven in enkel vrees doorgebracht,” zeiden zij, „maar nu gevoelen wij ons tehuis bij hen, die in den Heere Jezus gelooven.” Het was voor de gemeente een gezegende tijd. Dikwijls was in de vergaderingen 's Heeren tegenwoordigheid zoo kennelijk, dat de zalige vrede Gods aller hart vervulde.

Over het geheel openbaarde het Evangelie zich onder de Eskimo's als een kracht Gods. Liefelijke trekken openbaarden zich. Ik wil er u nog een paar mededeelen.

In het voorjaar van 1851 gingen eenige huisvaders uit op de robbenvangst. Op eens bemerkten zij, dat een groote ijsschots, waarop zij zich bevonden, van het strand is losgeraakt en naar de volle zee drijft. Wat te doen? Zij knielen neder en smeeken den Heere om hulp. Doch de ijsschots verwijdert zich snel van de kust. Het toenemend gevaar drijft hen tot ernstiger gebed om behoud hunner ziel. Terwijl de donkere nacht invalt bidden zij met van koude verstijfde leden telkens vuriger. Plotseling gevoelen zij een geweldigen schok. De wind had zich eenigszins gewend en de schots stiet tegen een vooruitspringenden hoek der baai. Met één sprong waren zij aan land, en den volgenden

dag was, zoo ver het oog reikte, geen spoor van ijs te zien. Toen men een hunner vroeg, wat hij op die schots had gedaan, antwoordde hij, dat hij het voorbeeld van Jezus in Gethsemané gevolgd had, en dat hij driemaal hetzelfde had gebeden. De derde maal, voegde hij er bij, gevoelde hij, dat God zijn gebed had verhoord.

In het jaar 1849 hadden de zendelingen te Okak het genoegen een tal van schipbreukelingen onder hun dak te herbergen. Een schip was in het ijs verongelukt, maar de bemanning had zich in twee booten gered, waarmede zij koers hielden naar het zuiden; zij hadden ontzettend veel te lijden van koude, honger en natheid. De kleine boot zouk weldra weg, van de bemanning der andere sterven sommigen, terwijl de negen overigen geen anderen dood te gemoet zagen. Toen dreef hen de wind tusschen de eilanden door naar Okak. Hier zagen zij eindelijk menschen, maar vreesden niet weinig voor deze gewaande wilden. Doch hoe waren zij verwonderd, toen de kajakvaarders hun een vriendelijken groet toeriepen, alle mogelijke hulp bewezen en hen aan land brachten, waar de vrouwen, die bij haar arbeid met welluidende stemmen hare liederen zongen, de aangekomenen zoo goed mogelijk ontvingen. In het zendingshuis, waarheen zij moesten gedragen worden, zagen zij

zich met hartelijke deelneming opgenomen en verpleegd. Aan een knaap moest men de halve voeten, aan anderen de beenen afzetten. Deze tot geraamten uitgeteerde menschen hadden 400 mijlen in hunne booten afgelegd, en weenden nu over hunne redding tranen van blijdschap. Het zending-schip, dat intusschen geland was, nam de schipbreukelingen mede naar Engeland. Nog dikwijls vonden later zulke schipbreukelingen in Okak of Hebron eene vriendelijke ontvangst. De Eskimo's boden hun alles aan wat hun ten dienste stond, gedroogde visch en robben, enz. en hielden hen den ganschen winter over, tot zich scheepsgelegenheid opdeed om hen naar elders te vervoeren. Deze daden van menschlievendheid pleiten sterk voor de verandering ten goede, die het Evangelie onder de Eskimo's heeft uitgeoefend; want eertijds behandelden zij de schipbreukelingen, die op hunne kusten geworpen werden, met ongehoorde barbaarschheid en wreedheid.

Ik kan niet nalaten u nog iets mede te deelen tot bewijs hoe ook de bekeerde Eskimo verteederd wordt op het gezicht van het lijden van zijn even-mensch.

Een zendeling ging met een paar Eskimo's op de rendierjacht. Hij kleeedde zich licht, om te beter te kunnen loopen. Voor zij nog het spoor

van rendieren ontmoetten, viel de nacht in, zoodat zij in de open lucht moesten slapen. Dit maakte den zendeling wel wat ongerust, van wege zijne dunne kleederen. Doch zijne twee metgezellen verklaarden voor hem een huis te zullen bouwen. Zij zochten een droge, beschutte plaats uit aan den voet eener rots, stapelden steen op steen en weldra was 't huis gereed. De openingen werden met mos toegestopt, de geweren dienden voor balken om het dak van takken te dragen, dat zij daarop legden en eveneens met mos dekten. „Ziedaar uw huis!” zeiden zij tot den zendeling, toen 't gereed was, en een hunner trok zijn pels uit, en gaf dien aan hem ter verwarming. Dit trof den zendeling zeer. Hij ging in de hut, waar hij wel tegen den opkomenden wind beschut was, maar het toch koud had en hoorde hoe zijne metgezellen opsprongen en zich in de armen sloegen om zich te verwarmen. Hij riep hem toe, dat hij zijn overkleed maar moest komen halen, maar ziet, daar kwam hij in de hut, vroeg den zendeling op vriendelijk beknorrenden toon waarom hij niet sliep, trok zijn tweede kleed uit, en bedekte hem daarmede. Daarop ging hij op zijn voeten liggen om hem te verwarmen en begon te snorken, om den zendeling te doen gelooven, dat hij sliep.

Wat zegt gij van zulk een medelijden?

Het volgende schreef een zending in 1856:

„Ik wil u verhalen, mijn vriend, wat ons dit voorjaar is geschied. Ik ben met mijn gezin in sleden naar de meren gegaan om forellen te vissen; maar het was zoo koud, dat ik wel vreesde niets te zullen vangen voor mijne kinderen en mijne honden. Maar ziet, het is gegaan, gelijk wanneer een zoon is met zijn vader. Als ik zag dat het voedsel begon te ontbreken, bad ik mijnen Hemelschen Vader ernstig mij dat te willen geven, en Hij heeft mij altijd verhoord. Dit duurde zoo het geheele voorjaar. Meermalen zeide ik tot de mijnen: „Gij ziet wel, dat er ons het meest aan gelegen is om den Heer tot vriend te hebben.” Wij zijn langen tijd alleen bij een meer geweest, en het was alsof wij toen nog dichter bij den Heere Jezus waren.”

Wij zouden nog meer treffende voorvallen u kunnen mededeelen, doch achten de gegevene voorbeelden voldoende tot bewijs, dat het Evangelie niet te vergeefs op Labrador gepredikt is.

Een gewichtige gebeurtenis voor de zending aldaar was het in 1871 gevierde 100-jarige jubelfeest. Reeds eenigen tijd te voren was dit feest voorbereid door een in de Eskimo-taal opgesteld geschiedkundig verhaal, dat bij de avondvergade-

ringen in alle gemeenten voorgelezen werd. En toen de eigenlijke feestdag was aangebroken, heerschte overal eene feestelijke stemming. De kerken waren met kunstbloemen, opschriften enz. zoo veel mogelijk versierd. De Eskimo's gevoelden zich hier zoo wel te huis, dat eenigen verklaarden: Bij 't feest was 't ons alsof wij reeds in den hemel waren. De Heer gaf op die feestviering een rijken zegen.

De zending der Broedergemeente op Labrador telt thans 6 posten: Hoffenthal, Zoar, Naïn, Okak, Hebron en Rama. In 1876 waren daar 42 zendelingen en zendelingzusters. Aan hunne zorg waren toevertrouwd 1145 Eskimo's, van welke 434 avondmaalgangers, 190 gedoopte volwassenen en 422 gedoopte kinderen waren. In de scholen werd aan 255 scholieren door 8 onderwijzers en 3 onderwijzeressen onderricht gegeven.

Ik weet wel dat zulke cijferopgaven u gewoonlijk niet bevallen, doch om eenig denkbeeld van den meerderen of minderen omvang der zending te hebben, zijn ze toch noodig.

Ik zal er u niet verder mede lastig vallen, maar u liever eens opgeven, op welk een wijze de meeste Eskimo's op Labrador het jaar doorbrengen. Omstreeks Nieuwjaar hebben al de Eskimo-gezinnen, die tot de zending behooren, op de posten

hunne winterhuizen betrokken. Kerken en scholen worden dan op 't drukst bezocht, en de zendingarbeid wordt dan door niets belet. 't Hoofdbedrijf is dan de sneeuwhoenderjacht en de vossenvangst. Deze laatste geschiedt door het zetten van vallen, die dagelijks, hoe hoog de sneeuw ligt en hoe ruw 't weder ook zij, bezocht moeten worden, opdat geen wolf den buit bemachtige. De zendelingen stellen in dezen tijd mannen en vrouwen met sneeuwschoffels aan 't werk. In Februari be-geven velen zich met sleden op het ijs langs den oever der zee, om, waar zij open water vinden, in de kajak op de zeehondenjacht te gaan. Bij die uitstapjes per slede, die soms geruimen tijd duren, bouwen zij zich sneeuwhuizen om er in te overnachten. Ook de zendelingen moeten op hunne winterreizen zich van dergelijke nachtverblijven bedienen, waarbij zij, behalve van op den grond uitgespreide huiden, zich ook van den slaapzak uit ijsberenpels bedienen. De spijsen worden in be-vrozen toestand in stukken medegenomen en boven een klein kooktoestel voldoende verwarmd. Bij stil weder hebben zulke sledevaarten, hoe gevaarlijk ook, veel belangwekkends. Een treffend gezicht in die landstreek van sneeuw en ijs is bij helder licht het sterrenhuis, dat daar met dubbelen glans fon-kelt.

Bij de zeehondenjacht gebruiken de Eskimo's niet slechts het geweer maar ook den verrekijker, die hen bij 't opsporen der dieren goede diensten bewijst. Tegen Paschen worden de booten gerepareerd, of worden nieuwe gebouwd. De groote booten van huiden, die vroeger algemeen waren, zijn voor een deel vervangen door booten van hout en met zeelen voorzien. De mannen betoonen in 't varen eene buitengewone bekwaamheid. Zoo gebruiken zij op zee geen kompas, dat zij met verachting als eene soort van ezelsbrug der Europeanen beschouwen. Vrouwen en mannen zijn bijzonder handig in 't gebruik van 't door hen zelve gemaakte mes, Ullo geheeten, waarmede meermalen heelkundige bewerkingen met goed gevolg verricht zijn.

In de week vóór Paschen bevinden allen zich, als 't maar eenigszins mogelijk is, weer op den zendingspost. Na Paschen gaan zij meest het land in op de rendierjacht. Op 't einde van Juni worden op de eilanden eieren verzameld en de vischvangst begint. De kabeljauwvangst duurt tot September. In dezen tijd woont de geheele bevolking verstrooid in de zomertenten. Nu zijn ook de schoeners der visschers en handelaars op de kusten druk in de weer. Voor de Eskimo's is dit de tijd der verzoeking. Nat weder kan hun dan

veel verlies aanbrengen door het bederven der te drogen opgehangen visschen. Daarom vangt men tegenwoordig meer zalmen en forellen, die ingezouten worden en vooral tot wintervoorraad dienen.

In October gaan de inboorlingen weer op de zeehondenvangst, die tot Kerstmis duurt. In dezen tijd worden de meeste zeehonden in netten gevangen, en wanneer de inhammen snel toevriezen en de zeehonden daardoor dikwijls bij groote troepen tegelijk ingesloten en van de open zee afgesneden worden, worden zij ook in menigte geschoten. Eerst dan, wanneer men met deze vangst geen voordeel meer kan behalen, keeren de inboorlingen naar hunne winterkwartieren terug, waar telkens vrij wat te herstellen is.

Zoo gaat het leven van dit jagers- en visschersvolk jaar in jaar uit op eentonige wijze voort.

Als we de Eskimo's van den tegenwoordigen tijd met die van vroeger vergelijken, vinden we een groote verandering. Ik zal hierover niet zoo wijdloopig zijn, als bij de beschouwing van Groenland; want veel van het aldaar opgenoemde is ook op

Labrador toepasselijk. Ik vergenoeg mij met de volgende opmerkingen.

De zendelingen hebben er altijd naar gestreefd om de Eskimo's te leeren hoe zij op eene verstandige en spaarzame wijze konden huishouden; niet weinigen bevinden zich dan ook in een verblijdenden welstand, bezitten goede vaartuigen en wonen in blokhuizen, welker kamer met spiegels en schilderijen versierd, en door een ijzeren kachel verwarmd zijn. Maar niet weinigen blijven in dit opzicht verre ten achteren. 't Karakter der Eskimo's is zwak; zij zijn licht bewogen en vatten spoedig een goed voornemen op, maar het ontbreekt hun aan volharding en standvastigheid. Zij zijn zeer verkwistend. Daarom zijn zij dan ook altijd zoo geneigd om zich door de handelaars, wier schepen in klimmend getal de kusten bezoeken, te laten bedriegen en hunne waren te verspillen voor artikelen van weelde, koffie, meel, stroop, enz., hetgeen ten gevolge heeft, dat men voor harde winter niet genoegzaam bereid is en velen in tijden van gebrek bezwijken.

Hoe ruw, verzonken, wreed waren de Eskimo's eertijds; hoe verlicht, zacht, medelijdend zijn ze thans! Welk een gezicht voor de Engelen zijn de zendingposten, waar te midden van het ijs der poolstreken harten kloppen, brandende van liefde

en dankbaarheid voor hun Zaligmaker en onder de koesterende stralen van de Zon der gerechtigheid zielen zijn ontwaakt tot een nieuw leven van vrede en vreugde, van liefde en hoop!

Wel blijft er nog veel te doen en mag de bede ook voor Labrador nog voortdurend wel zijn: Heer! Uw koninkrijk kome! Maar in de meer dan honderd jaar, dat het Evangelie aldaar is gepredikt, zijn er toch reeds duizenden in eene zalige eeuwigheid overgegaan. Ook in 1876, toen een groot aantal Eskimo's aan kinkhoest, pokken, griep en andere aanstekelijke ziekten stierven, ontsliepen velen als boetvaardige zondaren, alleen steunende op de verdiensten van Jezus Christus. Onder het jongere geslacht is, helaas! vrij wat lichtzinnigheid, ongehoorzaamheid en ongebondenheid, maar over het geheel mag men zeggen, dat kerk en school goed bezocht worden, dat de heiliging van den Zondag en het zoeken van stichting toeneemt, de bestraffingen met zachtaardigheid worden aangehoord en na de bestraffing berouw wordt getoond.

Jongelieden! mijne taak is geëindigd. Wij hopen, dat het u medegedeelde tot nadere kennismaking met de geschiedenis der Zending zal uitlokken en bovenal, dat het bij u de begeerte naar de komst

des Heeren moge wekken of versterken. De wereld heeft hare helden, die zij eert en bewierookt, — tot de helden der Christenheid behooren de zendingen, die de vredeboodschap uit Gods naam gaan brengen aan de verste oorden.

Hun roept de dichter toe:

Trekt, Helden! tot uw zegefeesten!
 De Heiden smacht naar 's Heeren heil.
 Houdt goeden moed! Gods Zeven Geesten
 Zijn blazende in uw zwellend zeil!

Maar ook voor de t'huisblijvenden heeft hij een woordje. Het is dit:

En gij, die blijft! O, zendt uw bede
 Op vleuglen eener duive mede!
 Hangt aan die vleuglen wat gij hebt,
 Iets van uw goud en heel uw harte,
 Dat medeworstelt uit de verte
 En kracht nit hun triomfen schept. 1)

1) J. J. L. ten Kate.